

T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

DİSİPLİN SUÇLARI İŞLEYEN POLİSLERİ DİĞER
POLİSLERDEN AYIRAN FAKTÖRLER:
TÜRK POLİS TEŞKİLATI ÖRNEĞİ

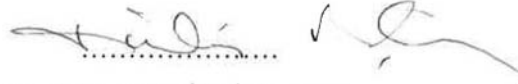
DOKTORA TEZİ
Ercan BALCIOĞLU

Danışman
Doç. Dr. Osman DOLU

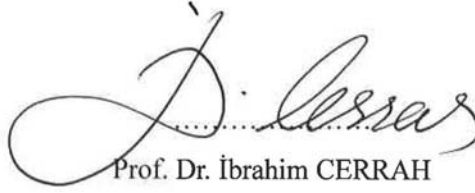
ANKARA – 2012

ONAY

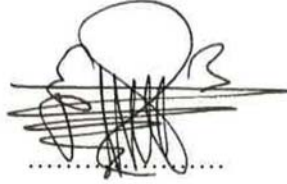
Ercan BALCIOĞLU tarafından hazırlanan “Disiplin Suçları İşleyen Polisleri Diğer Polislerden Ayıran Faktörler: Türk Polis Teşkilatı Örneği” başlıklı bu çalışma,/12/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği / oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Tülin İÇLİ (Başkan)

Prof. Dr. İbrahim CERRAH

Prof. Dr. Ertan BEŞE

Prof. Dr. Aytekin GELERİ

Doç. Dr. Osman DOLU (Danışman)

TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ

GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlardan her seferinde yollama yaparak yararlandığımı belirtir; bunu şerefimle beyan ederim.

Enstitü veya başka herhangi bir mercii tarafından belli bir zamana bağlı kalmaksızın, tezimle ilgili bu beyana aykırı bir durumun tespit edilmesi durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

25/ 12 /2012

Ercan BALCIOĞLU

COPYRIGHT DECLARATION

I hereby declare that this Ph. D. Dissertation / Master's Thesis has been written by myself in accordance with the academic rules and ethical conduct. I also declare that all materials benefited in this thesis consist of the mentioned resources in the reference list. I verify all these with my honor.

25/12/2012

Ercan BALCIOĞLU

ÖNSÖZ

Toplumun huzur ve güvenliğini sağlama, suç önleme ve suçla mücadele gibi adli ve idari görevleri olan polisin disiplin suçu işlemesi gerek güvenlik hizmetinin alıcısı konumunda bulunan vatandaşların güvenlik hizmetlerinden memnuniyet duyması, gerekse ceza adalet sisteminin sağlıklı işleyebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Polisin görevlerini yerine getirirken etik tutum ve davranış göstermesi sadece bireysel saygınlıkları için değil, aynı zamanda mesleki ve kurumsal saygınlık açısından da vazgeçilmez önemdedir. Ceza adalet sisteminin (CAS) giriş kapısı olan ‘polisin dürüstlüğü’ (police integrity) koruması, toplumda güven ve adalet ortamının sağlanması ve sürdürülmesi bakımından da tartışılmaz bir yere sahiptir.

Tez çalışmam boyunca değerli bilgi, katkı, teşvik ve desteğini gördüğüm danışmanım Doç. Dr. Osman DOLU’ya; araştırmanın planlanması ve veri toplanmasında destek veren Suç Önleme Araştırma Merkezi öğretim üyeleri Doç. Dr. Hasan BÜKER ve Yrd. Doç. Dr. Şener ULUDAĞ’A, doktora çalışmasına rağmen tashihe katkı sunan ve tezin her aşamasında sabırla destekleyen eşim Esra BALCIOĞLU’na; yüksek lisans eğitimim boyunca her türlü destek veren katkı sunan Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü’nün değerli öğretim üyeleri ile idari personele, doktora öğrenimim sırasında beni sabırla bekleyen kızım Azra Gül’e sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca tez çalışmam boyunca değerli bilgi ve birikimlerini sürekli paylaşan, tezimin ilk danışmanı ve tez izleme komitesi üyesi Prof. Dr. İbrahim ve CERRAH’a tez izleme komitesi üyeleri Prof. Dr. Ertan BEŞE, Prof. Dr. Aytekin GELERİ hocalarıma, tez jüri başkanı Prof. Dr. Tülin Günşen İÇLİ’ye ve tezin dil bilgisi düzenlemelerinde değerli birikimlerinden istifade ettiğim Polis Akademisi Türk Dili Öğretim Üyesi Ercan SÜNGER’e değerli katkılarından dolayı şükranlarımı ve saygılarımı sunarım.

ÖZET

T.C.
Polis Akademisi
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı
Disiplin Suçları İşleyen Polisleri Diğer Polislerden Ayıran Faktörler:
Türk Polis Teşkilatı Örneği
Hazırlayan: Ercan BALCIOĞLU
Doktora Tezi
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Osman DOLU
2012 - 179 Sayfa

Polislik mesleği, sahip olduğu yetkiler, geniş imkânlar ve insanlar üzerinde uygulayabildiği devletin zorlayıcı gücü nedeniyle, benzer diğer meslekler gibi suç, sapma ve yozlaşmaya müsait bir meslektir. Hatta etkin ve tutarlı gözetim ve denetim sistemleri olmazsa bu meslek mensuplarında gözlemlenecek sapma davranışları diğer mesleklerden daha fazla bile olabilir.

Bu tez çalışması ile Türk Polis Teşkilatında işlenen disiplin suçlarının nedenleri keşfedici bir araştırma yöntemi ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma çerçevesinde, disiplin suçu işleyen polisleri disiplin suçu işlemeyen polislerden ayıran faktörler incelenmiştir. Nicel analizlerin yapıldığı bu çalışmaya konu olan veri seti, 2005-2010 yılları arasında İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde görev yapmış olan polislerden elde edilmiştir. Bu polislerden disiplin suçu işlemiş 211 polis incelenirken, disiplin suçu işlememiş 211 polis ise kontrol grubunu oluşturmaktadır. Çalışma çerçevesinde ‘amirlerin uyarılarına uymamak’, ‘uygun olmayan kılık kıyafet giymek’, ‘görevi savsaklamak’ ve ‘güven duygusunu sarsacak eylemde bulunmak’ suçları incelenmiştir. Verilerin analiz ve çözümlenmesinde çapraz tablo, ki-kare, bağımsız örneklem t-testi ve Mann-Whitney U testleri kullanılmıştır. Analiz sonuçları, disiplin suçu işleyen polislerin kontrol grubundaki polislerden anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuş-

tur. Tezin son bölümünde ise, elde edilen bulgular çerçevesinde bu suçların nasıl önlenebileceği hususları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polis, Polis Sapma Davranışları, Polis Disiplin Suçları, Polis Suçları.

ABSTRACT

**Police Academy
Institute of Security Sciences
Department of Security Strategies and Management
The Factors that Differentiate Police Officers Who
Commit Disciplinary Crimes from Other Police Officers:
A Statistical Study on A Sample from Turkish National Police
Student's Ercan BALCIOĞLU
Ph. D. Dissertation
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Osman DOLU
2012 - 179 Pages**

Policing, without effective and consistent control mechanism, is naturally one of the professions which gives opportunities for deviancy and criminal acts for its members. Compared to some other professions, even more deviant behaviors can be observed in policing unless it is controlled by effective and consistent control mechanism.

In this research, causes of disciplinary offences committed by members of Turkish National Police will be examined with an exploratory method. The research focuses on factors which differentiate police officers who commit disciplinary offences than those who does not. The research is based on quantitative data set which was collected on police officers working in İstanbul, Ankara and İzmir police departments, between the years of 2005-2010. While 211 police officers who committed disciplinary offences are examined, additional 211 police officers had also been used as a control group. Research covers disciplinary offences such as ‘disobeying commanding officers orders’, ‘inappropriate clothing while on duty’, ‘neglect of duties’ and ‘action damaging sense of trust’. The data obtained in this research has been analyzed by the use of ‘crosstab’, ‘chi square’, ‘independent samples t test’ and ‘mann-whitney u test’ methods.

Analyses have revealed that police officers committing disciplinary offences have significant variations compared to those who have not committed disciplinary offences. As a result, based on the findings of this research the ways/methods to prevent those offences have also been discussed in the final chapter of this dissertation.

Keywords: Police, Police Deviance, Police Misconducts, Police Crimes.

İÇİNDEKİLER

DİSİPLİN SUÇLARI İŞLEYEN POLİSLERİ DİĞER

POLİSLERDEN AYIRAN FAKTÖRLER:

TÜRK POLİS TEŞKİLATI ÖRNEĞİ

	Sayfa
ONAY	II
TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ.....	III
ÖNSÖZ.....	V
ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VIII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
TABLOLAR LİSTESİ.....	XV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XX
GİRİŞ	21
ARAŞTIRMA PROBLEMİ	28
AMAÇ	29
ÖNEM	30

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. POLİS.....	31
1.2. SUÇ.....	39
1.3. SAPMA	40
1.4. DİSİPLİN VE DİSİPLİN SUÇU.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

POLİSLİK MESLEĞİNDE SAPMA DAVRANIŞI VE

POLİS DİSİPLİN SUÇLARI

2.1. POLİS SAPMA DAVRANIŞI OLGUSU	45
---	----

2.2. POLİS SAPMA VE SUÇLARINI KAVRAMSALLAŞTIRMA KONUSUNDA FARKLI YAKLAŞIMLAR.....	48
2.3. POLİSLİK TEORİSİNDE POLİS SUÇU SINIFLAMALARI	55
2.4. TÜRKİYE’DE YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR.....	72
2.5. DÜNYADA YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR	76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

3.1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE HİPOTEZLER.....	79
3.1.1. Araştırma Sorusu.....	79
3.1.2. Evren ve Örneklem.....	79
3.1.3. Verilerin Toplanması.....	84
3.1.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumu.....	85
3.1.5. Hipotezler	85
3.1.6. Sınırlılıklar	86

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VERİ ANALİZİ VE BULGULAR

4.1. DATANIN GENEL BETİMSSEL ÖZELLİKLERİ	89
4.1.1. Bağımlı Değişkenler	89
4.1.2. Bağımsız Değişkenler.....	91
4.2. HİPOTEZ TESTLERİ: ÇIKARIMSAL İSTATİSTİKLER	91
4.2.1. Cinsiyet ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	92
4.2.1.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	92
4.2.1.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	93
4.2.1.3. Görevi Savsaklamak.....	94
4.2.1.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	95
4.2.2. Yaş ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	96
4.2.2.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	97
4.2.2.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	98
4.2.2.3. Görevi Savsaklamak.....	98
4.2.2.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	99
4.2.3. Medeni Durum ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	100
4.2.3.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	100
4.2.3.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	101

4.2.3.3. Görevi Savsaklamak.....	103
4.2.3.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	104
4.2.4. Eğitim ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi.....	105
4.2.4.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	105
4.2.4.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	107
4.2.4.3. Görevi Savsaklamak.....	108
4.2.4.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	109
4.2.5. Suç Tarihindeki Rütbesi ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi.....	110
4.2.5.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	111
4.2.5.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	112
4.2.5.3. Görevi Savsaklamak.....	114
4.2.5.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	115
4.2.6. Suç Tarihindeki Maaşı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	116
4.2.6.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	117
4.2.6.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	118
4.2.6.3. Görevi Savsaklamak.....	119
4.2.6.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	120
4.2.7. Çocuk Sayısı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	120
4.2.7.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	121
4.2.7.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	122
4.2.7.3. Görevi Savsaklamak.....	123
4.2.7.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	124
4.2.8. Hizmet Yılı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi.....	124
4.2.8.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	125
4.2.8.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	126
4.2.8.3. Görevi Savsaklamak.....	127
4.2.8.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	128
4.2.9. Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	128
4.3.9.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	129
4.3.9.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	130
4.3.9.3. Görevi Savsaklamak.....	131
4.3.9.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	131
4.2.10. Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	132
4.2.10.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	133
4.2.10.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	134
4.2.10.3. Görevi Savsaklamak.....	134
4.2.10.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	135

4.2.11. Aldığı Kurs sayısı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	136
4.2.11.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	137
4.2.11.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	138
4.2.11.3. Görevi Savsaklamak.....	139
4.2.11.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	140
4.2.12. Verdiği Kurs sayısı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi.....	141
4.2.12.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	141
4.2.12.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	142
4.2.12.3. Görevi Savsaklamak.....	143
4.2.12.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	143
4.2.13. Referans ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	144
4.2.13.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	144
4.2.13.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	145
4.2.13.3. Görevi Savsaklamak.....	147
4.2.13.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	148
4.2.14. Disiplin Suçundan Önceki Toplam Şube Değişikliği ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi	149
4.2.14.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak	150
4.2.14.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet.....	151
4.2.14.3. Görevi Savsaklamak.....	152
4.2.14.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak	153

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

TARTIŞMA VE SONUÇ.....	155
Politika Önerileri	158
Katkılar	160
Gelecekte Yapılacak Araştırmalar İçin Öneriler	161
KAYNAKÇA	162
ÖZGEÇMİŞ.....	176

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
UN	: Birleşmiş Milletler
CAS	: Ceza Adalet Sistemi
CPI	: Yolsuzluk Algılama Endeksi
DCAF	: Silahlı Kuvvetlerin Demokratik Kontrolü
DMK	: Devlet Memuru Kanunu
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
EGMDT	: Emniyet Genel Müdürlüğü Disiplin Tüzüğü
EGMPDB	: Emniyet Genel Müdürlüğü Personel Daire Başkanlığı
EHS	: Emniyet Hizmetleri Sınıfı
EÖDT	: Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü
PBS	: Personel Bilgi Sistemi
PPD	: Fieledelfiya Polis Teşkilatı
ETK	: Emniyet Teşkilatı Kanunu
GBF	: Güvenlik Bilimleri Fakültesi
LMP	: Londra Metropolitan Polisi
NYPD	: New York Polis Teşkilatı
PMYO	: Polis Meslek Yüksek Okulu
OSCE	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TI	: Uluslararası Şeffaflık Örgütü

TİS	: Türk İçgüvenlik Sistemi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜPEK	: Türk Polis Etik Kuralları
UNODC	: Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Offisi
USCHUSCH	: Amerika Birleşik Devletleri Kongresi

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1: İdari Suç Kategorilerine Göre Ceza Alınan İlk Beş Suç	26
Tablo 1.2: Adli Suç Kategorilerine Göre Ceza Alınan İlk Beş Suç.....	28
Tablo 2.1: ABD, Avusturya, Kanada, Norveç ve Japonya’da Yaşanan Polis Sapma Davranışı Vaka Karşılaştırması.....	47
Tablo 2.2: Polis Yolsuzluğu ve Polis Disiplin Suçu Karşılaştırması	60
Tablo 3.1: 2005-2012 Yılları Arasında EGM Polis Memuru ve Amiri Sayıları.....	80
Tablo 3.2: EGM 2005-2010 Yılları Arasında EHS Personel Sayısı	82
Tablo 3.3: Örneklemin Rütbe, Cinsiyet ve İllere Göre Kontrol ve Suçlu Grubu Dağılımı Tablosu.....	83
Tablo 4.1: Disiplin Suçları (Bağımlı Değişkenler)	90
Tablo 4.2: Disiplin Suçlarının İllere Göre Dağılımı	90
Tablo 4.3: Bağımsız Değişkenlerin Ölçüm Düzeyleri, Normal Dağılım Durumları ve Uygulanan Analizler Tablosu	91
Tablo 4.4: Cinsiyet Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	92
Tablo 4.5: Cinsiyet ile amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	93
Tablo 4.6: Cinsiyet Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	93
Tablo 4.7: Cinsiyet ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	94
Tablo 4.8: Cinsiyet Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	94
Tablo 4.9: Cinsiyet ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	95
Tablo 4.10: Cinsiyet Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	95
Tablo 4.11: Cinsiyet İle Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	96

Tablo 4.12: Disiplin Suçlarına Göre Yaş	96
Tablo 4.13: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Yaş İlişkisi.....	97
Tablo 4.14: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Yaş İlişkisi.....	98
Tablo 4.15: Görevi Savsaklamak Suçu ve Yaş İlişkisi	98
Tablo 4.16: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Yaş İlişkisi.....	99
Tablo 4.17: Medeni Durum Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	100
Tablo 4.18: Medeni Durum İle Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	101
Tablo 4.19: Medeni Durum Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	101
Tablo 4.20: Medeni Durum ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	102
Tablo 4.21: Medeni Durum Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	103
Tablo 4.22: Medeni Durum ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	103
Tablo 4.23: Medeni Durum Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	104
Tablo 4.24: Medeni Durum İle Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	104
Tablo 4.25: Eğitim Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	105
Tablo 4.26: Eğitim ile Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	106
Tablo 4.27: Eğitim Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	107
Tablo 4.28: Eğitim ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	107
Tablo 4.29: Eğitim Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	108

Tablo 4.30: Eğitim ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	109
Tablo 4.31: Eğitim Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	109
Tablo 4.32: Eğitim ile Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	110
Tablo 4.33: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	111
Tablo 4.34: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	111
Tablo 4.35: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	112
Tablo 4.36: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	113
Tablo 4.37: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	114
Tablo 4.38: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	115
Tablo 4.39: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi	115
Tablo 4.40: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi	116
Tablo 4.41: Disiplin Suçlarına Göre Suç Tarihindeki Maaşı	117
Tablo 4.42: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi.....	117
Tablo 4.43: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi.....	118
Tablo 4.44: Görevi Savsaklamak Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi	119
Tablo 4.45: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi	120
Tablo 4.46: Disiplin Suçlarına Göre Çocuk Sayısı	121
Tablo 4.47: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi.....	121
Tablo 4.48: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi.....	122

Tablo 4.49: Görevi Savsaklamak Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi	123
Tablo 4.50: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi.....	124
Tablo 4.51: Disiplin Suçlarına Göre Hizmet Yılı	125
Tablo 4.52: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi	125
Tablo 4.53: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi.....	126
Tablo 4.54: Görevi Savsaklamak Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi	127
Tablo 4.55: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi.....	128
Tablo 4.56: Disiplin Suçlarına Göre Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu.....	128
Tablo 4.57: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi.....	129
Tablo 4.58: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi	130
Tablo 4.59: Görevi Savsaklamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi.....	131
Tablo 4.60: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi.....	131
Tablo 4.61: Disiplin Suçlarına Göre Ödül Miktarı	132
Tablo 4.62: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi	133
Tablo 4.63: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi.....	134
Tablo 4.64: Görevi Savsaklamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi.....	134
Tablo 4.65: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi	135
Tablo 4.66: Disiplin Suçlarına Göre Aldığıhizmet İçi Kurs Sayısı.....	136
Tablo 4.67: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi.....	137
Tablo 4.68: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi	138
Tablo 4.69: Görevi Savsaklamak Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi.....	139
Tablo 4.70: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi.....	140
Tablo 4.71: Disiplin Suçlarına Göre Verdiği Kurs Sayısı.....	141
Tablo 4.72: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi.....	141
Tablo 4.73: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi ..	142

Tablo 4.74: Görevi Savsaklamak Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi.....	143
Tablo 4.75: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi.....	143
Tablo 4.76: Referans Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	144
Tablo 4.77: Referans ile Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare Testi.....	145
Tablo 4.78: Referans Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	145
Tablo 4.79: Referans ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare Testi.....	146
Tablo 4.80: Referans Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	147
Tablo 4.81: Referans ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	147
Tablo 4.82: Referans Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi.....	148
Tablo 4.83: Referans ile Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi.....	148
Tablo 4.84: Disiplin Suçlarına Göre Toplam Şube Değişikliği	149
Tablo 4.85: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi	150
Tablo 4.86: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi.....	151
Tablo 4.87: Görevi Savsaklamak Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi	152
Tablo 4.88: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi	153

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1: 2005-2010 Yılları Arasında Tüm Türkiye’de EGM İdari Soruşturmaların Sonuçları	23
Şekil 1.2: İdari Ceza Alan Personelin Rütbelerine Göre Dağılım Sayıları.....	24
Şekil 1.3: İdari Ceza Alan Personelin Rütbelerine Göre Dağılım Oranları.....	25
Şekil 1.4: İdari Suç Kategorilerine Göre Ceza Alan Personel Dağılımı.....	26
Şekil 1.5: Adli Soruşturma Sonuçuna Göre Ceza Alan Personel Dağılımı.....	27
Şekil 2.1: Yozlaşmış Polis Teşkilatlarında Polis Sapma Süreci	49
Şekil 2.2: Polis Sapmasının Çerçeve Matriksi.....	70
Şekil 2.3: Polis Sapmasının Kaygan Ölçeği	71

GİRİŞ

Toplumun huzur ve güvenliğini sağlama, suç önleme ve suçla mücadele gibi temel görevleri olan polisin disiplin suçu işlemesi gerek güvenlik hizmetinin alıcısı konumunda bulunan vatandaşların güvenlik hizmetlerinden memnuniyet duyması, gerekse ceza adalet sisteminin sağlıklı işleyebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Polisin görevlerini yerine getirirken etik tutum ve davranış göstermesi sadece bireysel saygınlıkları için değil, aynı zamanda mesleki ve kurumsal saygınlık açısından da vazgeçilmez önemdedir. Ceza adalet sisteminin (CAS) giriş kapısı olan ‘polisin dürüstlüğü’ (police integrity) koruması, toplumda güven ve adalet ortamının sağlanması ve sürdürülmesi bakımından da tartışılmaz bir yere sahiptir.

Polisin ne yaptığı ve işini nasıl uyguladığı toplumun ceza-adalet sisteminin adil ve dürüstlüğü nasıl algıladığına ciddi etki etmektedir (Barker ve Carter, 1991:3). Aynı zamanda polislik mesleği geniş bir alanda hukukun ve politikaların uygulanması ile ilgilidir (Sherman, 1982). Hukuk ve politikaları uygulama görevini yerine getirirken polisler her meslek mensubundan daha fazla, bireysel/toplumsal hak ve özgürlükleri engelleme, kısıtlama inisiyatif/takdir yetkisine sahiptir. Polis güç ve yetkilerini inisiyatif ile kullanırken polisler bu yetkilerini istismar edebilmektedir. Polislik mesleğinin mensuplarına çok fazla hata yapma (misconduct) fırsatı veren bir doğaya sahiptir.

Polis huzur ve güvenlik için suçlu peşindedir. Ancak toplumun geneli göz önüne alındığında sayı ve oran olarak az olan suçlularla mücadele ederken toplumun tümünü suçlu görme hatasına düşmemelidir. Vatandaş polis tarafından denetlenirken polisten memnun olmasa ve sapkın ve suçlu davranışlar sergilese bile, polisler görevlerini yaparken hukukun sınırları içinde kalarak hukuku herkese eşit uygulamalıdır. Ancak görevini öyle yapmalıdır ki, hem suçlunun hem mağdurun kısacası toplumun desteğini alabilmelidir. Demokrasilerde polislik her zaman zordur. Polislik literatüründe bu durum “Demokrasi polisin ensesindedir, peşini hiç bırakmaz” sözüyle klişeleşmiş bir şekilde ifade edilir (Berkeley, 1969:1). Haberfeld ise bu durumu “Polislik demokrasinin, demokrasi polisliğin ensesindedir”) şeklinde ifade etmektedir (Haberfeld ve Cerrah, 2002:1). İçgüvenlik görevlilerinin polislik mesleğinin bu zorlu

durumu göz önüne alınarak etkin ve verimli bir gözetim ve denetim mekanizması ile sürekli kontrol edilmesi çağdaş demokratik toplumlarda önemli bir iş olarak görülmektedir. Son yıllarda gerek ulusal gerekse uluslararası çalışmalarda, genelde Türk kamu bürokrasisinde özelde Türk Polis Teşkilatı'nda ve içgüvenlik kurumlarında etik sorunların yaşanmakta olduğunu savunan yayınlarda artış gözlenmektedir (Adaman vd., 2003; Akay, 2009; Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve Avrupa Konseyi, 2009). Bu çalışmalarda Türk polis teşkilatının ve polislerin toplum tarafından algılanmasında bazı problemlerin olduğu göze çarpmaktadır. Etik sorunların ve polis sapmasının yaygınlığı veya sıklığı tartışma konusu yapılabilir. Ancak Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün (TI) 2012 yılında yayınladığı 'Yolsuzluk Algılama Endeksi'nde (CPI) aldığı puanla (100 üzerinden ortalama 49 puan) 176 ülke arasında 54. sırada yer almıştır. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyiyle paralel olduğunu söylemek güçtür. Sapma, yozlaşma ve yolsuzluğun azaltılması için genelde Türk kamu bürokrasine, özelde içgüvenlik bürokrasisi üzerine odaklanmış ampirik bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulduğu bir realitedir.

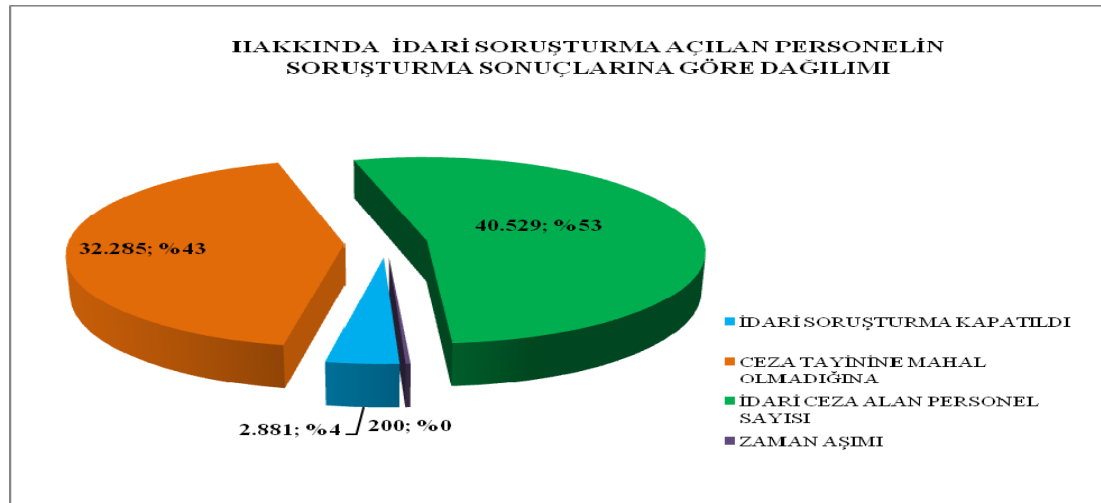
Güvenlik kurumlarında etik sorunların varlığı, temelde polis olmakla değil, insan olmakla ilgilidir. Bu etik sorunların yaşanmasında sadece polislerin payı yoktur. Aynı zamanda güvenlik hizmetinin alıcı konumundaki vatandaşların da rolü vardır. Dolayısıyla insanın olduğu her yerde suç ve sapma sorunun görülme olasılığı vardır. Ancak bu durum polislikte yaşanan sapma, etik dışı davranış ve suçları meşru hale getirmez. Bilakis profesyonel polislerin bu gerçeği en başta kabul ederek, rasyonel ve objektif yöntemlerle etik sorunların üzerine gitmeleri, bireysel ve kurumsal düzeyde politikalar geliştirmeleri beklenir. Yaşanmakta olan etik ve disiplin sorunlarının, güvenlik hizmeti kalitesini olumsuz etkilemesine müsaade etmemelidir. Sorunların üzerine örtmek değil çözmeye çalışmak, çağdaş demokratik toplumlarda kabul gören yaklaşımdır.

Polis etiği, polisleri etik dışı basit davranışlarla başlayan ve suç işlemeye kadar götürebilen 'kaygan zemine' (slipery slope) girmelerini engelleyen profesyonel mesleki değerler bütünüdür (Kleinig, 1996; Cerrah, 2001). Bu bağlamda, polislerin 'etik gelişmişlik' düzeyleri, kurumsal 'etik standartlar' (ethical standards) ve disiplin uygulamaları tüm içgüvenlik kurumları ve polisler için modern toplumlarda bir profesyonellik göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Bu bağlamda, polislerin mesleki suç ve sapma davranışları kadroda güvenlik hizmeti sunarken kendilerinin ve mesleklerinin saygınlığını korumaları açısından büyük önem taşımaktadır. Güvenlik aktörü olarak polisin, vatandaşla temasta her an bireysel ve mesleki itibarlarının ‘dürüstlük testi’nden (integrity test) geçtiğini söylenebilmek. Zira içgüvenlik hizmetinin alıcısı konumundaki vatandaşlar genel anlamda güvenlik hizmetinin gerekli olduğunu kabul etse bile, bu hizmetin nesnesi konumuna geldiğinde aynı anlayış ve tutumu sergilemekten kaçındığı ve istekli olmadığı gözlenmektedir (Raines, 2010: 14; Lipsky, 1980). Adli ve idari soruşturma ve kovuşturma kapsamında şüpheli, zanlı ya da sanık sıfatıyla polisle güvenlik ilişkisine giren vatandaşların istekli olmamaları ve zorluk çıkartma eğiliminde oldukları sıklıkla yaşanan bir olgudur. Bu sadece suçun faili olma şüphesi altında olan vatandaşların tutumları değil, aynı zamanda suçun mağduru ve yakınlarının da olayın ciddiyetine bağlı olarak polise karşı sergileyebildikleri olağan tepkilerdendir. Her durum ve koşulda polislerin mesleki saygınlık ve itibarlarını korumaları, adli ve idari görevlerini profesyonelce yerine getirmeleri disiplin kuralları ve polis etiği ilkelerine uygun davranmalarına bağlıdır. Bu durum polisler için lüks bir tercih değil, mesleki bir zorunluluktur.

2005-2010 yılları arasında tüm Türkiye’de EGM personeli için idari soruşturmaların sonuçlarına göre % 53 (40.529) personel idari ceza almıştır. Açılan idari soruşturmalar hakkında detaylı bilgiler aşağıdaki gibidir:

Şekil 1.1: 2005-2010 Yılları Arasında Tüm Türkiye’de EGM İdari Soruşturmaların Sonuçları

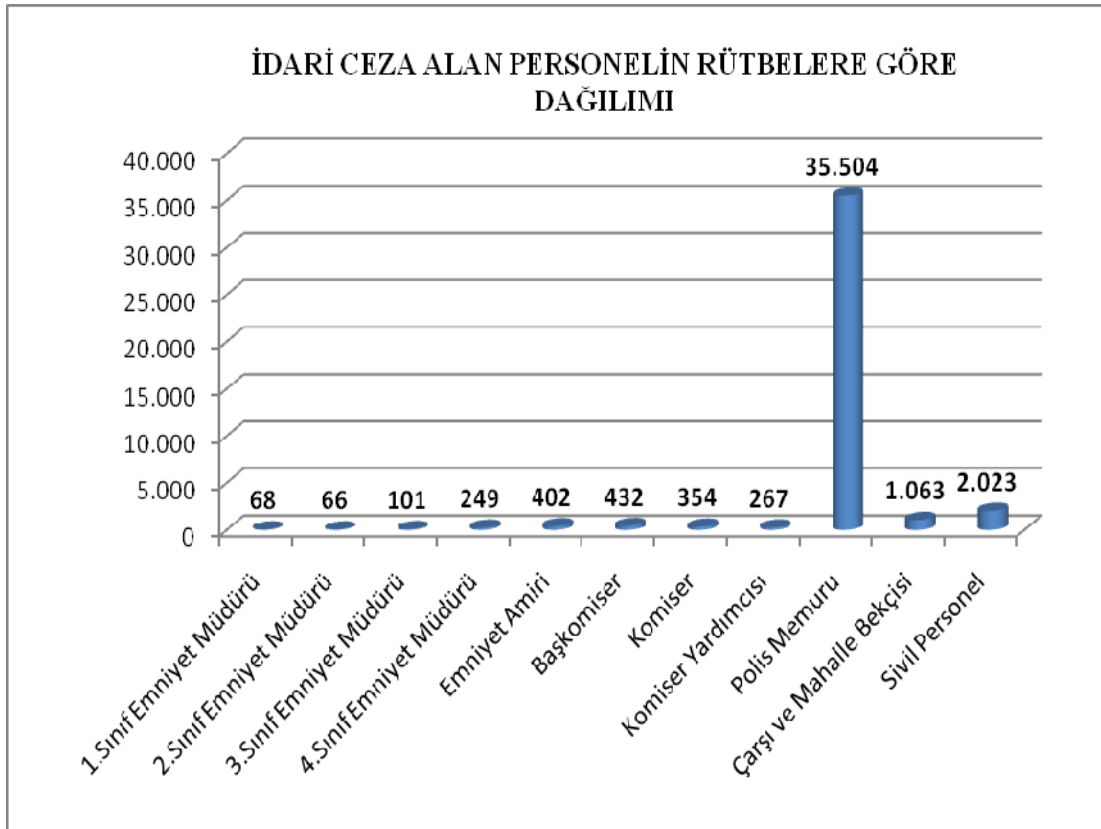
Kaynak: EGMPDB, Ceza Alan Personel Profili ile İlgili 2011 Değerlendirme Raporu

Yukarıda 01.10.2005–22.10.2010 tarihleri arasında Eminey Genel Müdürlüğü (EGM) bünyesinde Emniyet Hizmetleri Sınıf (EHS) personeli hakkında idari soruşturma açılmış 75.895 personelin soruşturmalarını nasıl sonlandığını gösteren grafik yer almaktadır.

Soruşturma açılmış personelin %43'ünün ceza tayinine mahal olmadığına (CTMO), %53'ünün soruşturma sonucunda idari ceza almasına karar verilmiştir. %4'ü hakkında açılan idari soruşturma kapatılmıştır. Hakkında soruşturma açılan 200 personelin idari suç soruşturması ise zaman aşımına uğramıştır.

Açılan soruşturmalar sonunda idari ceza alan personelin rütbelerine göre dağılım sayıları aşağıdaki grafikte verilmiştir. Açılan soruşturmalar sonunda idari ceza alan personelin rütbelerine göre dağılım sayıları aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Şekil 1.2: İdari Ceza Alan Personelin Rütbelerine Göre Dağılım Sayıları

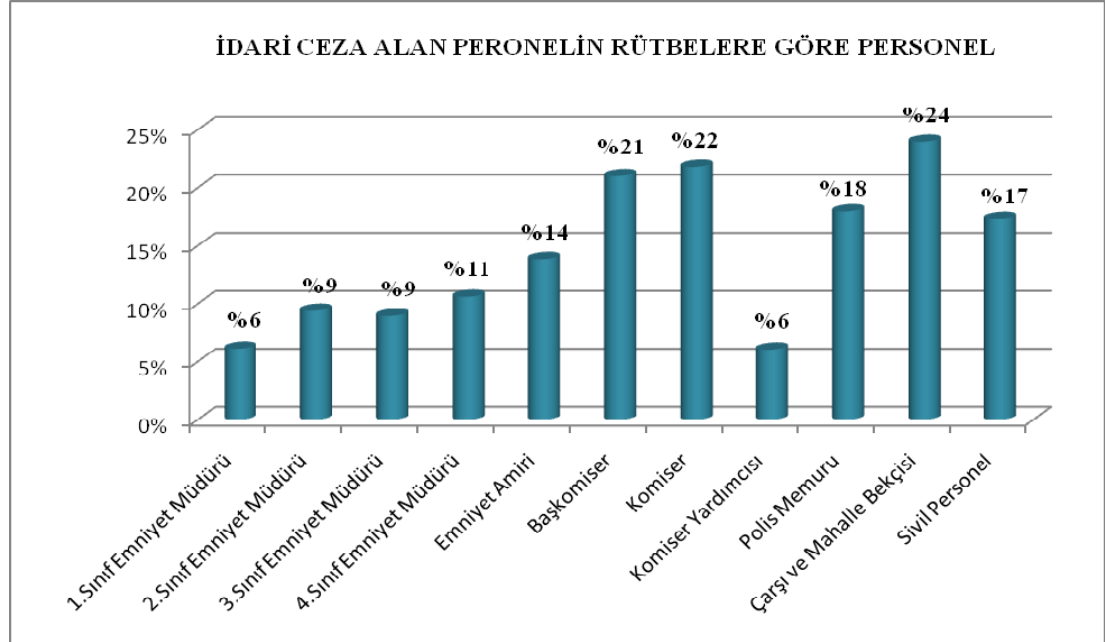

Kaynak: EGMPDB, Ceza Alan Personel Profili İle İlgili 2011 Değerlendirme Raporu

Şekil 1.2'ye bakıldığında 35.504 rakamıyla teşkilatta en çok ceza alan personelin polis memurları olduğu açıkça görülmektedir. Polis memurlarını sırasıyla 2.023

kişi ile sivil personel ve 1.063 rakamıyla çarşı ve mahalle bekçileri izlemektedir. En az ceza alan ise 1. sınıf emniyet müdürü rütbesindeki personeldir.

Şekil 1.3: İdari Ceza Alan Personelin Rütbelerine Göre Dağılım Oranları

Kaynak: EGMPDB, Ceza Alan Personel Profili İle İlgili 2011 Değerlendirme Raporu

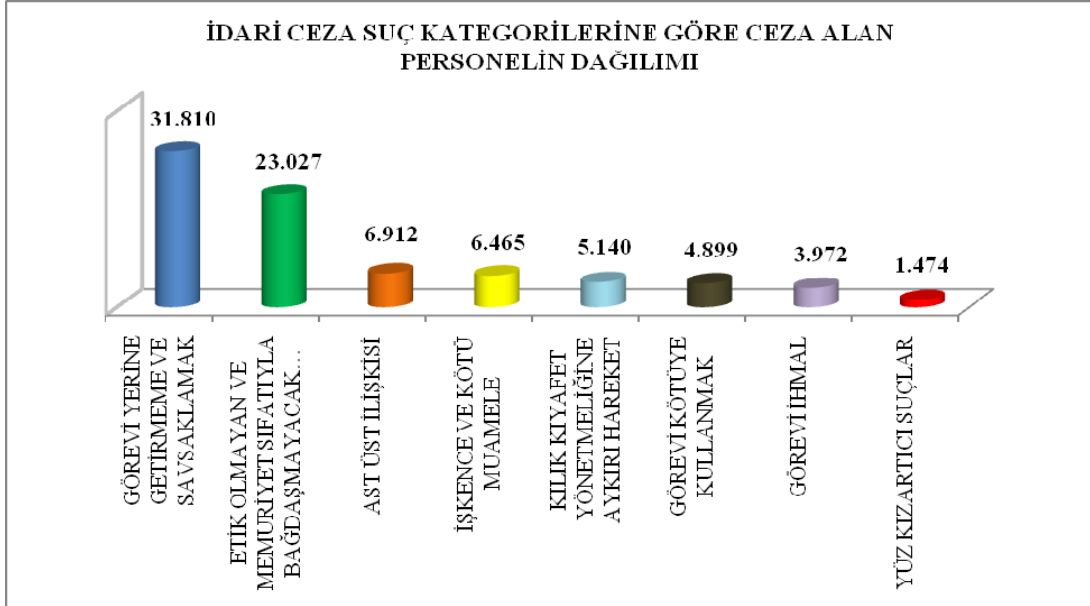
2005–2010 yılları arasında idari ceza alan personelin rütbelere göre dağılımını gösteren Şekil 2’teki grafik incelendiğinde; en az ceza alanların ise 2.Sınıf Emniyet Müdürü rütbeli personel iken, en fazla ceza personelin polis memuru rütbesindeki çalışanların olduğu görülmektedir.

Fakat ceza alan personel sayıları, polis teşkilatındaki personel sayıları ve oranları dikkate alınarak Şekil 3’teki grafik değerlendirildiğinde; Çarşı ve Mahalle Bekçisi rütbeli personelin %24 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada yer alan Komiser rütbesinin oranı %22 iken Başkomiser rütbeli personelin %21 oranlarıyla üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Komiser yardımcısı rütbeli personel ise %6 oran ile idari ceza alan personel sıralamasında en son sırada yer aldığı görülmektedir.

Aşağıdaki Şekil 1.4’teki grafikte idari yönden ceza alan personelin işlemiş olduğu suçların tasnifi yapılmıştır. İdari suçlar 8 ana kategori altında sınıflandırılmıştır. En fazla işlenen suç kategorisine bakıldığında ise Görevi Yerine Getirmeme ve Savsaklamak suçu 31.810 ile ilk sırayı almakta, bu suçu 23.027 ile Etik Olmayan ve

Memuriyet Sıfatıyla Bağdaşmayan suçlar takip etmekte üçüncü sırada 6.912 rakamı ile Ast-Üst İlişkisine ait suçlar yer almaktadır.

Şekil 1.4: İdari Suç Kategorilerine Göre Ceza Alan Personel Dağılımı

Kaynak: EGMPDB, Ceza Alan Personel Profili İle İlgili 2011 Değerlendirme Raporu

Aşağıdaki tabloda idari suç kategorisi içerisinde en fazla suç işlenip ceza alınan ilk 5 suç türü belirtilmiştir.

Tablo 1.1: İdari Suç Kategorilerine Göre Ceza Alınan İlk Beş Suç

Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek.	12.817
Görev sırasında veya dışında yasaklanan tutum ve davranışlarda bulunmak.	8.641
Hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak.	4.882
İzinsiz veya kurumunca kabul edilir özrü olmaksızın 24 saate kadar görevine gelmemek.	4.800
Amir ve üstlerinin, görev ve mesleki konulara veya tutum ve davranışlarına ilişkin uyarılarına uymamak veya umursamamak.	3.654
Toplam	34.794

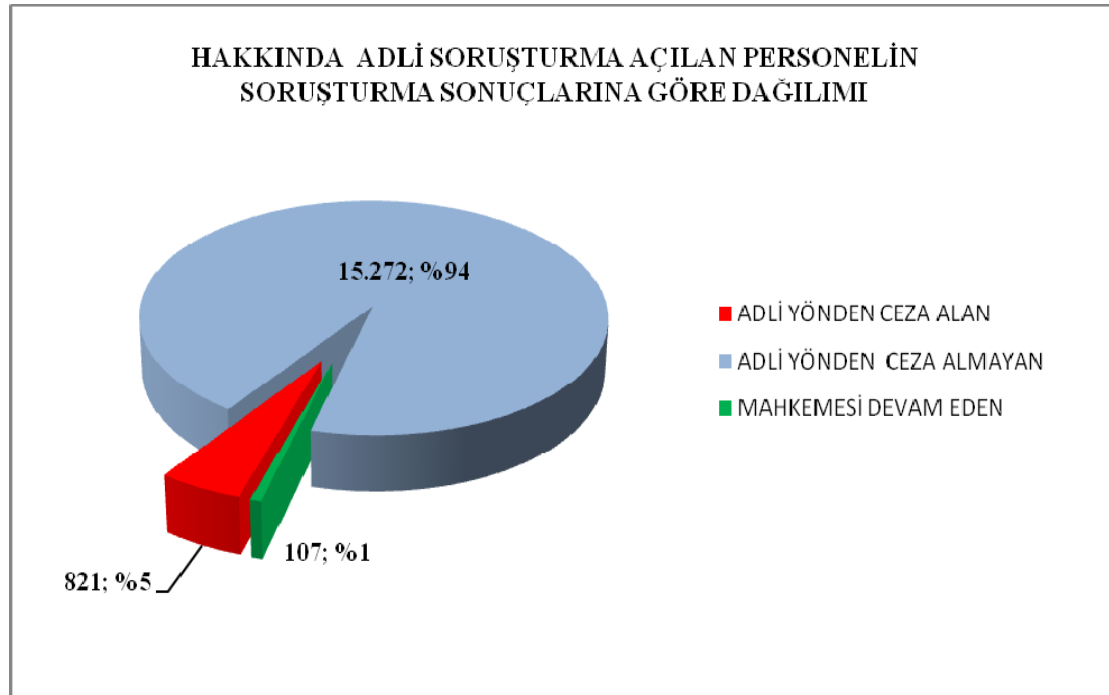
Kaynak: EGPMDB, Ceza Alan Personel Profili İle İlgili 2011 Değerlendirme Raporu

“Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek” suçu 12.817 kezle en çok işlenen suç türü olmuştur. “Görev sırasında veya dışında yasaklanan tutum ve davranışlarda bulunmak” suçu 8.641 kez, “hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak” suçu 4.882 kez, “izinsiz veya kurumunca kabul edilir özrü olmaksızın 24 saate kadar görevine gelmemek” suçu 4.800 kez ve “amir ve üstlerinin, görev ve mesleki konulara veya tutum ve davranışlarına ilişkin uyarılarına uymamak veya umursamamak” suçu 3654 kez işlenmiştir.

Bu çalışmanın bağımlı değişkenlerinden biri olan ‘emniyet hizmetleri sınıfı mensupları kıyafet yönetmeliğine aykırı biçimde giyinmek, eksik kuşamla göreve çıkmak, görev yeri, kol arması ve sicil numarasını takmamak’suçundan 2005-2010 yılları arasında EHS personeli 2.606 kez idari ceza almıştır.

Hakkında adli soruşturma açılan EHS ile ilgili rakamlar ise aşağıdaki diyagramda gösterilmektedir. EGM personeli hakkında açılan adli davaların polis disiplin suçlarından sonra polis sapma ve suçluluğunun nasıl bir gelişim trendine sahip olduğunu anlamak için anahtar öneme sahiptir.

Şekil 1.5: Adli Soruşturma Sonuçuna Göre Ceza Alan Personel Dağılımı

Kaynak: EGPMDB, Ceza Alan Personel Profili İle İlgili 2011 Değerlendirme Raporu

01.10.2005 –22.10.2010 tarihleri arasında adli soruşturma açılan 16.200 personelin adli yargılamalarına ait bilgiler yukarıdaki grafikte yer almaktadır. Şekil-5 incelendiğinde adli yargılama yapılan personelin %94’ü ceza almamış, %5’i ceza almış ve %1’inin kovuşturması devam etmektedir. Adli suç kategorisi içerisinde en fazla ceza alınan ilk 5 suç türü aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1.2: Adli Suç Kategorilerine Göre Ceza Alınan İlk Beş Suç

Görevi kötüye kullanma	6.374
Kasten yaralama	1.433
Hakaret, bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldırmak	1.374
Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması	1.252
Taksirle yaralama	770

‘Görevi kötüye kullanma’ suçu 6.374 kezle en çok ceza alınan suç olarak görülmektedir. Bu suçtan sonra sırasıyla; ‘kasten yaralama’ suçundan 1.433 kez, ‘hakaret, bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldırmak’ suçundan 1.374 kez , ‘zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması’ suçundan 1.252 kez ve ‘taksirle yaralama’ suçundan 770 kez ceza alınmıştır.

Suç önleme stratejileri ve politikalarını geliştirme ve uygulama önleyici polisin temel uğraş alanlarından (Geleri, 2009). Polisin suçu önlemeye çalışırken içgüvenlik aktörlerinin temiz kalması için geliştirdikleri polis etik ilkelerinin daha etkili hale gelmesi ve polislerin etik farkındalığının artırılmaya çalışması toplumun güven ve huzuru açısından önemlidir. Anadolu’da “et kokarsa tuz var! ya tuz kokarsa!” diye halk arasında güzel bir ifade vardır. Tabii ki etik dışı tutum ve davranış içinde olan bir polisin alternatifi polissizlik değil, etik bir polistir. Dolayısıyla demokratik toplumlarda güvenlik, adalet gibi zor ve hassas hizmetleri sunmakla görevli içgüvenlik kurum ve aktörlerinin dürüstlük ve saygınlığının korunup sürdürülmesinde herkesin üzerine düşen görevler vardır.

ARAŞTIRMA PROBLEMİ

Demokratik toplumlarda polislik, uzmanlaşma ve işbölümünün giderek arttığı, profesyonelce icra edilmesi gereken hassas bir meslektir. Birçok meslekte olduğu gibi polislik mesleğinde de bir takım mesleki etik ilkeler ve disiplin kuralları vardır.

Milat'tan sonra 60–140 yılları arasında yaşayan Romalı şair Juvenal “Bekçileri kim bekleyecek?” sorusunu tarihte ilk kez gündeme getiren kişidir (Cerrah, 2011a; Punch, 2000; Bal ve Beren, 2003). Polislik, doğal yapısı gereği mensuplarının yoğun ‘inisiyatif’ (discretion) kullanmak zorunda oldukları bir meslektir. Görevlerini yerine getirirken geniş inisiyatif kullanma durumunda olan polislerin, her karar ve davranışını tamamen denetlemek (supervise) ne fiili de facto olarak, ne de hukuki de jure olarak mümkün değildir. Polis meslek etiği, tam bu noktada devreye girerek mevzuattaki boşlukları, gri alanları, doldurduğu düşünülmektedir. Polis etiğinin polislerin vicdanlarına hitap ettiği kabul edilmektedir. Juvenal “polislere kimin polislik yapacağı” sorununu daha o günlerde gündeme getirerek polislerin inisiyatif kullanmaları esnasında doğacak etik sorunlara dikkatleri çekmektedir. Polisin, toplumun huzur ve güvenliğini sağlayabilmek için aldığı her karar ve yaptığı her davranışın meslek etik ilkelerine uygun ve tutarlı olması beklenir. Atatürk’ün “Herkesin polisi kendi vicdanıdır, polis vicdanı olmayanların karşısındadır”. sözünde de vurguladığı gibi vicdani sorumluluk ve tutarlılık polislik mesleğinin etkililiği ve saygınlığı için hayati önemdedir. Bu açıdan bakıldığında, polislerin etik gelişme düzeylerinin toplumsal huzur ve güvenin sağlanması, ceza adalet sisteminin sağlıklı işlemesi için ne kadar büyük değere sahip olduğu görülecektir.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, Türk Polis teşkilatında disiplin suçu işleyen polisleri, disiplin suçu işlemeyen polislerden ayıran özelliklerin tespit edilmesidir. Disiplin suçu işleyen polisleri, disiplin suçu işlemeyen polislerden ayıran faktörler belirlenebilirse polis sapma davranışını ölçme mümkün olacaktır. Böylelikle polis sapma ve suçluluğunun sıklığı ve yaygınlığı hakkında nesnel, bilimsel bilgiye ulaşılabilecektir. Böylece polis sapma ve suçlarını polis disiplin suçu gibi erken bir aşamada iken fark edilerek çeşitli yol ve yöntemlerle müdahale yoluyla önleme ve mücadele strateji ve politikaları geliştirmeye katkı sağlanılacaktır. Bu yönüyle çalışmanın, hem Türk polis literatürüne hem de dünya polis literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tezde, polislerin görevleri esnasında sergiledikleri etik dışı tutum ve davranışlar, polis sapma davranışı olarak kabul edilmiştir. ‘Emniyet Genel

Müdürlüğü Disiplin Tüzüğü' (EGM DT) kapsamına giren ve sıklıkla işlenen 164 çeşit disiplin suçundan dört tane polis disiplin suçu (police misconduct) incelenerek disiplin sisteminin etkililiği araştırılacaktır.

ÖNEM

Türkiye'de içgüvenlik sektörü üzerine yapılmış olan akademik çalışmaların batı toplumlarına göre nicelik ve nitelik bakımından gelişme yolunda olduğu söylenebilir. 2001 yılında Polis Akademisi'nin üniversite statüsüne kavuşması ile polislik alanındaki çalışmalarda görece bir artış olduğu gözlemlense de hala yeterli sayıda çalışma yapıldığını söylemek güçtür. Bugüne kadar emniyet teşkilatında 'etik' alanında birtakım çalışmalar yapılmış olmakla birlikte, hâlâ teorik ve pratik birçok bilimsel araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Neden polislerin disiplin suçu işledikleri, polislik ve kriminoloji literatüründe bugüne kadar yanıtı net bir şekilde verilmemiştir. Bu açıdan tezin polislik ve kriminoloji alanlarına önemli bir katkı yapacağı düşünülmektedir. Türkiye'de polis disiplin suçu konusunda yapılmış ilk doktora tezi olması bu çalışmanın alana ayrı bir katkısıdır.

EGM disiplin sisteminin emniyet hizmetleri personelinin polis disiplin suçlarını önlemede ne kadar yeterli ve etkili olduğunun Türkiye'de ilk kez bir alan çalışması ile ortaya konacak olması teze ayrı bir önem katmaktadır. Polis disiplin suçları polis-vatandaş ilişkilerini olumsuz etkilemekte, vatandaşların güvenlik hizmetinden duydukları memnuniyeti ve içgüvenlik hizmet kalitesini düşürmektedir. Bu tezin bulguları, içgüvenlik yöneticilerinin bu alanda geliştirecekleri politika ve stratejilere yardımcı olacağı düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Geniş bir yelpazede gerçekleşen ve tüm toplumu etkileyen polis sapma davranışının en hafifinden en ciddi olanına kadar anlaşılabilmesi için öncelikle, ‘Polis kimdir?’, ‘Polislik nedir?’, ‘Polis niçin toplumu denetleyen bir resmî kontrol kurumudur?’ sorularına cevap verilmesi gerekmektedir. Polis bilimleri teorisi çerçevesinde bu sorular polis başlığı altında açıklanmaya çalışılacaktır. Daha sonra ise çalışmada kullanılan suç, sapma ve disiplin suçu kavramları tanımlanacaktır.

1.1. POLİS

Polis kelimesinin etimolojik kökeni incelendiğinde karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır: Antik Yunanca ‘*polites*’ (πολίτης-a townsman/citizen) ve ‘*politeia*’ (πολιτεία-citizenship, civil polity a community) kelimelerinden türeyen ‘*polis*’ [πόλις-a town, city (properly, with walls, of greater or less size)] kelimesi, geç dönem Latincesine ‘*politia*’ olarak geçmiştir (Aydın, 1997: 33; Myetymology, 2011). Yunanca ‘*politeia*’ ile Latince ‘*politia*’ kelimeleri; sivil yönetim, hükümet, devlet (state, government, civil administration) anlamlarına gelmektedir (Alderson, 1979:141). ‘*Politia*’ kelimesi Latince ‘*police*’ şeklinde Ortaçağ Fransızcasına geçmiştir. 16. yüzyılda ‘*polis*’ (police) teriminin, Fransızcadan İngilizceye geçtiği saptanmıştır. Polis kelimesi, küreselleşmenin etkisi ile diğer dillere de yayılmıştır. Cerrah (2012: 30) antik Yunancada polis teriminin, ‘vatandaşlık’, ‘idare’, ‘sivil yönetim’ ve ‘şehir’ gibi anlamlara geldiğini ve şehri koruyanlara ‘*polissoos*’ (πολισσοός) denildiğini aktarmaktadır. ‘Ben korurum’ (I save / I keep) anlamına gelen ‘*polissoos*’ diğer bir ifade ile ‘şehri koruma’ (guarding a city) anlamına gelen bu sözcük, ‘*polis*’ ve (sōizō -σώζω) fiilinin birleşiminden oluşmaktadır (en.wikipedia.org, 2011). Habermeld ve Cerrah, Yunanca ‘şehir/kent’ (city- πόλις) anlamına gelen ‘polis’ kelimesinden türeyen ‘police’ teriminin ‘hükümet merkezi’ (government center) anlamına geldiğini belirtmektedir (2002:8). Antik Yunanca ‘politeia’ kelimesinden türeyen politics, police, policy, metropolis gibi kelimeler

günlük İngilizcede kullanılan sözcüklerdir. Latinceye tercüme edildiğinde bu kavram ‘civitas’ kelimesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Civitas Latince şehirli, kentte ait anlamına gelen ‘civic’ ve ‘medeniyet’ (civilization) anlamında dolaylı tercüme edilebilmektedir (Fletcher, 2007:1). İngilizce ‘civility’ kelimesi Türkçeye nezaket, terbiye, kibarlık, edeb olarak çevrilmektedir.

Günümüzde batı dillerinde polis terimi; Fransızca ‘policie’ ya da ‘politie’; Portekizce ‘policia’; Romancada ‘politia’, Almancada ‘polizei’, İtalyancada ‘polizia’, İspanyolcada ‘policía’, Hollandacada ‘politie’ ve İrlandacada da ‘garda’ şeklinde kullanılmaktadır.

Polislik mesleği ile politikacılar arasında tarih boyunca yakın bir ilişki olmuştur. Yunanca ‘polis’ (şehir-city) ve ‘polites’ (vatandaş-citizen) kelimelerinden türeyen Yunanca ‘politikos’ (πολιτικός-politikacı) kelimesi Latince ‘politicus’ (sivil yönetim-civil administration) anlamına gelmektedir. 15. yüzyılda Fransızcaya bu kavram ‘politique’ şeklinde geçmiştir (dictionary.reference.com, 2011). ‘Polis’ (police) ve ‘policy’ (siyaset/politika) özünde aynı kavramdır. Muir (1977) polisi sokak düzeyinde ‘uygulayıcı bürokratlar’ ya da ‘mahalle politikacıları’ (streetcorner politicians) olarak tanımlamaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere yürütme ile ilgili olan idari görevlerinde polis, politik ve bürokratik aktörlerin belirlediği politikaların sokak düzeyinde uygulayıcısıdır (Muir, 1977; Reiner, 1985: 87). Gerek idari gerekse adli görevlerinde polis hukuktan, insan hak ve özgürlükleri ile demokrasiden sapmadan görevini yerine getirmelidir (Cerrah, 2011b). Aksi takdirde, polis bilimleri ve siyaset bilimleri literatüründe ‘polis devleti’ olarak adlandırılan durum ortaya çıkar. Polis kavramı toplum yapısına, devlet organizasyonunun karakterine göre farklılıklar gösterir. Ülkelerin içgüvenlik bürokrasisinin yapısı ve işleyişinin, ülkenin genel devlet sisteminden bağımsız yapılar olduğu düşünülemez. Otokratik ve totaliter rejimlerde, demokratik hukuk devletlerindeki kadar bireysel hak ve özgürlükleri teminat altına alan kural ve kurumlar gelişmiş değildir. Otoriter rejimler, ‘hukukun üstünlüğü’nün (rule of law) değil ‘üstünlerin hukuku’nun (Cerrah, 2011a) geçerli olduğu bir kanun devleti niteliği taşımaktadır. Böyle bir devlet sisteminde politikaların ve hukukun uygulayıcısı olan polisin genel kamu yönetimi sisteminden etkilenmeyeceğini iddia etmek olanaklı değildir.

Günümüzde kullanıldığı şekliyle polis kavramı ilk defa İngiltere’de 1790 yılında Londra limanında bulunan gemileri korumakla görevli ‘deniz polisi’nin (Marine Police) kurulmasıyla ortaya çıktığı kabul edilmektedir (Sokullu-Akıncı, 1990: 19).

Bilimsel literatürde polis tanımı üzerinde tam bir anlaşma yoktur. Bunun temel nedeni polisliğin toplumdaki rolü ve işlevleri konusundaki anlaşmazlıkta yatmaktadır (Aydın, 1997: 33). Polislik kavramı devletten devlete ya da toplumdan topluma farklı bakış açılarıyla değişik şekillerde tanımlanabilmektedir. “Polislik hizmet midir, güç müdür?”, “Devletin çıkarlarını mı korur, yoksa bireysel hak ve özgürlüklerin teminatı mıdır?” sorularına verilebilecek cevaplara göre polislik tanımları değişebilmektedir. Totaliter ya da demokratik devlet sistemine göre de polislik tanımları değişebilmektedir. Sokullu-Akıncı’ya (1990: 19) göre totaliter ülkelerde hukuk ve tüm kamu görevlileri için polis dendiği gibi hukuku istediği gibi yapan, değiştiren veya uygulayan yürütme organının ikinci derecedeki temsilcisi olan otokratik polisler için de kullanılmaktadır. Bu tür devletler literatürde ‘polis devleti’ (police state) olarak da adlandırılmaktadır (Chapman, 1970).

Toplum ve bireylerin ‘toplumsal düzen’e (social order) uyumunu sağlamak ancak sosyal kontrol politikası ve aktörleri ile mümkündür. Devlet organizasyonunun ‘kuvvetler ayrılığı’ ilkesi ile oluşmuş yasama, yürütme ve yargı erklerinin; iç ve dış güvenlik kurumları ve aktörleri olmadan toplumsal düzeni sağlaması ve sürdürmesi oldukça zordur. Demokratik toplumlarda ve/veya hukuk devletlerinde yasama, yürütme ve yargı erkleri toplum sözleşmesi niteliğinde olan anayasada sınırları çizilen görev ve sorumluluklarını yerine getirirken kolluk olarak da ifade edilen güvenlik bürokrasisine ve personeline ihtiyaç duymaktadır (Sönmez, 2009: 23). İçgüvenlik literatüründe bu durumun ‘hukukun güçlü kolu’ (strong arm of the law) ya da İngilizcedeki deyimini ile ‘hukukun uzun kolu’ (long arm of the law) kavramları ile ifade edildiği görülmektedir (Waddington, 1991: Çevik ve Göksu, 2002: 31; Çevik vd., 2010: 39; Karagöz, 2002). Alderson (1979:141) polisi ‘hükümetin güçlü kolu’ (strong arm of municipal authority) olarak nitelemektedir. İngilizcede ‘police’ kavramı yerine kullanılan ‘law enforcement officer’ tabiri de polisin aslında devleti oluşturan yasama, yürütme ve yargı erklerinin her birinin yetkilerini hem üst ve orta düzeyde hem de sokak düzeyinde uygulayabilme kabiliyetine ancak içgüvenlik bürokrasisi (policing) ile kavuşabileceğini ima etmektedir

(Lipsky, 1980). Bayley polis için “Bıçak için keskin uç neyse, polis de hükümet için odur” demektedir (1985: 189 akt. Ergut, 2004: 13).

Gerek yürütme erkinin cumhurbaşkanı, başbakan ve bakanlar gibi en üst düzey yetkililerinden en uç taşra örgütündeki personeline kadar; gerekse yargı erkinin temel aktörleri olan hâkim, savcı ve avukatların hem suç önleme hem de suçla mücadele kapsamında soruşturma, kovuşturma ve ceza infazı aşamalarında içgüvenlik personeli olmadan anayasanın ve yasaların verdiği sorumlulukları yerine getirmeleri oldukça zordur. Aynı durum yasama erki için de geçerlidir. Yasama erkinin temel aktörleri olan milletvekilleri ve siyasi partiler, hem seçim sürecinde güvenliklerini sağlayabilmeleri hem de seçildikten sonra görevlerini yerine getirirken iradelerini özgür bir şekilde ortaya koyabilmeleri için demokratik ve profesyonel ‘hukuk uygulayıcıları’ (law enforcer) olan polisler ihtiyacı duymaktadırlar. Aynı şekilde devleti oluşturan üç temel erkin ürettiği kamu hizmetlerinin alıcısı durumunda olan vatandaşların huzur ve güvenliğinin sağlanması, toplumsal taleplerin ve beklentilerin özgürce ifade edilebilmesi için polisler ihtiyacı vardır (Thibault; Lynch and McBride, 2002: 99). Maslow (1943)’un geliştirdiği ihtiyaçlar hiyerarşisinde de polis veya polis teşkilatı biyolojik ve psikolojik temel insan ihtiyacından hemen sonra ikinci sırada sırada yer alan güvenlik ihtiyacını asker ile birlikte karşılamaya çalışan kurumun başında gelir.

Kamu düzeni, toplumsal huzur ve güvenlik, bireysel hak ve özgürlükler açısından bu kadar önemli görev ve sorumlulukları olan polislerin yetkilerini istismar etmeden dürüst ve profesyonelce görevlerini yerine getirmeleri hayati önem taşımaktadır. Hukukun uygulayıcıları olan polislerin adaleti, insan haklarını ve demokrasiyi içselleştirmeleri çok önemlidir.

Güvenlik kurumunun, 19. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren başta ‘sanayileşme’ (industrialization) sürecine giren batılı ülkelerin köyden kente göçle başlayan hızlı toplumsal yapı değişimine paralel olarak, toplumu oluşturan diğer kurumlarda görülen ‘uzmanlaşma’ (specialization) ve ‘işbölümü’ (division of labour) sürecinden etkilenecek dışgüvenlik (savunma- defence) ve içgüvenlik (polislik-policing) olarak iki temel alana ayrıldığı görülmektedir (Cerrah, 2011a; Ergut, 2004: 13; Çağlar, 1999). Gelişmiş batılı toplumlarda toplumsal yapıyı oluşturan önemli kurumlardan

biri olan güvenlik sektöründe ortaya çıkan bu gelişmeden diğer tüm toplumlar toplumsal gelişme düzeylerine paralel olarak etkilenmişlerdir. Güvenlik sektöründe toplumsal gelişmeye bağlı olarak yaşanan bu uzmanlaşma ve işbölümü yeni toplumsal yapıdan kaynaklı bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Lüks bir tercih değildir. Artık yeni toplumsal yapıda reaya, tebaa ya da kul olarak tanımlanan eski toplumsal düzendeki halk, yeni üretilen vatandaş kavramı ile yeniden tanımlanan ve yapılandırılan devletle daha önceki dönemlerden farklı bir ilişki düzenine geçmiştir. Düşmanı yok etme ya da imha etmek üzere yapılandırılmış ve eğitilmiş asker ve askerî yöntemlerle vatandaşın huzur ve mutluluğunu sağlamakta yaşanan güçlükler güvenlik kurumunu daha da uzmanlaşmaya zorlamıştır. Bu sürecin doğal sonucu olarak dışgüvenlik ya da savunma nasıl gelişmiş demokratik toplumlarda askerler tarafından sağlanıyorsa, ‘içgüvenlik’ (policing/homeland security) de polis ve polisiye strateji ve yöntemlerle verilmesi gereken yeni bir hizmet koluna ve mesleğe dönüşmüştür. Zira vatandaş-devlet ilişkisi bu yeni dönemde insan hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğü ve demokrasi gibi yeni ilke ve kurallar çerçevesinde daha hasas ve ince dengeler üzerine oturmuştur.

Cerrah, polisi ve polisliği şöyle değerlendirmektedir:

“... en genel tanıma göre polis, ‘kanun uygulama memuru’ (*law enforcement officer*) olarak tanımlanır. Bu tanıma göre polis, hangi sistemde görev yapıyorsa mevcut düzenin kanunlarının korunmasından sorumlu kurum ve bireyler anlamına gelir. İdeal anlamda ise ‘polis’, toplumda var olan huzur ve güvenin devamını sağlamak, bunlara yönelik tehditleri önleyerek yaşam kalitesini korumak ve yükseltmek, birey ve kamunun hak ve özgürlüklerini kullanmalarını sağlayabilmek için bunlara yönelik tehditleri giderebilecek yasal yetki ve sorumluluklar ile donatılmış üniformalı ve silahlı kamu hizmet görevlisidir.

Polislik askeri bir görev değil sivil bir kamu hizmetidir. Bu hizmetleri yerine getiren kurumlar askeri yapılanmada olsalar bile yaptıkları hizmet sivil bir hizmettir. Polisliğin diğer kamu hizmetlerinin bağlı olduğu sivil hizmet kurallarına göre yürütülmesi gereken bir kamu hizmeti olduğu konusu Avrupa Polis Etik Kuralları’nın birçok maddesinde doğrudan ve dolaylı olarak ifade edilmiştir.” (Cerrah, 2011b: 31).

Aydın (1997: 165) polisin sivil otoritenin emri altında ve askerlikten farklı sivil bir hizmet olduğunu vurgulamaktadır. Burmeister 1957 yılında yayınladığı çalışmasında polislerin üniforma ve hiyerarşi içinde mesleklerini icra etseler bile

asker olmadıklarını, sivil bir vatandaş olduklarını ‘üniformalı vatandaş’ (citizens in uniform) kavramıyla ifade etmektedir (Burmeister,1957; OSCE and DCAF, 2006).

İçgüvenlik literatüründe itfaiye memuru (fire officer), mahkeme koruması (court officer), ceza infaz memuru/gardiyan (correctional officer), gümrük ve sınır muhafızları (border guard), jandarma ve özel güvenlik (private police) de polis olarak kabul edilmektedir. Bu kurumların değişik ülkelerde farklı isimlendirmeler ve yapılanmalar altında olsa bile yerine getirdikleri görevlere ‘polislik-içgüvenlik’ (policing), bu içgüvenlik kurumlarının amir ve memur düzeyindeki personeline de polis denir. Cerrah (2011b:31) polisliği ve Türkiye’deki polis teşkilatlarını şöyle sıralamaktadır:

“...içinden çıktığı topluma içgüvenlik hizmeti üreten kamu görevlilerine ‘polis’, yapmış oldukları hizmetlere de ‘polislik’ (*policing*) denilir. Bir ülkenin tüm dış güvenlik hizmetlerine ‘askerlik’ denildiği gibi içgüvenlik hizmetlerinin tamamının en genel tanımlaması da polisliktir. Bu hizmetleri yerine getiren kurumsal yapılanmalar Jandarma, Sahil Güvenlik, Gümrük Muhafaza gibi farklı isimler taşıyalar da ürettikleri görevler yani yaptıkları iş ‘askerlik’ olarak değil ‘polislik’ olarak tanımlanır”.

Polis kavramı dünya polislik literatüründe bir ülkede ‘içgüvenlik-polislik’ (policing) hizmeti sunan tüm içgüvenlik bürokrasisini kapsayan bir anlamda kullanılmaktadır (Cerrah, 2012). Türkiye bağlamında sadece Emniyet Genel Müdürlüğü ve personeli (polis) değil aynı zamanda ‘içgüvenlik hizmeti’ üreten başta jandarma, sahil güvenlik, gümrük muhafaza, orman muhafaza, hapishane koruma, zabıta, itfaiye ve özel güvenlik teşkilatları olmak üzere ‘içgüvenlik sektöründe’ yer alan tüm polislik (içgüvenlik) kurumları polis kavramının kapsamı içine girmektedir (Çevik vd., 2010: 17-34). Polisliği, “öncelikle bir ‘medeniyet’ (*civilisation*) ve uygarlık mesleği”, olarak tanımlayan Fındıklı (2000: 5) ise polisi ve polisliği şöyle tanımlamaktadır: “ ‘Polis’ kavramı, hem bir kurumu, hem de bütün o kurumun çalışanlarını ifade etmektedir. Ayrıca polis, ‘tekil’ olmasına rağmen, çoğul anlamı da kullanılmaktadır. Kurum olarak polis, sivil iradenin emrinde, iç güvenliği ve kamu düzenini sağlayarak kendini halkın hizmetine adanmış meslek mensupları topluluğu olarak tanımlanabilir”. Türkçe’de polis kavramı yerine zaman zaman zabıta veya kolluk tabirinin

kullanıldığı da görülmektedir (Sokullu-Akıncı, 1990: 17). Osmanlı Devleti'nin son döneminde Zabtiye Nezareti ismiyle bakanlık düzeyinde temsil edildiği de olmuştur.

Polis kelimesi yerine batı dillerinde ve polis bilimleri literatüründe içgüvelik personeli (polisler) için formel olarak şu tabirler kullanılabilmektedir: 'Polis' (police) (Goldsmith, 2010); 'barış koruyucusu' (peacekeeper); (Shusta, vd., 2008; Greener, 2009; Kleinig, 1996: 39; Haberfeld ve Cerrah, 2002: 364; Waddington, 1999: 12), 'barış görevlisi' (peace officer), (Cerrah, 2011b: 30), 'hukuk uygulayıcısı' (law enforcement) (Robberg vd., 2005: 25).

Ayrıca, informel olarak halk arasındaki günlük dilde sinema, roman, televizyon ve gazetelerde polis ve polislikten bahsedilirken; şu tabirlerin de kullanılabildiği görülmektedir: 'aynasız' (copper, cop) (Manning, 2009), 'suç savaşçıları' (crime fighters) (Maple and Mitchell, 1999; Waddington, 1999:4; Robberg vd., 2005: 26), 'polis memuru' (constable) (Cerrah, 2011b: 32), 'bobıcık' (booby) (Reiner, 1985), 'hukukun uzun kolu' (the long arm of the law) (USCHUSCH; 2004), 'sokak politikacısı' (street corner politicians) (Muir, 1977; Reiner, 1985: 87), 'mavi' (blue) (Reiner, 1985), 'mavi şövalyeler' (blue knights) (Ivkovic, 2005b), 'güçlü kol' (strong arm) (Alderson, 1979: 141; Waddington, 1991), 'suç durdurucu' (crime stopper), 'mahkeme görevlisi' (court officer) (Kleinig, 1996: 22), 'hırsız yakalayıcı' (thief taker) (Ergut, 2004: 50), 'gardiyan' (correctional officer), 'jandarma (gendarmerie)', 'koruma-bekçi' (guard), 'itfayeci' (fire officer), 'sınır muhafızı' (border guard), 'kadro polisi' (sworn officer), 'polis memuru' (officer) kullanılabildiği görülmektedir.

Günümüzde polislik mesleği her meslekte olduğu gibi, toplumsal sorunlar ve gelişmeye bağlı olarak hukuk, siyaset, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, kriminoloji gibi temel bilim dallarında yaşanan değişimlerden etkilenecek şekilde şekillenmeye ve gelişmeye devam etmektedir. Polis teorisine bakıldığında polislik mesleğinin multidisipliner bir yapısı olduğu ve bu yapıdan etkilenecek bir gelişim süreci yaşadığı görülmektedir. Başta İngiltere toplumunda 19. yüzyılın başlarında yaşanan sanayileşme ve köyden kente yoğun göç sonucu oluşan hızlı kentleşme süreci, güvenlik sektöründe oluşan askerden farklı bir kurum ihtiyacı arayışı sonucu yeni bir yapı ve kimlikle yeni bir iş alanı olarak polislik mesleğinin doğmasına yol açmıştır. Batı toplum-

larında ortaya çıkan yeni toplumsal yapı ve sorunlar devlet ile toplum arasında var olan ilişkide kırılmalar yaşanmasına neden olmuştur. Bu süreç içinde devlet aygıtının diğer toplumsal kurumlarında da yaşadığı değişim ve dönüşüm süreci güvenlik sektöründe ise yeni dengeler ve kurumlarla karşımıza çıkmaktadır.

Polislik dünyada ilk olarak batı toplumlarında İngiltere’de 19. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren içgüvenlikten sorumlu yeni bir güvenlik kurumu ve meslek olarak ortaya çıkmıştır. Polisliğin ortaya çıkışında çok etkili olmuş toplumsal sorun ve talepler, iki asıra yaklaşmış polislik teorisinin gelişiminin her aşamasında tekrar karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda polislik teorisinin gelişim çizgisine bakıldığında, polislikteki her bir gelişmenin her ülkenin devlet/polis ile toplum arasında yaşadığı sorunlara bağlı olarak ilerlediği görülmektedir. 20 ve 21. yüzyılda polislik teorisinin gelişiminde İngiltere, ABD ve Avusturya’nın başını çektiği Anglo-Sakson ekolün diğer toplumlara göre daha fazla ağırlığı vardır. Bunda toplumsal sorun ve taleplerin daha yoğun gündeme gelebilmesi ve demokratik sistemin çözüm bulmaya zorlanabilmesi önemli faktörler olarak sayılabilir. Örneğin Amerikan polisinin gelişimini Kelling ve Moore (1991); siyasi (1), reform (2) ve toplum (3) dönemi olarak üç temel döneme ayırmaktadır. 1840-1930 yıllarını kapsayan siyasi dönemde polisin otoritesi esasen politikacılar kaynaklıdır. Siyasi dönemin en önemli özellikleri olarak şunlar sayılmaktadır: (1) politikacı ve vatandaşları ihtiyaçlarına göre memnun etmek birincil polis işlevidir. (2) Çoğunlukla yaya devriye kullanılır. (3) Önemli miktarda yolsuzluk vardır. (4) Toplumla sıcak, samimi ilişkiler vardır.

Reform dönemi 1930-1980 yılları arasını kapsar. Reform döneminin temel özellikleri şunlardır: (1) Otorite esasen hukuk kaynaklıdır; (2) Suç kontrolü polisin birincil işlevidir; (3) Profesyonel fakat toplumla uzaktan bir ilişki vardır; (4) Motorize devriye ve olaylara hızlı müdahale edilir; (5) Toplumla zayıf ilişkisinin vardır.

Üçüncü ve son dönem olan toplum döneminin karakterini şunlar oluşturur: (1) Otorite esasen hukuk ve toplum kaynaklıdır. (2) Topluma hizmet ve suç kontrolü polisin birincil işlevidir. (3) Toplumla sıcak, samimi ilişkiler vardır. (4) Problem-odaklı polislik, yaya devriye ve halkla ilişkiler kullanılır. (5) Polis vatandaşın yaşam kalitesinin geliştirilmesinin yanı sıra vatandaşa güvenen bir sosyal çalışmacıdır (akt. Grant ve Terry, 2005: 49). Toplumsal düzen, huzur ve güvenliği sağlamada meşru olarak güç kullanma tekeli-

ne sahip tek otorite olan devletin bu işi yapmada bir sosyal kontrol ajanı olarak kullandığı temel kurumlardan biri polislik ve polislikle ilgili sorunlar temelde devlet-vatandaş ilişkisinin ne durumda olduğunu gösteren bir turnusol kâğıdı gibidir (Aydın, 1997:1). Vatandaşın polis ve polislik kurumlarından memnuniyeti aynı zamanda vatandaşın devletten ne düzeyde memnun olduğunu da göstermektedir.

1977 yılında yazmış olduğu ‘Policing a Free Society’ adlı eserinde Goldstein o günkü polisliği geleneksel olarak niteleyerek polisiye olay gerçekleştiği andan itibaren suçla mücadelenin yapılmasını (reactive policing) eleştirmiş ve önleyici polislik felsefesini savunmuştur (Goldstein, 1977; Sözer, 2010:22). 20. yüzyılın son çeyreğinde ‘toplum merkezli polislik’ (community oriented policing) ve demokratik polislik paradigmaları polislik felsefesine ve içgüvenlik strateji ve uygulamalarına hâkim anlayış haline gelmiştir.

Polis sapma davranışının anlaşılabilmesi için polisliğin ne olduğunun, polisin toplumu kontrol ve kamu düzenini sağlama görevini ne şekilde yerine getirdiğinin anlaşılması gerekir. Polislik teorisi toplumsal sorunlar ve gelişmelere bağlı olarak diğer bilim dallarından etkilenecek gelişmeye devam etmektedir. Kısaca buraya kadar polisliğin ortaya çıkışı ve gelişim süreci açıklanmaya çalışıldı. Bir sonraki bölümde çalışmanın temel eksenini oluşturan suç, sapma ve disiplin suçu kavramları açıklanacaktır.

1.2. SUÇ

Latince ‘crimen’ kavramından türeyen ‘suç’u (crime) Siegel (2006: 17), siyasal ve sosyal gücü elinde bulunduran insanlar tarafından formüle edilen ve yorumlanan sosyal davranış kurallarının çiğnenmesi olarak tanımlamaktadır. Bu hukuki kuralları ihlal eden bireyin devlet otoritesi tarafından cezalandırılacağını, sosyal ayıplanmaya maruz kalacağını ve sosyal statüsünü kaybedebileceğini belirtmektedir. Suç daha çok hukuki bir kavram iken sapma kavramı daha geniş bir anlama sahiptir. İnsanların yaptığı her yanlışın elbette suç olmadığı bir realitedir (İçli, 2004: 4). Bir davranışın suç olabilmesi için mutlaka yasalarda net bir şekilde tanımlanmış ve bir müeyyidesinin konulmuş olması gereklidir.

1.3. SAPMA

Sosyal bilimlerde oldukça sık kullanılan ‘sapma’ (deviance) kavramı sosyolojide bir terim olarak en genel anlamda toplum ya da grup tarafından oluşturulan üzerinde uzlaşılmış ‘kültürel değer, norm ve kuralların ihlali’ olarak tanımlanabilir (Dönmezer, 1994: 47; Giddens; 1997: 173; Pontell, 1999; Macionis, 2005: 190; Henslin, 2005: 200; Dolu, 2012: 34-36). Adler ve diğerleri, (2001: 10) ise, hukuk dâhil sosyal norm ihlali olan her türlü davranışı sapma şeklinde tanımlamaktadır. En genel anlamıyla “toplumda kültürün belirlediği örf, adet, gelenek, görenek ve hukuk kurallarına uymayan davranışlar” sapma davranışı olarak nitelenir (İçli, 2004: 1).

Hangi davranışın ‘sapkın’ (deviant) hangi davranışın sapkın olmadığı kültür ve değerler sistemine bağlı olarak toplumdan topluma ya da bireyden bireye göre farklılaşabilmektedir. Sapma davranışı, en küçük sosyal norm ihlalden en ciddi ve ağır ihlale kadar çok çeşitlilik ve farklılık gösterebilmektedir. Bir toplumda ceza kanununda tanımlanan suç davranışını işleyen ya da hukuki mevzuatın (anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik, politika vs.) herhangi birinin ihlali anlamına gelen suç davranışı sapma kavramı ile ifade edilen anlamlardan sadece birini oluşturmaktadır. Sapma davranışı, bir toplumda var olan örf, adet, gelenek ya da görgü kurallarını bireysel düzeyde ihlalden başlayan organize suçlarda olduğu gibi toplumsal boyutu da var olan bir kavramdır (Henslin, 2005: 201). Siegel (2006: 4) “Tüm sapma davranışı yasa dışı ya da suçlu değildir.” (Not all deviant acts are illegal or criminal) diyerek hukukun tanımlamadığı toplumsal değer ve normalara göre birçok sapma davranışının olabileceğini belirtmektedir. Dolu ise toplum için sapma oluşturan birçok davranışın yasalarda suç olarak tanımlanmış olsa bile, her suçun bir sapma olmadığı gibi her sapmanın da bir suç olmadığını belirtmektedir (Dolu, 2012: 36). Durkheim (1938) ise sapmanın olumlu ve olumsuz yönleri olduğunu, bazı sapmaların değişime ve gelişime neden olan skandallara yol açtığından bahsetmektedir (Kappeler ve diğerleri, 1994: 277). Bahar (2009: 126) ise, sapmanın temel belirleyicileri olarak toplumun yapısını, zamanı ve sosyal grubu vermektedir.

Sapma ve suçluluk karmaşık ve çok boyutlu bir olgudur (Cox, 1996: 182). ‘Polis sapma ve suçluluğu’ (police deviance-police criminality) olgusu birçok değişkenin karşılıklı etkileşime girdiği karmaşık ve dinamik bir yapıya sahiptir (Lofca,

2009: 26). Bu açıdan değerlendirildiğinde, polis sapma davranışının tanımlanması zor ve karmaşık bir olgu olduğu söylenebilir. Polisliğin başlangıcından beri polis sapma davranışı vardır (Barry, 1999: 1, 20; Champion, 2001: 29; Palmiotto, 2001: 32). Her insan gibi polis de, bir insanın işlemesi mümkün olan tüm suçları işleyebilme potansiyeline sahiptir. Ayrıca polislerin diğer vatandaşlardan farklı olarak polislik mesleğinin kendisine sunduğu yetki ve imkânları da kullanarak daha nitelikli suç işleme imkânına sahip olduğu söylenebilir. Polis sapma davranışı modern çağda ortaya çıkmış bir problem değildir. Aksine polisliğin ilk ortaya çıktığı günden beri tüm dünyada görülen ortak bir sorundur. Polis sapma davranışının tartışılması polis teşkilatlarını aşağılayan ya da imajlarını bozan bir durum olmaktan daha çok güvenlik hizmetlerini geliştirmek ve iyileştirmek için bir fırsat olarak görülebilir. Bu anlayış gelişmiş toplumlarda daha yerinde bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir.

1.4. DİSİPLİN VE DİSİPLİN SUÇU

Disiplin sözcüğü, Latince kökenli ‘disciplīna’ sözcüğünden türemiştir. İngilizcede ‘discipline’ şeklinde kullanılmaktadır. İngilizce sözlük sitesi dictionary. com’da ‘discipline’ kelimesi için şu anlamları olduğu belirtilmektedir: (1) Kurallara uygun eğitim/talim, (2) Eğitim, bir beceriyi geliştirmek için yapılan alıştırma, eylem, diyet, (3) Düzeltme ve eğitim maksadıyla cezaya verme, (4) Davranış kurallarına uygun davranış, (5) Eğitim ve denetim yoluyla düzen ve davranışı devam ettirme, (6) Düzen ve kurallar sistemi, (7) Akademik dal.

Fransızcada ‘yol’, ‘yöntem’, ‘yordam’, ‘eğitme’, ‘yola getirme’, ‘gütme’, ‘sevk ve idare’, ‘yönlendirme’ anlamında kullanılmaktadır (Durmuş, 2010:11; Cingiz, vd., 2010: 422). Türkçede uzun yıllar disiplin sözcüğünün Arapçası olan ‘inzibat’ sözcüğü kullanılmıştır. Disiplin sözcüğüne Türkçede zapturapt, sıkı düzen, düzen bağı gibi anlamlar yüklenebilmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde ise; (1) bir topluluğun, yasalarına ve düzenle ilgili yazılı ya da yazısız kurallarına, titizlik ve önemle uyması durumu ve (2) kişilerin içinde yaşadıkları topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemlerin tümü olarak iki karşılık verilmektedir. Disiplin kısaca ödül veya ceza aracılığıyla bireyin davranışlarını istenilen yönde gerçekleştirmesini sağlamak şeklinde tanımlanabilir.

Akyılmaz'a (2003) göre disiplin suçları; kamu hizmetinin, hizmetten yararlananlara düzenli ve verimli bir şekilde sunulması için, kurum içi düzeni, disiplini ve hizmeti sunanların statüsünü düzenleyen normlara aykırı hal ve davranışları ifade eder.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunun (DMK) 124. maddesinin ikinci fıkrasında "kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, tüzüklerin ve yönetmeliklerin devlet memuruna emrettiği ödevleri yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara" disiplin cezası yaptırımını gerektiren hal ve davranışlar olarak sıralanmıştır. Aynı şekilde "Durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre 125. maddesinde sıralanan disiplin cezalarından birisi verilir." denmektedir.

Genelde cezalar Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) yer almış olup, durumu ve statüsü ne olursa olsun herkes için uygulanabilecek niteliktedir. Disiplin cezaları ise ancak belirli statülerde bulunan kişilere uygulanabilen özel bir yaptırım çeşidini oluştururlar. Örneğin "devlet memurluğu" sıfatını taşıyan kişilerin, görev ve sorumlulukları ile ilgili kusurlu davranışları için Devlet Memurları Kanunu'nda çeşitli disiplin cezaları öngörülmüştür.

DMK'nın 125. maddesinde ve Emniyet Genel Müdürlüğü Disiplin Tüzüğü'nde (EGMDT) disiplin cezaları ve bu cezaların hangi fiiller sonucu verileceği tek tek sayılmak suretiyle belirtilmiştir. Disiplin cezalarının neler olduğu aşağıda kısaca belirtilmiştir:

1) Uyarma: Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

2) Kınama: Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

3) Aylıktan Kesme: Memurun brüt aylığından 1/30, 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

a) 1-3 Günlük aylık Kesimi

b) 4-10 Günlük aylık Kesimi

c) 11-15 Günlük aylık Kesimi

4) Kademe İlerlemesinin Durdurulması: Memurun bulunduğu kademede belli bir süre ilerlemesinin durdurulmasıdır.

I. Kısa Süreli Durdurma

- a) 4 Ay Kısa Süreli Durdurma
- b) 6 Ay Kısa Süreli Durdurma
- c) 10 Ay Kısa Süreli Durdurma

II. Uzun Süreli Durdurma

- a) 12 Ay Uzun Süreli Durdurma
- b) 16 Ay Uzun Süreli Durdurma
- c) 20 Ay Uzun Süreli Durdurma
- d) 24 Ay Uzun Süreli Durdurma

5) Meslekten Çıkarma: Polislik mesleğinden çıkartmaktır.

6) Devlet Memurluğundan Çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır (Durmuş, 2010:209-224).

İKİNCİ BÖLÜM:

POLİSLİK MESLEĞİNDE SAPMA DAVRANIŞI VE POLİS DİSİPLİN SUÇLARI

2.1. POLİS SAPMA DAVRANIŞI OLGUSU

Polis sapması ve polisin sapma davranışı sergilemesi ve suç işlemesi sorunu yeryüzünde polisliğin başlangıcından beri var olan bir olgudur (Barry, 1999: 1, 20; Champion, 2001:4). Buna verilecek en güzel örnek ilk modern polis teşkilatı olarak kabul edilen ve 1829 yılında Robert Peel tarafından kurulan Londra Metropolitan Polisi (LMP)'dir. LMP'nin ilk kuruluş yıllarında polislerin ortalama bir vatandaştan daha yüksek bir saygınlığa sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir. Saygınlık polis seçiminde ve istihdamında en önem verilen kişisel niteliklerdendi. Kısa bir süre sonra ilk istihdam edilen polislerin büyük bir çoğunluğunun bu vasfı taşımadığı tespit edilmiştir. Bu polislerden çoğu görev esnasında içkili olmakta bar, pavyon, meyhane gibi yerlerde hayat kadınları ve şüphelilerle birlikte arkadaşlık etmekteydiler. Ascoli (1979: 89) Londra polisinin kuruluşunun ilk iki yılında 3200 polis memurunun görevden ayrılmak zorunda kaldığı ve teşkilatta çalışan tüm polislerden üçte ikisinin içkili olmaktan dolayı kovulduğu bilgisini aktarmaktadır (Lersh, 2002: 2). Miller (1997: 28-29) ve Reynolds (1998:153) ise LMPT'de görev yapan bazı polislerin yasadışı genelev ve kumarhanelerden 'düzenli ödeme' şeklinde rüşvet aldıklarının delili olduğunu iddia etmektedir (Lersh, 2002: 2). 1831 yılına kadar geçen ilk üç yıl içinde Peel 6000 polisin istifasını istemiş ve 5000'den fazla polisi de kovmuştur (White, 2007).

İngiltere'de 19. yüzyılın başlarında modern polisliğin Londra'da başlamasıyla İngiltere'nin sömürgelerinde de yeni güvenlik kurumu, kültürü ve bu polislik modeli başta ABD, Kanada, Avusturya, Yeni Zelanda, Hindistan, Güney Afrika gibi ülkelere olmak üzere tüm dünyaya yayılmıştır. Sherman'a (1974:1) göre polis ve polislik var olduğu sürece polis sapma ve polis yolsuzluğu sorunu da var olacaktır. Kappeler ve diğerleri (1994:288) bu sorunun varlığının yanısıra kontrol etmenin imkânsızlığına da işaret etmektedirler.

Polis suçluluğu burada sıralanan adi suçlardan beyaz yaka suçları olarak tanımlanan suçlara kadar geniş bir yelpaze içerisinde gerçekleşir. ‘Beyaz yaka suçu’ (white collar crime) kavramı ilk kez Edwin H. Sutherland tarafından 1939 yılında Amerikan Sosyoloji Derneği’nde yaptığı bir konuşmada kullanılmıştır (Simon and Hagan, 1999: 4; Green, 1997: 5). Sutherland’in (1940) ‘Beyaz yaka suçluluğu’ (white collar criminality) başlıklı makalesi ile bürokrat ve kamu görevlileri gibi üst sınıfta yer alan profesyonellerin görevleri ile ilgili suçları nitelemek için kullanmasıyla sosyoloji literatürüne bu terim girmiştir. Ellwyn R. Stoddard (1968:201) yayınladığı makalesinde Sutherland’in beyaz yaka suçu kavramına atıfla bu tip suçluluğun polisler içindeki mevcudiyetini evrensel polis rengi olan mavi ile birleştirerek ‘mavi-mont suçu’ (blue-coat crime) kavramını polis suçluluğunu grup düzeyinde açıklamak için ortaya atmıştır. Stoddard (1968) söz konusu makalesinde ‘gayri resmî kural’ (informal code) adını verdiği polis teşkilatlarının resmî politika, kural, etik ilke ve prosedürlerinden farklı olarak polisler arasında yaygın olarak uygulanan ikincil kuralların var olduğunu iddia etmiştir. Zaman içinde Stoddard’ın ortaya attığı gayri resmî kural kavramıyla aynı anlamda polis bilimleri literatüründe ‘mavi sessizlik duvarı’ (blue wall of silence) kavramı ortaya atılmıştır (Moran, 2005: 57-79). Aynı tanımlamanın başka bilimsel çalışmalarda ‘mavi perde’ (blue curtain), ‘mavi kalkan’ (blue shield) ya da ‘sessizlik kuralı’ (code of silence) (Skolnick, 2002: 45; Kääriäinen, vd., 2008; Kutnjak vd., 2008) gibi kavramlarla ifade edildiği de görülmektedir. Bu kavramlarla birey ve grup düzeyinde polis sapma davranışı ve polis suçları açıklanmaya çalışılmıştır. Varlığı reddedilse ya da belli aralıklarla aksi iddia edilse bile mavi duvarın varlığı bir gerçek olarak devam etmektedir (Kleining, 2001: 2). Ceza adalet sisteminin (CAS) her aşamasında önemli görevler alan polisler için giydikleri üniforma rengi ile anılan farklı renkte duvar isimleri ile yaptıkları sapma ve etik dışı davranışlar nitelenmektedir. Bu duruma örnek olarak polisler için kullanılan mavi duvar tanımlaması, gardiyanlar söz konusu olduğunda gri duvar, itfaiyeciler söz konusu olduğunda kırmızı duvar tabirleri kullanılmaktadır (Kleining, 2001: 5). Mesleki dayanışmanın tıpçılar arasında karşılığı olarak ise doktor önlüğünün rengine göndermede bulunarak literatürde, beyaz duvar teriminin kullanıldığı görülmektedir.

Polis sapma davranışı 20. yüzyılda ortaya çıkmış bir fenomen değildir. Polis sapma davranışı, belli bir zaman diliminde görülen ve herhangi bir topluma has bir

sorun olmayıp her toplumda görülebilen küresel bir olgudur. Antony E. Simpson (1977: 77) *Polis Yolsuzluğu Literatürü* adlı eserinde polis sapmasının diğer asırlara göre 19. ve 20. yüzyılda çok daha fazla hissedilir hale geldiğini vurgulamaktadır (Barker, Tom, ve Carter, David, 1986: 30). Lofca (2002:3) Amerikan polis tarihinin problem ve reform döngüsü olduğunu ifade etmektedir. Örneğin ABD'nin en büyük polis teşkilatı olan New York Polis Teşkilatı'nda (NYPD) 1894 yılından itibaren ortalama her 20 yılda bir bugüne kadar toplam altı büyük polis yolsuzluğu skandalı yaşanmıştır (Sullivan ve Rosen, 2005: 347).

Gottschalk (2010: 84) ABD, Avusturya, Kanada, Norveç ve Japonya'da yaşanan polis sapma davranışı vakalarını kıyaslayarak şu şekilde tablolastırmıştır:

Tablo 2.1: ABD, Avusturya, Kanada, Norveç ve Japonya'da Yaşanan Polis Sapma Davranışı Vaka Karşılaştırması

Polis sapma davranışı örnekleri	ABD	Avusturya	Kanada	Norveç	Japonya
Olay yerinden saat çalma	1	1	1	1	
Hız yapan motorsiklet sürücüsünden rüşvet	2	3	3	4	1
Bulunan cüzdandan hırsızlık	3	2	2	2	2
Barların geç kapanması karşılığında bedava içki	4	8	4	5	4
Araba tamircilerinden yüzde 5 komisyon alma	5	4	5	7	3
Kendine bedava tatil ayarlama	6	5	6	8	8
Araba hırsızlarına aşırı güç kullanma	7	6	7	6	9
Sarhoş polis kazalarını örtbas etme	8	7	8	3	7
İşadamlarından bedava tatil kabul etme	9	9	9	9	11
Devriyede bedava yemek ve indirim	10	10	10	10	
Mesai dışı güvenlik sistemi	11	11	11	11	

Kaynak: Gottschalk (2010: 84).

Barker (1977a) polislik mesleğinin mensuplarına sapma davranışı için katkı sunan tek meslek olduğunu iddia etmektedir. Barker'ın bu ifadesi çok iddialı olsa da polislik mesleğinin yozlaşmaya fırsat tanıma konusunda diğer birçok meslekten çok daha farklı olduğu gerçeğine vurgulamaktadır. Polislik mesleği aynı zamanda polislerin sapma davranışları sorgulandığında, bunu meşrulaştıracak ve haklı mazaret üreterek savunacak bir inisiyatif de polislere sunan bir doğaya sahiptir (Chappell ve

Piquero, 2004: 90). Polis sapma davranışı genelde hukuka, hukukla kurulmuş olan ‘toplumsal düzene’ (asayiş), özelde ise polis teşkilatlarına ve ceza adalet sistemine güveni erozyona uğratmaktadır (Kleining, 1996; Lofca 2009; Ede, 2000: 12). Bu durum bireylerin hukuka ve adalete inancını ve polise güvenini sarsmakta, vatandaşların suç ve suçluyu polise ihbar etmelerini engelleyerek toplumda huzur ve asayişin sağlanmasında polis-toplum diyalogunu aksatmakta, polisin suç ve suçlularla mücadelesini zorlaştırmaktadır (Ede, 2000: 11-13).

2.2. POLİS SAPMA VE SUÇLARINI KAVRAMSALLAŞTIRMA KONUSUNDA FARKLI YAKLAŞIMLAR

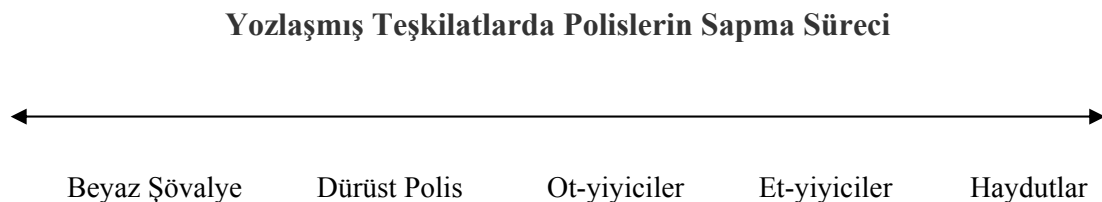
Sosyolojide sapma davranışının kavramsallaştırması zengin bir gelenek olsada polis sapma davranışını tanımlamanın problematik olduğu polislik literatürü incelendiğinde dikkati çeken ilk konulardandır (Kappleler ve diğerleri, 1994: 10). Polis sapma davranışını ifade etmek için tüm dünya polisliğinde kullanılan, üzerinde anlaşma ve uzlaşma sağlanmış ya da herkesçe kabul gören ortak bir kavram yoktur (Barker ve Roebuck, 1974: 3-6; Lersh, 2002; Akgül ve Gül, 2009: 121; Dean ve diğerleri, 2010: 4). Suç kavramı gibi açıklanması zor ve karmaşık bir sosyal olgu, inisiyatif kullanımı yoğun olan polislik gibi meslekle bir araya geldiğinde “polis suçları” gibi tanımlanması oldukça güç bir olgu ortaya çıkmaktadır (Sullivan ve Rosen, 2005: 346). ‘Polis mesleki sapması’ (police occupational deviance) kavramı teoride polislik görevleriyle ilgili polis yetkilerini kullanarak suç oluşturan ve oluşturmayan her türlü uygunsuz davranış belirtmek için kullanılmaktadır (Barker ve Carter, 1986:1).

Polislerin sapma davranışları ile hangi normu (teşkilat politikası, prosedürü, ceza yasası, anayasal haklar, etik kod, profesyonel standartlar) çiğnediğine göre, bu sapma davranışını nitelemede kullanılan kavramlar da değişebilmektedir. Bu değişim söz konusu çalışmayı yapan bilim insanının çalıştığı bilim dalına göre de farklılık gösterebilmektedir. Hukukçular polis sapma davranışlarına suç ve ceza açısından yaklaşmakta ve bunları ihlal edilen hukuki norma göre sınıflandırmaktadırlar. Polis etiği alanında çalışma yapan bilim insanları polisin etik dışı davranışıyla hangi etik kural ya da ilkenin ihlal edildiğiyle ilgilenmektedir. Kriminologlar ise polisin işlediği suçların nedeni, sonuçları ve polis sapma ve suçlarının nasıl önleneceği ve bunlarla

nasıl mücadele edileceği gibi konulara odaklanmaktadır. Farklı akademik disiplinlerde bilim insanlarının polis bilimleri alanında yaptığı çalışmalar, literatürde zenginlik oluştursa bile, mevcut bu durum ortak bir kavram ile polis sapma davranışını tanımlamayı ve değerlendirmeyi zorlaştırmaktadır. Bir çalışmada ya da ülkede ‘disiplin suçu’ (misconduct) olarak tanımlanan bir polis sapma davranışı diğer bir ülkede ‘görevi kötüye kullanma’ (wrongdoing), ‘yolsuzluk’ (corruption) veya mesleki ‘saygınlık’ (integrity) kavramlarıyla ifade edilebilmektedir.

Barker (2006:62) ‘kaygan zemin’ (slippery slope) olarak ifade edilen ilk polis sapma davranışından yozlaşmış bir polis oluncaya kadar geçen süreci beş aşamaya ayırmıştır. Bu beş aşama aşağıdaki şekilde olduğu gibi derecelendirmiştir:

Şekil 2.1: Yozlaşmış Polis Teşkilatlarında Polis Sapma Süreci

Kaynak: Barker (2006:62).

Polis bilimleri literatüründe polis sapma davranışı için ortak bir kavram üretememenin üç temel nedeni olduğu söylenebilir. Birinci neden ideal anlamda polislik mesleğinin profesyonel bir meslek olma sürecini tüm dünyada henüz tam anlamıyla tamamlamamış olmasıdır. İkinci nedense polisliğin her ülkenin toplumsal gelişme farklılığına bağlı olarak, polisliğin farklı gelişme, profesyonelleşme ve uzmanlaşma düzeyine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca toplumdan topluma farklı kültürel değerler sisteminin varlığı da bu tanımlamayı etkilemektedir. Bu farklılığın üçüncü nedeni ise, polislik mesleğinin çok yoğun inisiyatif kullanmayı içeren doğasından kaynaklanmasıdır.

Sherman (1982), polislik mesleğinin geniş bir alanda hukukun ve politikaların uygulanması esnasında polislere çok fazla hata yapma fırsatı verdiğini savunmaktadır. Polislik, mensuplarına her meslekten çok daha fazla hukuku ve politikaları uygularken, bireysel ve toplumsal hak ve özgürlükleri engelleme, kısıtlama insiyatifi ve takdir yetkisi vermektedir (Pogarsky ve Piquero, 2004: 372). Polis güç ve yetkilerini

insiyatif ile kullanırken istismar edebilmektedir (Mastrofski, 2004). Açık Toplum Adalet Girişimi 2007 ve 2009 yıllarında Bulgaristan, Macaristan ve İspanya’da yaptığı çalışmada polislerin keyfi bir şekilde azınlıklara nasıl etnik profillemeye yaptıklarını gözler önüne sermiştir. Polislerin yetkilerini keyfi olarak ve hukuk dışı bir şekilde kullanmaktan çekinmediklerini vurgulamak için yaptıkları bilimsel çalışmaya “İstediyimi durdururum, istediğimi ararım.” başlığını vermişlerdir. Aynı çalışmada yapılan bir mülakatta polislerin azınlık ve yabancılara karşı tutumunu ifade eden Faslı bir vatandaşın şu ifadeleri çok çarpıcıdır: “Ben sıklıkla aşağılayıcı bir şekilde üst arama-sına maruz kalırım. Polisler üst arama-sı yaparken bazen sokak ortasında pantolonu-mu (aşağılayıcı bir şekilde) indirirler.” (Open Society Justice Initiative, 2007: 37).

Polislik literatürüne bakıldığında, toplumların gelişmişlik düzeylerine paralel olarak polislik mesleğinin de profesyonelleştiği, uzmanlaşma ve işbölümü düzeyinin arttığı görülmektedir. Bu bağlamda birey, toplum ve devlet ilişkilerinin gelişmesine ve hassaslaşmasına paralel olarak devletin toplumsal düzeni sağlama, devam ettirme ve vatandaşları kontrol etmede, hukukun uygulanmasında kullandığı en temel toplumsal kontrol kurumu olan polisliğin ve polis-vatandaş ilişkilerinin de geliştiği görülmektedir. Polislik mesleğinin nesnesinin de öznesinin de insan olduğu düşünüldüğünde (Fındıklı, 2000: 2) bir ülkede teori ve pratikte insan hak ve özgürlüklerinin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak polis sapma davranışını ciddiye alma, önleme, onarma, gözetim, denetim ve cezalandırma sistemlerinin hassaslaştığı ve geliştiği söylenebilir. Bu bağlamda polis bilimleri literatüründe başta gelişmiş ülke ve toplumlarda polis sapma davranışı olgusunun nasıl kavramsallaştırılıp kullanıldığına bakmak gerekmektedir.

Sosyolojik açıdan en genel anlamda ‘polis sapma davranışı’ (police deviance) yerine literatürde; ‘polis disiplin suçu’ (police misconduct), ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption), ‘polis vahşeti’ (police brutality), ‘polis küfürlü dili’ (police profanity), ‘polis şiddeti’ (police violence), ‘polislin aşırı güç kullanması’ (police excessive use of power), ‘yetki ve gücünü istismar etmesi’ (abuse of power/authority) gibi oldukça zengin ve çeşitli kavramlar kullanıldığı görülmektedir. Bu tanımlamalardaki farklılığa bağlı olarak, bir akademisyen ya da polis teşkilatının ‘polis disiplin suçu’ (police misconduct) olarak tanımladığı davranışı bir diğer polis teşkilatı ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption) olarak tanımlayabilmektedir. Bu durum söz konusu polis teşkilatının ya da çalışmayı yapan bilim insanının içinde bulunduğu ülkenin

hukuk düzeni ve geleneğinden kaynaklanabilmektedir. Bu akademisyenin bilimsel çalışma yaptığı ülkenin yönetim şeklini ve anayasal düzenini temel alarak o toplumdaki mevcut durumu açıklamak için karşısındaki realiteyi kendi algısına dayanarak polis sapma davranışını kavramsallaştırmasından kaynaklanmaktadır.

Aynı şekilde bir ülkedeki rejimin karakterine bağlı olarak, toplumsal olay ve gösterilerde bir ülkenin insan hak ve özgürlüğü olarak değerlendirdiği ve hassasiyet gösterdiği konuya diğer bir devlet terör, toplumsal düzen ve güvenlik perspektifinden yaklaşabilmektedir. Örneğin bir ülke aşırı güç kullanmayı meşru bir müdahale yöntemi olarak görmezken iken, bir diğeri meşru bir araç olarak görebilmektedir. Bu polis bilimleri literatüründe aynı davranışın farklı kavramlarla veya farklı kavramların aynı davranışı nitelemek için kullanılması sorununu doğuran en temel faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Klockars (1980) polislerin kendilerine göre suçluları yakalama gibi ‘iyi bir amaç’a (good ends) ulaşmak için ‘kötü bir araç’ (dirty means) kullanmasını ‘kirli harry problemi’ (dirty harry problem) olarak ifade ederken, Crank ve Caldero (1999) aynı durumu ‘yüce amaç yolsuzluğu’ (noble cause corruption) şeklinde kavramsallaştırmaktadır. Kim M. Lersh (2002) ise aynı durumu ifade etmek için ‘yüce amaç disiplin suçu’ (noble cause misconduct) terimini kullanmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde toplumsal duyarlılık, kamuoyu baskısı polis skandallarının medyada uzun süre yer almasına neden olmaktadır. Dolayısıyla gelişmiş ülkelerde polis sapmasının çözümü için bilimsel polislik çalışmalarının daha fazla yapıldığı görülmektedir. Polis bilimleri literatüründe böyle göreceli durum var olsa bile, polislik alanında yapılan akademik çalışmaların tamamen anlaşılabilir bir kavramsal çerçevede bilimsel eserler olduğunu iddia etmek güçtür. Bilimsel çalışmanın yapıldığı ülkenin ve araştırmayı yapan bilim insanlarının fikirlerini geliştirdikleri kültürel ve sosyal ortam iyi analiz edildiğinde polis sapma ve suçu sorunu tamamen ortadan kaldırılamasa bile, belli bir düzeyde sorunun aşılması mümkündür. Kavramsal birliğin sağlanması için polis bilimleri alanında yapılan çalışmalarda bu konuya dikkat edilmesinin önemli olduğu söylenebilir.

Bir ülkenin yönetiminin demokratik, otoriter ya da totaliter olması, hukukun üstünlüğü ilkesinin, insan hak ve özgürlüklerinin gelişmişlik düzeyi ile ilişkilidir.

Yetki ve sorumluluklarını istismar eden güvenlik görevlilerinin sapma davranışlarının iç ve dış gözetim ve denetim mekanizmaları ile sürekli izlenerek sapmanın ilk aşamasında önlenmesi ve mücadele edilmesi arasında bir paralellik olduğu görülmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi polis sapma davranışını ifade etmek için kullanılan kavramların ülkeden ülkeye ya da toplumdan topluma farklılık gösterebildiği bir realitedir. Çünkü her devlet ve toplumun hukuk geleneği ve sistemine bağlı olarak aynı polis sapma davranışına farklı tanımlamalar getirilebilmekte dolayısıyla ayrı ceza ve müeyyideler uygulanabilmektedir. Bu söz konusu polis sapma davranışının o ülkede yaşanma sıklığı, görülen bu soruna toplumun verdiği tepki ile gözetim ve denetim mekanizmalarının etkinlik ve gelişmişliğine bağlı olarak farklılık göstermektedir. Polis sapma davranışına farklı politika izleme ve ceza verme yaklaşımı bir federal devletin farklı eyaletlerinde bile farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde New York eyaletinde hediye, bedava yemek ve kahve yolsuzluk kapsamında değerlendirilmektedir. Böyle bir değerlendirme, doğal olarak polis denetim ve gözetim mekanizmalarına da yansımaktadır. Böyle bir durum tespit edildiğinde polisler meslekten ihraç cezası alabilmektedir. Aynı davranış bir başka eyalette bu düzeyde büyük bir sorun olarak görülmeyebilmektedir.

Polis sapması, polis memurunun yasal ve kurumsal yetkileri ve etik davranış standartları ile uyumlu olmayan davranışlarının genel bir tanımıdır (Barker ve Carter, 1986: 1-3). Polis sapma kavramı içgüvenlik personelinin disiplin ve adli ceza alabileceği pek çok davranışı kapsayan geniş bir kavramdır. Robberg ve diğerleri (2005: 294) 'polis sapma davranışını' (police deviance) "polislikten beklenti ve norm standartlarına (etik, kurumsal ve yasal) uygun olmayan davranış" olarak tanımlamaktadır. Etik standartlar polislerin içlerinde taşıdığı doğru davranma ilkeleridir. Kurumsal standartlar ise; politika, prosedür, kural ve düzenlemeler gibi resmî ve meslektaşların beklentileri gibi gayrı resmî uygulamalardan türemektedir. Polislerin uymak zorunda oldukları 'usul hukuku' (procedural law) ve ceza hukuku (penal code) başta olmak üzere tüm mevzuat ise yasal standartları oluşturmaktadır. Bu üç standart bazen birbiriyle çelişebilmektedir. Örneğin, resmi kurumsal politikalar gayrı resmî polis kültürü ile çatışabilir. Polis memurunun kişisel değerleri teşkilat tarafından ilan edilen etik prensiplerden farklı olabilir. Böyle bir durumda huzur ve güvenliğin timsali ve koru-

yucusu olan polisler engellemeye çalıştıkları suçlular ile (dark side of policing) aynı noktada buluşabilmektedir. Hukukun uygulayıcısı olan (law enforcer) polislerin, hukuku çiğneyen suçlularla aynı çizgide buluşabilmeleri hem idari hem de adli görevleri açısından büyük sorun oluşturmaktadır. Bu durum, hem içgüvenlik sistemi hem de ceza adalet sisteminin sağlıklı işleyebilmesi açısından büyük risk oluşturmaktadır.

Bazı bilim adamları polislik etik dışı davranışını ‘polis sapma davranışı’ (police deviance) gibi genel bir kavramla niteleme eğilimindedirler (Stoddard, 1968; Barker, 1977a; Barker, 1978; Punch, 1985; Barker ve Carter, 1990; Göksu ve Karakaya, 2009; Rowe, 2009; Dean, Bell ve Lauchs, 2010; Dean ve Gottschalk, 2011). Bazı bilim adamları ise polis etik dışı davranışını, şemsiye kavram olarak ‘polis disiplin suçu’ (police misconduct), ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption), ‘polis dürüstlüğü’ (police integrity) ya da ‘polis suçu’ (police crime) kavramları çatısı altında sınıflamaktadırlar (Dean ve diğerleri, 2010:4; Champion, 2001: 35). Örneğin Kappeler ve diğerleri 1994, Barry, (1999), Champion (2001), Palmiotto (2001), Chappell (2004), Lofca (2009), Raines, (2010), Lersh, (2002) polis disiplin suçunu şemsiye kavram olarak kullanmaktadır. Oysa Sherman, (1974), Aldous (1997), Newburn (1999), Crank ve Caldero (1999), Miller (2003), Ivkovic, (2005), Punch (2009), Cerrah (2011b), Bayley and Perito, (2011) polis yolsuzluğu terimini kullanmaktadır. ‘Polis dürüstlüğü’ (police integrity) Lynch, (1999), Klockars ve diğerleri, (2006), Gottschalk, (2010) terimini kullanmayı tercih etmektedirler. Bazı bilim adamları ise polis sapma davranışını bilimsel çalışmalarında ‘polis suçu’ (police crime) kavramı ile tanımlamaktadır (Cassell ve Fowles, 1998; O’shea ve Nicholls, 2003; Grobler, 2009; Dean ve Gottschalk, 2011; Gottschalk, 2010). Bu kavramların literatürde yer yer birbirlerinin yerine de kullanılabildiği görülmektedir.

Tüm bu farklılıklar polis bilimleri alanında çalışma yapan bilim insanlarının farklı bilimsel disiplinlere sahip olmasından kaynaklanabilmektedir. Ayrıca bu durum akademisyenlerin polis etiği, hukuk, kriminoloji, sosyoloji, kamu yönetimi gibi değişik bilim dallarının perspektiflerinden polis sapma davranışını araştırmalarından da kaynaklanabilmektedir. Reiss (1978) ve Ross (2001) hem polislik literatüründeki polis sapma davranışını nitelemede kullanılan kavram kargaşası hem de uygulayıcı ve politika yapıcılar arasında polis suçlarını tanımlama ve mücadeledeki genel bir

isteksizliğin bu durumun devam etmesine neden olduğunu düşünmektedir (Stinson, 2010: 416). Farklı bilimsel disiplinlerde çalışan bilim insanlarının polis sapma ve suçlarına odaklanması bir zenginlik oluşturabilecekken, ortak bir terminoloji kullanılmadığı için bu durum polislik teorisi için avantajlı olmaktan çok olumsuz bir durum sergilemektedir.

Batı dillerinde polis sapma davranışı ifade edilirken; ‘disiplin suçu’ (misconduct), ‘hatalı davranış’ (misbehaviour), ‘kabahat’ (misdemeanour), ‘yanlış davranış’ (misdeed), ‘yanlış hapis etme’ (misprision), ‘hatalı uygulama’ (malpractice), ‘görevi kötüye kullanma’ (wrongdoing), ‘hatalı muamele’ (wrongful conduct), ‘görevi suistimal’ (misfeasance), ‘istismar’ (abuse), ‘yanlış yetki kullanımı’ (misuse of authority), ‘polis vahşeti’ (police brutality), ‘etik olmayan polis davranışı’ (unethical police conduct/ behaviour), ‘yolsuzluk’ (corruption), ‘polis suçları’ (police crimes) gibi kavramların kullanıldığını görmekteyiz.

İngilizcede sapkın polisleri nitelemek için ise; ‘sapkın’ (deviant), ‘dürüst olmayan’ (dishonest), ‘uygun olmayan’ (improper), ‘etik dışı’ (unethical), ‘suçlu’ (criminal) davranış gibi kavramlar kullanılabilmektedir (Barker ve Roebuck, 1973: 3). Polis bilimleri literatüründe ise; ‘sahtekar’ (crooked), ‘eğri’ (bent), ‘istismarcı polis’ (abusive officer), ‘sapkın aynasız’ (deviant cop) (Robberg vd., 2005: 297), ‘yolsuz aynasız’ (corrupt cop), ‘kar maskeli/gizli aynasız’ (hooded cop) (Moskos, 2008), ‘kötü aynasız’ (bad cop) (Kane ve White, 2009), ‘kötü adamlar’ (bad guys) (Maple ve Mitchell, 1999), ‘hatalı aynasızlar’ (misbehaving cop) (Armacost, 2004: 456; Ivkovic, 2005a), ‘serseri polisler’ (rogue cop) (Armacost, 2004: 453), ‘sorunlu polis’ (problem officer) (Harris, 2010), ‘kötü çocuklar’ (bad boys), ‘kirli polis’ (dirty police) terimleri sapkın polisler yerine kullanılan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Kleinig, 1996: 24). Sapkın olmayan polisler için polislik jargonunda ‘dürüst polis’ (fair cop), ‘iyi aynasız’ (good cop), ‘temiz polis’ (clean police) tabirleri kullanılmaktadır (Chan, vd. 2003).

Polis sapma davranışına örnek olarak şu davranışlar sıralanabilir: Ev kiralar-ken-alırken, alışveriş yaparken anormal ve piyasa koşullarından fazla indirim sağla-ma, trafik cezası gerektiren bir eylemi para karşılığı görmezden gelme, bazı suçlara belli bir karşılıkla görmezden gelme, sorgulama esnasında ifadeyi yönlendirme, çay-

kahve yemek ücreti ödememe, hukuki yaptırımı objektif olarak herkese eşit uygulamama, meslektaşının hatasını ihbar etmeme veya saklama, görmezden gelme, adam kayırma, ayrımcılık yapma (cinsiyet, ırk, din, ideoloji, memleketli, eş, dost akraba), devletin kendisine sağladığı imkânları amacı dışında keyfi kullanma (makam aracı, rütbe ve üniforma), üniformasını kullanarak sıra kuyruğunda (hastane, banka, öne geçme/üstünlük sağlama,) “Ben kimim biliyor musun?” hitabıyla başlayan dayılanma ve kavgalar, aşırı güç kullanma, (excessive use of force), işkence yapmak, olay yerinde delil üretmek ya da karartmak, olayı örtbas etmek, yalan şahitlik, görevi suiistimal ve ihmal, rüşvet almak, hediye kabul etmek, çete üyeliği, uyuşturucu kullanma, görev esnasında cinsel ilişkiye girmek ve alkol almak, şüpheliyi dövme, yasadışı arama, el koyma, polislik mesleğinin kendisine sunduğu yetki ve imkânları güvenlik ve asayiş sağlamasının dışında bireysel çıkar sağlamak amacıyla kullanmak, istihbari amaçla elde ettiği bilgileri bireysel çıkar elde etmek için şantaj malzemesi olarak kullanmak vb.

2.3. POLİSLİK TEORİSİNDE POLİS SUÇU SINIFLAMALARI

Polis bilimleri alanında polis sapma davranışı ve suçluluğu yarım asrı geçen bir bilimsel tartışma ve çalışma geçmişine sahip olsa bile, hâlâ tam olarak üzerinde anlaşılan ve polislik teorisi ve mesleğinin gelişimine katkı sunan bir kavramsallaştırma ve sınıflandırma sürecini henüz tamamlayamamıştır. Kriminolojide bile suç gibi karmaşık bir olgunun henüz tam aydınlatılamadığı göz önünde bulundurulursa, suç kavramı polislik gibi yoğun insiyatif ve zor bir meslekle bir araya geldiğinde polis sapma davranışını ve suçluluğunu tanımlamanın ve sınıflandırmanın güçlüğü ortaya çıkmaktadır.

Polis bilimleri literatüründe polis sapma davranışına odaklanmış çalışmalar iki akım etrafında gelişmiştir. Bu akımlardan ilki polis sapma ve suçlarını kavramsallaştırma iken, diğeri polis sapma davranışının genel formlarını tanımlama ve ölçmeye çalışan bilimsel çalışmalardır (Stinson, 2010: 415). Bu iki ana akıma ek olarak tanımlanan ve ölçülen polis sapma davranışının nasıl önleneceği üçüncü bir çalışma alanı olarak ifade edilebilir. Bu bölümde polis sapma ve suçlarını kavramsallaştırma ve sınıflandırma çalışmalarına kronolojik bir yaklaşımla yer verilecektir.

Wilson (1963) polis sapma davranışını; (1) ‘polis suçluluğu’ (police criminality), (2) ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption) ve (3) ‘polis vahşeti/zulmü’ (police brutality) olmak üzere üç ana kategoriye ayıran bir sınıflandırma yapmıştır. ‘Polis suçluluğu’nu polisin rüşvet teşviği olmadan polislik yetkilerini kişisel çıkarları için yasadışı kullanması olarak tanımlamıştır. Wilson (1963:190) polis yolsuzluğunu polis suçluluğundan farklı kılan unsurun, polislerin rüşvet alarak yetkilerini yasadışı bir şekilde bireysel çıkarları için kullanması olduğu görüşündedir. Bu iki ayrımı yaptıktan sonra Wilson, polis suçluluğu, polis yolsuzluğu ve polis vahşetini ayırt etmeye çalışmıştır. Polis vahşetini sivil özgürlükleri çiğneme ya da sivilere/vatandaşlara kötü muamele etme olarak nitelemiştir.

Polislik literatüründe polis vahşeti ya da şiddeti olarak kullanılan kavramın, zor kullanmadan (use of force) aşırı güç kullanmaya (use of excessive force) ve son nokta olarak da ölümcül güç (deadly force) kullanmaya kadar değişik tonlarından bahsedilmektedir. Sherman (1980) ‘polis şiddetini’ (police violence) gerekçeli ve gerekçesiz olmak üzere iki sınıfa ayırmıştır. Friedric (1980) ise polis şiddetinin meşru ve meşru olmayan şeklinde iki boyutuna dikkatleri çekmiştir. Kania ve Mackey (1977) ise bu iki yaklaşımı birleştirerek polis zulmünü polis tarafından kullanılan fakat meşru polis işlevleri tarafından desteklenmeyen şiddet şeklinde tanımlamıştır (Barker ve Carter, 1986: 3). Barker ve Carter (1986: 71) polis vahşetinin bileşenlerini şu şekilde sıralamıştır:

- Küfür ve aşağılayıcı kötü dil
- Vatandaşa ‘burada bekleme, evine git’ şeklinde emir verme
- Durdurma ve arama
- Tehdit etme
- Cop veya silahla vurma
- Fiziksel güç uygulama.

Stoddard (1968) ‘çürük elma’ (rotten apple) teorisiyle bireysel polis sapma ve suçlarını açıklama eğilimine karşı çıkararak polis sapmasının grup düzeyinde sosyolo-

jik temelleri olan bir sapma olduğunu ileri sürmüştür. Knapp Komisyonu tarafından 1972’de hazırlanan New York Polis Teşkilatı’nda (NYPD) ortaya ve çıkan tüm polislik literatüründe büyük tartışmalara yol açan raporunun kurumsal düzeyde polis teşkilatlarının yozlaşmış olup olmadıklarının tartışıldığı bir ortamda, Sherman (1978) ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption) ile ‘polis suçu’ (police crime) arasında bir ayırım yapmaksızın polis sapma davranışının çürük elma olarak bilinen bireysel polis sapma davranışı boyutundan daha çok ‘kurumsal sapma’ (organizational deviance) boyutuna odaklanmıştır.

Polis bilimleri literatüründe Ellwyn R. Stoddard polis sapma ve suçlarını erken fark eden ve bu konuda çalışma yapan bir diğer önemli bilim insanıdır. Stoddard (1968) polis alt kültürünün etkisiyle öğrenilen, pekiştirilen ‘gayri resmi kuralın’ (informal code) pratikteki yansımalarını örneklendirirken mavi-mont suçlarını; ‘aşırma’ (mooching), ‘yontmak’ (chiseling), ‘adam kayırma’ (favoritism), ‘önyargı’ (prejudice), ‘alışveriş’ (shopping), ‘haraç’ (extortion), ‘rüşvet’ (bribery), ‘irtikâp’ (shakedown), ‘yalancı şahitlik’ (perjury), ‘kasıtlı hırsızlık’ (pre-meditated theft) olmak üzere on tür olarak sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmada ki kategoriler aşağıda açıklanmıştır.

1. Aşırma (mooching): Polislerin mesleki uygulamalarla telafi etme veya gelecekte yapacağı bir adam kayırma karşılığında bedava kahve, sigara, yemek, içki veya buna benzer maddelerin düşük ücretle ya da ücretsiz olarak bu mal veya hizmetleri sunanlardan almasıdır.

2. Yontmak (chiseling): Polislik görevi ile ilgili olsun veya olmasın sinema, tiyatro, luna park ve benzeri eğlence merkezlerine ücretsiz girme veya fiyat indirimi alma.

3. Adam kayırma (favoritism) : Polis teşkilatına yapılan bağış karşılığında belirli bir süre ile verilen bağış kartını (courtesy card) ve oto cam yapıştırmasını (sticker), araç plakasını kendisi ve bazen aile fertlerine de genişleterek trafik durdurmalarında ayrıcalık kazanmak için kullanma.

4. Önyargı (prejudice) : Tutuklayan polisi idare ve mahkeme karşısında zorlayamayacak olan azınlıklara karşı önyargılı ve daha az tarafsız davranmaktır.

5. Alışveriş (shopping) : Marketlerin kapısının kilitlenmesinin unutulduğunda çubuk şeker, sakız veya sigara gibi küçük malzemelerden habersiz alma.

6. Haraç (extortion) : Polis dergisine reklam alma, polis işlevleri için bilet satma, ‘sokak mahkemesi’ (street court) olarak da adlandırılan küçük trafik ihlallerinde trafik cezası dekontu gerektirmeyen peşin kefalet isteme.

7. Rüşvet (bribery) : Geçmişte yapılan veya gelecekte yapılacak bir soruşturmada yardım etme karşılığında nakit para veya yüksek değere sahip hediye alma

8. Düzenli rüşvet (shakedown) : Pahalı malzeme ve maddelere kişisel kullanım için el koyma ve kendi kullanımına geçirdiği malzemeleri meskene zorla girmede, hırsızlıkta ve kapı kilitlerini açmada kullanma

9. Yalancı şahitlik (perjury) : Meslektaşının açığını polis olmayanlara ifşa etmeme kuralının gereği, suç işleyen meslektaşının serbest kalması için suç saatinde başka bir yerde olduğuna dair yalan yere şahitlik etme.

10. Kasıtlı hırsızlık (pre-meditated theft) : Hırsızlık yapılacak yere araç, anahtar ve zor kullanmak suretiyle daha önceden planlanlayarak ve hukuksuz bir şekilde girerek hırsızlık yapmak. Bu hırsızlık ani karar verilerek yapılmış bir hırsızlık olarak açıklanamaz.

Stoddard’dan sonra polis suçluluğu alanında ilk önemli alan çalışmasını Roebuck ve Barker yapmışlardır. Roebuck ve Barker 1973 yılında yazdıkları ‘Polis Yolsuzluğunun Bir Tipolojisi’ (*A Typology of Police Corruption*) adlı makalede polis yozlaşmasını sekiz kategoriye ayırmışlardır. Barker ve Roebuck (1973) ABD’nin South City şehrinde yaptıkları alan çalışmasında hukuk ihlalini düzeltme (the fix) kategorisini; trafik ihlalini düzeltme, kabahat suçunu düzeltme (misdemeanor) ve bir yıldan fazla hapis cezası gerektiren ağır suçları düzeltme (felony) şeklinde üç ayrı kategoriye ayırmıştır. Punch aşağıdaki verilen bu sınıflamaya 1985 yılında dokuzuncu bir kategori olarak ‘dökülme veya doldurmacılığı’ eklemiştir (Punch, 1985: 11; Punch, 2009: 27). Söz konusu sınıflama aşağıda verildiği gibidir:

1. Yetki yozlaşması (corruption of authority): Kolluk görevlisinin hukuku çiğneme-den konumunu kullanarak maddi kazanç sağlamasıdır. (Örneğin bedava yiyecek, içecek, seks, eğlence merkezlerine ücretsiz giriş, alışverişlerde polis indirimi (piyasa koşullarından fazla indirim) ve bedava hizmet almak veya polisi kandırmaya/ikna etmeye yönelik maddi teşvikler kabul etme)

2. Komisyonculuk (kickbacks): Özellikle bireyler ve şirketler için yönlendirilen işler karşılığında malların satış gelirinden, hizmetlerden pay veya para almak.

3. Fırsat hırsızlığı (opportunistic theft) : Tutuklulardan, trafik kazası kurbanlarından, suç mağdurlarından ve ölü vatandaşların mülkünden veya cesedinden hırsızlık yapmaktır.

4. Rüşvetçilik (shakedowns): Polisin kazara bir suç işlendiğine şahit olduğunda ya da suç işlendiğini bir şekilde öğrendiğinde suçluyu tutuklamamak için rüşvet alması; trafik ihlali yapan saygıdeğer bir vatandaşın trafik cezası yazmaması karşılığında önerdiği rüşveti alması; trafikte kaçakçılık yapan araçları görmezden gelme karşılığında rüşvet almasıdır. Rüşvetçilik hem çalıştığı teşkilatın kurallarını hem de ceza hukukunu açıkça ihlal eder.

5. Yasadışı faaliyetleri koruma (protection of illegal activities): Yasadışı faaliyet yapanların (fuhuş, uyuşturucu, pornografi gibi) bu suçların işlenmesinin devamı için polis tarafından görmezden gelinmesi veya koruması.

6. Hukuk ihlallerini düzeltme (the fix): Adli soruşturmaları, tutanakları ve trafik ceza makbuzlarını sümen altı etmek, silmek veya kaybetmektir.

7. Doğrudan suç faaliyeti yapma (direct criminal activities): Bir polis memurunun cana veya mala karşı kişisel çıkar sağlamak için suç işlemesidir. Bu hem çalıştığı teşkilat kurallarının hem de ceza hukukunun açıkça ihlalidir.

8. Kurum içi rüşvet ilişkisi (internal pay-offs): Alınan, takas edilen ve satılan imtiyazların polis memuru için kullanılmasıdır. Örneğin, tatillerde nöbet görevi yazmama, gece vardiyası gibi zor görev saatlerini gündüz saatleri ile değiştirme karşılığında rüşvet alma veya verme.

9. Dökülme veya doldurmacılık (flaking or paddling): Birini tuzağa düşürmek, mahkûm olmasını garantiye almak veya daha fazla ceza almasını sağlamak için delil üretmektir.

Barker (1977b) ‘mesleki sapmanın’ (occupational misconduct); (1) kural ihlali tekniklerinin mesleki sapma fırsatı sunan yapı ile birlikte bulunması, (2) mesleki tecrübelerle sosyalleşme, (3) belirli kural ihlallerinin meslektaşları ve çalışma arkadaşları tarafından cesaretlendirmesi ve pekiştirilmesi ile ortaya çıktı-

ğını savunmaktadır. Barker (1983) ‘polis mesleki sapmasının’ (police occupational deviance) alt kümesi olarak ‘polis disiplin suçu’ (police misconduct) ile ‘polis yolsuzluğu’nu (police corruption) tanımlamaktadır (Ede, 2000: 23-33). Thomas Barker (1983: 31) polis mesleki sapmasını maddi çıkar olup olmama durumuna göre ‘disiplin suçu’ (misconduct) ve ‘yolsuzluk’ (corruption) olarak iki ana kategoriye ayırmaktadır. Bu iki kategoriye giren sapma davranışlarını şöyle kategorize etmektedir:

Tablo 2.2: Polis Yolsuzluğu ve Polis Disiplin Suçu Karşılaştırması

Polis Yolsuzluğu (Maddi ödül ve kazanç vardır.)	Polis Disiplin Suçu (Maddi ödül ve kazanç yoktur.)
Yetki yozlaşması (Corruption of authority)	Polis yalancı şahitliği (Police perjury)
Fırsat hırsızlığı (Opportunistic theft)	Polis vahşeti (Police brutality)
Rüşvetçilik (Shakedowns)	Görevde cinsel ilişki (Sex on duty)
Yasadışı faaliyetleri koruma (Protection of illegal activities)	Görevde içme (Drinking on duty)
Trafik ihlali düzeltme (Traffic fix)	Görevde uyuma (Sleeping on duty)
Kabahat suçunu düzeltme (Misdemeanor fix)	Diğer ihlaller (Other violations)
Komisyonculuk (Kickbacks)	
Bir yıldan fazla hapis cezası gerektiren ağır suçları düzeltme (Felony fix)	
Doğrudan suç faaliyeti yapma (Direct criminal activities)	
Kurum içi rüşvet ilişkisi (Internal pay-offs)	

Kaynak: Barker (1983: 31).

Thomas Barker (1986) sapkın polis davranışını iki ana grup olarak sınıflamaktadır. İlk grubu polis disiplin suçu (police misconduct); yalan şahitlik, görevi başında uyuma, içki içme ve uyuşturucu kullanma, mesai saatlerinde cinsel ilişki, polis şiddeti, ölümcül aşırı güç kullanma gibi davranışlar oluşturmaktadır. İkinci grubu ise içgüvenlik görevlilerinin görevleri olan bir işi maddi bir çıkar karşılığında yapma ya da yapmama olarak bilinen ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption) kapsamına giren her türlü davranış oluşturmaktadır (Palmiotto, 2001: 33). Cox (1996: 182) polis disiplin suçunu (misconduct) ise, ‘yolsuzluk’ (corruption) ve ‘fiziksel veya duygusal istismar’ (physical or emotional abuse) olarak iki genel kategoriye ayırmıştır. David L. Carter (1985: 322) ise polis sapma davranışını farklı bir yaklaşımla ele almıştır.

(1) Fiziksel istismar veya aşırı güç kullanma,

- (2) Sözlü/psikolojik istismar,
- (3) Yasal istismar/ sivil özgürlüklerin ihlali,
- (4) Kadına yönelik cinsel istismar,

şeklinde dört kategoriye ayırmıştır (Champion, 2001: 43; Greene, 2007: 6).

Kappeler, Sluder ve Alpert (1994:19-26) “Sapmanın Güçleri: Polisliğin Karanlık Tarafını Anlama” (*Forces of Deviance: Understanding the Dark Side of Policing*) başlıklı kitaplarında polis sapma davranışını dört kategoride sınıflandırmıştır. Bu kategoriler (1) ‘polis suçu’ (police crime), (2) ‘mesleki sapma’ (occupational deviance), (3) ‘polis yolsuzluğu’ (police corruption), (4) ‘güç kullanma yetkisinin istismarı’ (abuse of authority) şeklinde sıralanmaktadır (Fyfe ve Kane, 2006: 739). Bu kategorilere ait detaylı açıklamalar aşağıdaki gibidir:

(1) Polis suçu (police crime): Polislerin işlediği her suç ‘polis suçu’ olarak nitelendirilemez (Sherman, 1978) . Örneğin eşini döven, mesai saati dışında birinin malını çalan ya da soyan, fuhuş yapan bir polis memurunun bu davranışları suç olsa bile polis suçu değildir. Polis tarafından işlenen bir suçun polis suçu olması için, polis memur ya da amirlerinin polislik yetki ve güçlerini mesai saatleri içinde veya dışında ceza kanununu ihlal edecek bir şekilde istismar etmeleri gerekmektedir. Diğer bir deyişle, üniforma, polis kimliği ve rozeti gibi polislik mesleğinin sağladığı imkânları görevleri başında iken ya da mesai saatleri dışında suç oluşturacak bir şekilde veya suç işlemeyi kolaylaştırmak maksadıyla kullanmalarına polis suçu denir (Kappeler ve diğerleri, 1994: 20-22).

(2) Mesleki sapma (occupational deviance): Amerikalı kriminolog Sutherland 1940 yılında "Beyaz Yaka Suçluluğu-White-collar Criminality" başlıklı makalesinde ilk kez üst sınıfların (iş adamı ve profesyonel meslek mensuplarının) işledikleri suçları gündeme getirerek mesleki sapma kavramını literatüre taşımıştır. Sutherland mesleki pozisyonlarının sunduğu olanaklarla daha nitelikli suçların işlenebildiğine dikkatleri çekerek klasik anlamda vatandaşların işledikleri suçlarla mücadeleden farklı bir alanda oluşan suçlara vurgu yapmıştır. Bu bağlamda, polis mesleki sapması polislerin mesleki standartlarıyla uyuşmayan, polis yetkileri kisvesi altında işledikleri veya normal polislik uygulamaları esnasında suç oluşturan ya da oluşturmeyen sapkın

davranış olarak tanımlanmaktadır (Kappeler ve diğerleri, 1994: 22; Barker ve Carter, 1991:6). Bu sapma davranışı sadece polislikle ilgili değildir. Aynı zamanda polis olmanın sağladığı imkânlar bu sapma davranışını işlemeyi kolaylaştırmaktadır. Örneğin bayan göstericilere elbiselerini çıkararak üst araması yapma (strip search), vatandaşların araçlarını illegal alma, el koyma gibi.

(3) Polis yolsuzluğu (police corruption) : McMullan, (1961:182) kamu görevlisinin meşru insiyatifini uygun olmayan bir nedenle kullanması veya para veya para gibi değerli bir şeyin karşılığında görevi olan birşeyi yapması ya da yapmaması olarak tanımlamaktadır. Sherman (1978: 30) ise yolsuzluğu polis teşkilatının kurumsal gücünü yasa dışı kişisel çıkar için kullanma olduğu görüşündedir.

(4) Güç kullanma yetkisinin istismarı (abuse of authority) : David Carter 1985 yılında güç kullanma yetkisinin istismarını polislerin dürtü, niyet ve kasta bakmadan vatandaşlara karşı yaralama, hakaret, insanlık onuruna yakışmayan davranışlarda bulunma, aşağılık duyguları dışa vurmaya meyilli olma ve/veya vatandaşların hak ve özgürlüklerini çiğneyen herhangi bir davranış olarak tanımlamaktadır (Kappeler ve diğerleri, 1994: 24). Carter’a göre polis üç tür güç kullanma yetkisini istismar edebilir. Bunlar, (1) polis aşırı güç kullanarak ‘fiziksel istismar’ (physically abuse), (2) alay etme, taciz veya sözlü saldırı yoluyla ‘psikolojik istismar’ (psychologically abuse), (3) vatandaşların her türlü anayasal ve yasal hakkını çiğneyerek ‘yasal istismar’ (legal abuse) yapmak olarak sayılabilir.

Boes, Jennifer ve diğerleri (1997:4) ise ABD Adalet Bakanlığının finansal desteğiyle yaptıkları ulusal çalışmada polis yolsuzluğunu aşağıdaki gibi sınıflandırmışlardır:

1. **Bilgi sızdırma** (tehlikedeki polis arkadaşına-information breach) : Suç işleyen ya da organize suç örgütleriyle ilişkisi olan meslektaşlarını korumak için haber verme.
2. **Bilgi sızdırma** (suçlulara yardım için- information breach) : Polis operasyonları, polis kayıtlarındaki dışarıya açıklanması yasak olan bilgileri şüpheli ve suçlulara kaçmaları ve yakalanmamaları için sızdırma.
3. **Rüşvet, haraç, şantaj** (bribe/shakedown) : Para, mal, hizmet, karşılığında trafik suçu işleyenleri, şüphelileri herhangi bir işlem yapmadan salıverme.

4. **Koruma parası** (protection money) : Suçluları yakalamama, tutuklulamama karşılığında alınan para.
5. **Dava düşürmek için düzeltme** (fix for dropping case) : Para, hizmet, mal karşılığında veya benzeri bir kişisel çıkar karşılığında trafik cezasını kayda girmeme kaydı silme, ya da suç soruşturmasının delillerini yok etme, karartma yoluyla düşmesini sağlama.
6. **İfade ile düzeltme** (fix testimony) : Para, hizmet, mal karşılığında veya kişisel çıkar karşılığında trafik suçu işleyen ya da suç soruşturma ve kovuşturmasında yalan ifade verme yoluyla düşmesini sağlama.
7. **Görevi sırasında hırsızlık** (theft on duty) : Polis koruması altındaki yerlerden, olay yerinden, mağdur ve şüphelilerden uyuşturucu, para, kıymetli mal ve eşyaları çalmak.
8. **Mesai dışındaki yasa ihlalleri** (off-duty violation) : Polislik unvan ve yetkilerini kullanarak çalışma saatleri dışında hırsızlık yapmak veya suçlulara yardım ve yataklık etmek gibi her türlü suç faaliyetlerinde bulunmak.
9. **Zimmet/yolsuzluk** (embezzlement/fraud): Kamuya ait bir para, mal ya da eşyayı usulsuz bir şekilde zimmetine geçirmektir.
10. **Çalışma saatlerine uymama** (falsification of time worked): Yapmadığı ek mesaiyi yapmış gibi göstererek para alma ya da vardiya saatlerinde aldatarak erken ayrılma ve tam mesai ücreti alma.

Yukarıda ifade edilen sınıflamalar 20. yüzyılın başında polis yolsuzluğu alanında önemli bir bilim insanı olan Maurice Punch tarafından yeniden ele alınarak tasnif edilmiştir. Punch 2000 yılında ‘Polis yolsuzluğu ve önlenmesi’ (Police corruption and its prevention), başlıklı makalesinde polis yolsuzluğu tasnifini delil karartma ve üretme, cinsel taciz, aşırı şiddet, ırkçılık, uyuşturucu ticareti ile doğrudan ilişki gibi bazı polis suçlarını içermediği gerekçesiyle yeniden gözden geçirmiştir. Punch polis sapması kavramını, yasal ve etik açıdan kurumsal düzenleme, hukuk, kamu beklentilerini ihlal eden her türlü polis davranışını niteleyen şemsiye kavram olarak tanımlamaktadır. Polis yolsuzluğu kavramı yerine geniş bir anlama sahip polis sapma kavramını kullanmayı önermektedir.

Punch’a göre polis sapma davranışının üç alt kategorisi vardır. Bu kategorileri; (1) ‘yolsuzluk’ (corruption), (2) ‘polis disiplin suçu’ (misconduct) ve (3) ‘suç’ (crime) olarak sıralamaktadır. Punch, yolsuzluğu polisin kurum dışı yozlaştırıcı birisine, bir işi rüşvet, hediye karşılığında yapması ya da yapmaması şeklinde tanımlamaktadır. Punch polis disiplin suçlarını polis yolsuzluğundan ayrı bir kategori olarak değerlendirmektedir.

Polis disiplin suçunu, polis teşkilatı tarafından konulan idari kural ve prosedürleri polislerin ihlal etmesi durumunda polis teşkilatının disiplin mekanizması tarafından soruşturulup ceza uygulanan *üniforma içindeki suçluların* işlediği suçlar şeklinde tanımlamaktadır (Punch, 2000: 302-303; 2009: 31). Bu tanımda üniforma içindeki suçlular ifadesiyle Burmeister’in 1957 yılında yayınladığı çalışmasında polislerin üniforma ve hiyerarşi içinde mesleklerini icra etseler bile asker olmadıklarını, sivil bir vatandaş olduklarını vurgulamak için kullandığı olumlu bir anlam taşıyan ‘üniformalı vatandaş’ (citizens in uniform) kavramına atıfla, suç işleyen polisleri ‘üniformalı suçlular’ (criminals in uniform) olarak adlandırmaktadır (Burmeister, 1957; OSCE and DCAF, 2006).

Punch, görevde uyuma, mesaiye zamanında gelip gitmede gevşeklik, üstlerine saygısızlık, görevi ihmal, sağlıklı olduğu halde hasta olduğunu rapor etme, görev esnasında içki içme ve cinsel ilişkiye girme, işe geç gelme, göreve gitmeme, görev için kendisine sunulan imkânları gereksiz harcama gibi ceza hukuku kapsamına girmeyen fakat disiplin mevzuatını ihlal eden bu tür sapma davranışları polis disiplin suçuna örnek olarak göstermektedir. Polis suçlarını polis disiplin suçu ve yolsuzluğundan ayırmaktadır.

Polis suçunun polislerin aşırı güç kullanma, etnik ayrımcılık, şüpheli veya meslektaşlarına cinsel taciz, tecavüz, uyuşturucu kullanma veya ticareti yapma, şüpheli veya meslektaşlarını öldürme, hırsızlık, soygun ve insan haklarını çiğneme gibi hukuku ciddi bir şekilde ihlal ettiklerinde meydana geldiğini belirtmektedir. Yukarıdaki tabloda bulunan 2, 4, 5, 6 ve 8 numaralı kategorileri geleneksel polis yolsuzluğu, 1 numaralı kategoriye ise polis disiplin suçu ihlali olarak ifade etmektedir. Geriye kalan 3, 7 ve 9 numaralı kategorileri ise polis suçları olarak nitelemektedir. Daha sonra polis yolsuzluğunu; (1) ‘basit yolsuzluk’ (straightforward corruption), (2) ‘stratejik yolsuzluk’ (strategic corruption), (3) ‘yağmacı yolsuzluk’ (predatory

corruption), (4) ‘yüce amaç yolsuzluğu’ (noble cause corruption) olarak dört kategoriye bölerek yeniden tanımlamaktadır. Bu kategoriler kısaca aşağıda açıklanmıştır:

1. **Basit yolsuzluk:** Polis bilimleri literatürüne Knapp Komisyonu raporuyla giren ve genelde ‘ot-yiyiciler’ (grass-eaters) terimiyle ifade edilen, teklif edildiğinde pasif bir şekilde bedava yiyecek, içecek, hediye ve rüşveti kabul eden fakat bunları aktif olarak istemeyen polislerin içine düştükleri yolsuzluktur (Cerrah, 2011b: 181-183).
2. **Stratejik Yolsuzluk:** Polis ve organize suçlular istikrarlı bir anlaşma içindedirler. Polis ve mafya fuhuş, kumar gibi yasadışı faaliyetleri birlikte düzenlemektedirler. Polis bu stratejik ve düzenli yönlendirme karşılığında düzenli ödeme ve rüşvet almaktadır.
3. **Yağmacı yolsuzluk:** Bu tür yolsuzlukta polis suç faaliyetini yönetir. Haraç alır, şantaj yapar, yolsuzluğu aktif bir şekilde organize eder. Polislik literatüründe ‘et-yiyiciler’ (meat-eaters) olarak ifade edilen analogi bu tür polisler için kullanılmaktadır (Cerrah, 2011b: 183).
4. **Yüce amaç yolsuzluğu:** Bu yolsuzluk türünde illegal araçlar kurumsal ve sosyolojik olarak onaylanmış amaçlar için kullanılmaktadır. Polis şüphelinin hüküm almasını garanti altına almak için ajanlara yasadışı ödeme yapma (elde edilen uyuşturucudan), ifadeyi bozma, görgü şahitlerine gözdağı verme, delil karartma ve üretme gibi hukuk dışı yollara başvurmaktadır. Bu yolsuzluk türünde polisler kişisel çıkarları için değil kurum ve toplumun iyiliği için usul hukukunu ihlal etmektedirler (Crank ve Caldero, 1999). Klockars (1980), 1971 yılında yayınlanan ‘Dirty Harry’ isimli filme atıfla iyi bir amaç için kötü araçları kullanma yani “Her şey kanunla çözülmez.” anlayışının polis alt kültüründeki karşılığını ifade etmek için ‘*Dirty Harry*’ kavramını üretmiştir.

Ayrıca Punch polis suçlarını ise teşvik edicinin düzeyine göre; (1) bireysel nedenle işlenen polis suçu ve (2) devlet-bağlantılı polis suçu olmak üzere iki kategoriye ayırmaktadır. Bireysel nedenle işlenen polis suçu yukarıda ifade edilmiştir. Devlet-bağlantılı polis suçu ise politik amaçlar için polisler üzerinde ciddi suçlar işlemleri için baskı sonucu işlenebilmektedir. Özellikle özel harekât gibi paramiliter polis birimlerinde devlet bazı polis sapma türlerini teşvik edebilmektedir.

Ross (2001) polis suç davranışını; (a) şiddet içerip içermemesine, (b) çıkar dürtüsüyle ve (c) bireysel veya teşkilat adına işlenip işlenmediği açısından değerlendiren çok boyutlu polis suçları taksonomisi önermiştir. Dean J. Champion ise 2001

yılında yayınladığı “*Amerika’da Polis Disiplin Suçu: Bir Referans El Kitabı*” başlıklı kitabında polis suçlarını aşağıda verildiği şekilde on yedi kategoriye ayırmıştır:

1. Polis kayıtlarını kişisel çıkar için kullanıma (Accessing police records for personal use)
2. Hasta istirahat iznini istismar (Abusing sick leave)
3. Amir ve müdürlerine yalan söyleme (Lying to supervisors and managers)
4. Mahkeme ve raporlarda yalan beyan (Perjuring on reports and in court)
5. Suç işleme (Committing a crime)
6. Ek mesai kayıtlarına yanlış bilgi girme (Falsifying overtime records)
7. Aşırı güç kullanma (Using excessive force)
8. Görev esnasında içki içme (Drinking while on duty)
9. Mesai saatleri dışında silahlı çatışmaya katılma (Being involved in off-duty firearms incidents)
10. Suç raporlarını tamamlamama (Failing to complete police reports)
11. Hediye kabul etme (Accepting gratuities)
12. Savcıya, araba çekme hizmeti ve kefalet senedi hizmetlerinde tavsiye sunmak (Providing recommendations for an attorney, towing service, or bail bond service)
13. Meslektaşlarının disiplin suçunu ihbar etmeme (Failing to report misconduct of a fellow officer)
14. Envanterde olan mülkiyet ve delilleri muhafaza etmeme (Failing to inventory recovered property or evidence)
15. Görevde uyuma (Sleeping on duty)
16. Terfi sınavında aldatma (Cheating on a promotional examination)
17. Cinsel taciz veya benzeri uygunsuz davranış sergileme (Sexually harassing or performing other such improprieties) (Champion, 2001:4).

Prenzler ve Ransley (2002:5) polis sapma davranışını; (1) ‘klasik yolsuzluk’ (classic corruption), (2) ‘süreç yolsuzluğu’ (process corruption), (3) ‘polis vahşeti’ (brutality) ve (4) ‘çeşitli disiplin suçları’ (miscellaneous misconduct) olmak üzere

kategorilere ayırarak bir sınıflandırma yapmıştır. Prenzler ve Ransley'in söz konusu olan sınıflamasına yönelik açıklamalar aşağıdaki gibidir:

1. **'Klasik yolsuzluk'** (classic corruption) : Polislik literatüründe polislerin 'rüşvetçilik' (bribery) veya 'aşılama' (graft) olarak da bilinen büyük yolsuzluklara görülen bedava çay, çorba, küçük değerli hediye kapsamına giren kaygan zeminde büyük yolsuzluklara zemin hazırlayan rüşvetler bu sınıfa girer. Diğer bir deyişle şahsi çıkarları karşılığında görevlerini yapmamalarıdır. Kumarhane ve genelevlere operasyon düzenlememe, soruşturamama karşılığında 'koruma haracı' (protection racket) olarak da literatürde adlandırılan düzenli ödemeler/rüşvet alma durumlarında olduğu gibi organize bir şekilde de olabilir. Bunun yanı sıra aşırı hız yapan sürücünün trafik polisi tarafından durdurulduğunda teklif ettiği rüşveti kabul etmede olduğu gibi 'fırsatçı' (opportunistic) ve düzensiz de olabilmektedir. Klasik yolsuzluk, literatürde 'ufak yolsuzluk' (petty corruption) olarak da adlandırılan hediye, bedava yiyecek, içecek ve alışverişlerde indirim gibi küçük sapmadan çalınan maldan çıkar elde etme, el konulan uyuşturucuyu satma ve gizli bilgileri para karşılığında sızdırma gibi büyük yolsuzluk türlerini de içermektedir.

2. **'Süreç yolsuzluğu'** (process corruption) : Bu yolsuzluk türü delil üretmek ve karartmak gibi polisin adli görevlerinde adaleti yanıltmak ve engellemek için suç soruşturma ve kovuşturma sürecinde yaptıkları her türlü sapma davranışını içermektedir. Süreç yolsuzluğunun mağdurları masum veya suçlu olabilmektedir. Suçun idari ve adli soruşturması esnasında istihbarat ve deliller hukuki olmayan arama ve dinlemelerle elde edilebilir. Şüpheli yasal hakları konusunda bilgilendirilmeyebilir. Bazen yasal hakkı olan avukatı ile görüştürülmeyebilir. Bu yolsuzluk türünde polisler hileli araç ve yöntemlerle kovuşturma sürecinde hükmün istedikleri gibi çıkması için uğraşırlar. Literatürde 'tutturma' (fitting-up), 'konuşmaya yardımcı olarak ifadeyi çarpıtma' (verballing) ya da 'ifadenin kurgulanışına müdahale ederek ifadeyi bozma' (bricking) olarak da ifade edilen mahkemede şahit ve sanığın ağzına lafını tıkma, tanık kürsüsünde yalan söyleme, şüphelilere suçu itiraf etmeleri için baskı uygulama, şüphelinin lehindeki delilleri gizleme süreç yolsuzluğunun belli başlı türlerindendir.

3. **'Polis vahşeti'** (brutality) : Polis zulmü polislerin makul ve orantılı güç kullanması dışında hukuki açıdan gerekçelendirilemeyen her türlü şiddet ve aşırı güç kullanma

türünü içermektedir. Gereksiz üst araması yapmadan ciddi saldırıdan cinayete kadar geniş bir yelpazedeki polis sapma davranışını içermektedir. Sözlü istismar ve fiziki şiddet tehdidi de bu tür polis sapma davranışı kapsamındadır.

4. **‘Çeşitli disiplin suçları’** (miscellaneous misconduct) : Genelde polis disiplin suçu ve cezası olarak adlandırılan yukarıdaki üç tip sapma davranışı dışında kalan her türlü polis sapma davranışını içermektedir. Ayrımcı bir şekilde hukuk uygulaması, taciz, cinsel taciz, nezaketsiz kaba davranış, tembellik, alkol kullanma, hastalık iznini istismar etme, uyuşturucu kullanma, tehlikeli yüksek hızlı araçla kovalamaca, gizli bilgiyi kullanma, üst aramayı istismar, ırkçı ve cinsiyetçi hakaret, gözaltına alınanları ihmal, atama ve rütbe terfide ayrımcılık yapma gibi sapma davranışlarıdır. Bu grup sapma davranışı mesai saatleri dışında yapılan sapkın davranışlar da içermektedir.

Prenzler ve Ransley’den sonra literatürde bir başka sınıflamayı Skogan ve Meares 2004 yılında yapmıştır. Bu sınıflamada Skogan ve Meares polislerin yolsuzluk yaparken niyetlerine göre polis yolsuzluğunu iki farklı gruba ayırmışlardır. Skogan ve Meares polislerin (1) ‘kişisel bir çıkar-personal gain’ için mi yoksa (2) ‘teşkilat çıkarına-organizational gain’ mı bu yolsuzluğu gerçekleştirdiklerinin önemli bir ayırım noktası olduğunu düşünmektedirler. İkinci grup literatürde yüce amaç yolsuzluğu olarak da bilinmektedir.

O’Connor (2005) ise, polis sapmasını dokuz ana gruba ayırarak aşağıdaki gibi sınıflandırmaktadır:

- (1) Polis avantacılığı (police gratuity):
- (2) Polis rüşvetciliği (police shakedowns),
- (3) Polis yalancı şahitliği (police perjury),
- (4) Polis vahşeti (police brutality),
- (5) Polis kötü dili (police profanity),
- (6) Görevde cinsel ilişki (police sex on duty or duty-related),
- (7) Görevde uyuma (police sleeping on duty),
- (8) Polis içki ve uyuşturucu kullanması (police drinking and abusing drugs on or off duty),
- (9) Polis bilgi sızdırması (police misuse of confidential information).

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) 2006 yılında yayımladığı eserde polis sapma davranışını; fiziksel istismar (physical abuse), mahkuma kötü muamele (prisoner mistreatment), delil manipülasyonu (evidence manipulation), yolsuzluk (corruption), yetkili olmadığı bilgiyi açıklama (unauthorized disclosure of information), haraç alma (extortion) ve cinsel suçlar (sexual misconduct) olmak üzere yedi ana kategoriye ayırmaktadır. Gottschalk (2010) bu tasnife çalışmasında trafik ihlalleri (traffic violation) başlıklı bir kategori de eklemiştir.

Yarım asrı aşan polis sapma ve suçluluğu tartışmalarının getirdiği olgunluktan da faydalanan Porter ve Warrender daha önceki yapılan tanımlama ve sınıflamaları daha az kategoride tasnif ederek test etmişlerdir. Porter and Warrender (2009) polis sapması ve suçluluğunu A, B ve C tipi olarak üç gruba ayırmaktadır. Bu üç kategori şu anlamları taşımaktadır: ‘Polis suçunu-police crime’ A tipi, ‘yüce amaç disiplin suçunu-noble cause misconduct’ B tipi ve ‘yolsuzluk-corruption’ C tipi sapma şeklinde sınıflamaktadır. Porter ve Warrender’in yaptıkları bu yeni sınıflama Punch’ın (2000) yukarıda anlatılan üçlü polis sapma tasnifinden dokuz yıl sonra yapılmış olsa bile uyumlu olduğu görülmektedir. Porter and Warrender’in bu yeni sınıflamasında Punch’tan farklı olarak tip B olarak adlandırdıkları yüce amaç disiplin suçunda yüce amaç yolsuzluğu başlığı yerine yüce amaç *disiplin suçu* adını kullanmalarıdır. Porter ve Warrender çalışmalarında Punch’ın yukardaki üçlü polis sapması tasnifini bu değişiklik dışında alanda ne kadar tutarlı olduğunu ampirik olarak test etmişlerdir.

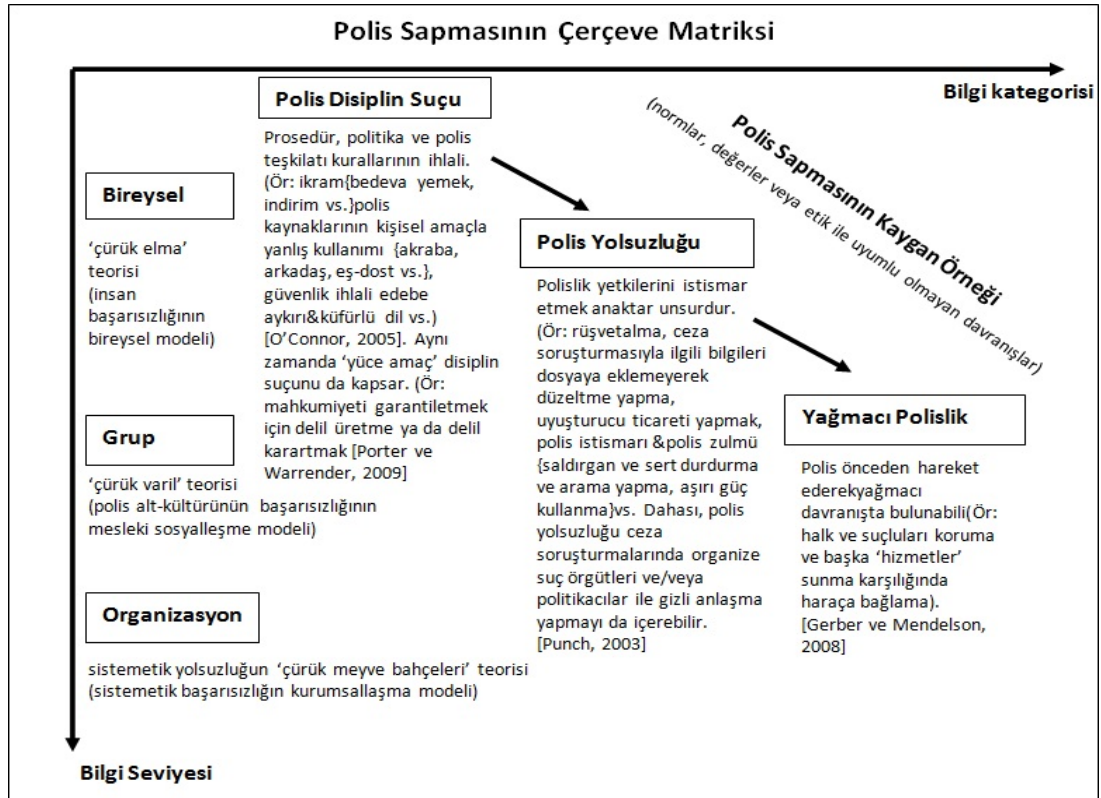
Yukarıda ifade edilen sınıflamalara ilave olarak, Prenzler (2009) polislik literatüründe ‘adalet düşüğü’ (miscarriages of justice) olarak bilinen ancak Türkçede adli hata olarak da kullanılan polislerin soruşturma esnasında delil karartma veya üretmesi sonucu ortaya çıkan durumu ‘süreç yolsuzluğu-process corruption’ olarak adlandırarak yeni bir polis yolsuzluğu türü üretmiştir. Gerber and Mendelson (2008) ise polis sapma ve yolsuzluğu’nun ileri düzeydeki biçimini nitelemek için ‘yağmacı polislik’ (predatory policing) kavramını polis bilimleri literatürüne kazandırmıştır. Yağmacı polislik aşamasında polisler kişisel çıkarları için zorla, şantaj ile gasp yaparak haraç alabilmektedir. Yağmacı polislik yırtıcı hayvanlar gibi avı peşinde koştu-ran, yolsuzluğa şiddetin de karıştığı ve grup düzeyinde yolsuzluğun yapıldığı durum-ları ifade etmektedir.

Kane ve White (2009) ise yaptıkları çalışmada farklı olarak kolluk tarafından işlenen suçları aşağıdaki şekilde sınıflandırmışlardır:

- Menfaat amaçlı suçlar
- Görev dışında kişilere karşı işlenen suçlar
- Görev dışında işlenen asayişe müessir suçlar
- Uyuşturucu bulundurma, satma vb. suçlar
- Görev esnasında işlenen her türlü istismar
- Sahtecilik, kanunsuz delil elde etme/üretme, yalan yere şahitlik gibi hukuki süreci yanıltıcı fiiller
- Yukarıda sayılan suçların dışında kalan her türlü disiplin ihlalleri

Dean ve Gottschalk 2011 yılında yayımladıkları makalelerinde günümüze kadar yapılan polis sapma ve suçları konusunda literatürde o güne kadar yapılan kavramsallaştırma ve sınıflamaları biraraya getirerek yeniden yorumlamışlardır.

Şekil 2.2: Polis Sapmasının Çerçeve Matriksi

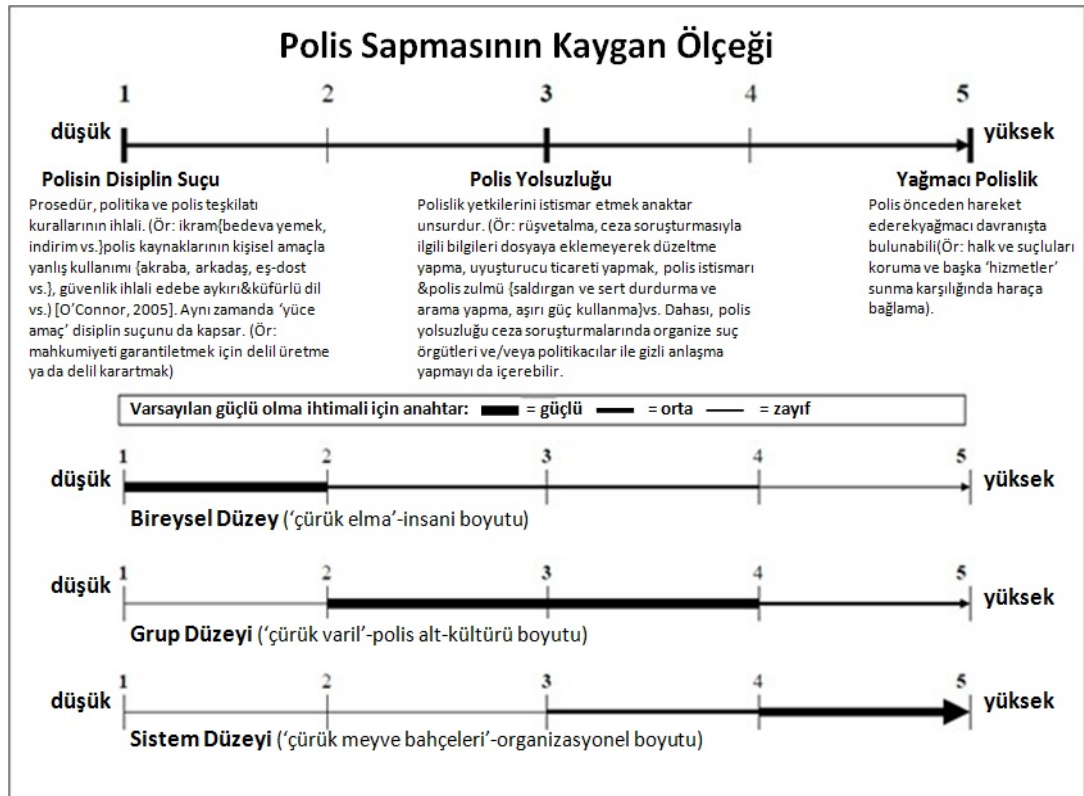
Kaynak: (Dean ve Gottschalk, 2011: 207)

Polis sapmasının çerçeve matriksi adını verdikleri bu sentezde polis sapma ve suçunun bireysel boyuttan grup ve teşkilat boyutuna kadar her üç düzeyde işlenişini geliştirdikleri kontinyuma yansıtılmışlardır. Polis disiplin suçu, polis yolsuzluğu ve yağmacı polislik gibi polis sapmasının üç ayrı boyutunu içermekte olan çok boyutlu ve çok yönlü bir matrikstir. Sözü edilen matriksle ilgili açıklamalar Şekil 2.2’de olduğu gibidir.

Dean ve Gottschalk (2011: 207) aynı araştırmalarında polis sapmasının kaygan ölçeği ismini verdikleri beşli likert tipi bir ölçekle polis sapmasını düşük ve yüksek olmak üzere beşli bir kategoriye dönüştürerek ölçmeye çalışmıştır. Dean ve Gottschalk polis sapmasının kaygan ölçeğini Şekil-8’de olduğu gibi şematize etmişlerdir.

Dean ve Gottschalk (2011: 214) polis disiplin suçunu polis sapmasının en düşük boyutu olarak kabul etmektedir. Polis sapmasının ikinci boyutunun polis yolsuzluğu olduğunu belirtmektedir. Son aşama olarak ise haraç alma ve suçluları koruma gibi davranışlarla polislerin aktif bir şekilde yağmalama yapmalarını polis sapmasının en yüksek boyutu olarak görmektedir.

Şekil 2.3: Polis Sapmasının Kaygan Ölçeği

Kaynak: (Dean, ve Gottschalk, 2011: 214).

Polislik literatüründe ‘çürük elma’ (rotten apple), ‘çürük varil’ (rotten barrel) ve ‘çürük meyve bahçeleri’ (rotten orchard) olarak bilinen kavramsallaştırmaları sırasıyla; bireysel ve insani boyut, grup ve polis alt-kültür boyutu ile sistematik ve kurumsal boyutta sergilenen polis sapmasını ifade etmekte kullanmaktadır. Aynı zamanda bu üç sapma düzeyinin; zayıf, orta ve güçlü ya da düşük ve yüksek düzeylerde yaşanabileceğini de ifade etmektedir.

2.4. TÜRKİYE’DE YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Türkiye’de polis sapması ve suçluluğu alanındaki çalışmaların geçmişi çok eski değildir. Türkiye’de gerek kamu görevlisi ve memurlar tarafından işlenen suçlar gerekse daha özel bir alan olan polis etiği çalışmalarının, nitelik ve nicelik bakımından istenilen gelişme düzeyine ulaştığını söylemek güçtür. Sokullu-Akıncı’nın 1986 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde yapmış olduğu “*Polis: Toplumsal Bir Kurum Olarak Gelişmesi, Polis Alt-Kültürü ve İnsan Hakları*” başlıklı doktora tezi Türkiye’de polislik alanında yapılmış ilk bilimsel çalışmadır. Osmanlı döneminde polislik alanında 19. yüzyıl başında İstanbul Polis Mektebi hocalarından İbrahim Feridun’nun yazdığı *Polis Efendilere Mahsus Terbiye ve Malumat-ı Meslekiye* kitabı ile Cumhuriyet döneminde 1937 yılında kurulan Polis Enstitüsü hocalarının yazdığı birkaç ders kitabı olsa bile Sokullu-Akıncı’nın doktora eseri ile ilk ciddi akademik çalışmanın yapıldığı kabul edilebilir. 2001 yılında Polis Akademisi’nin üniversite statüsü kazanmasıyla polis sapma ve suçluluğu alanındaki bilimsel araştırma ve yayınlarda bir artış görülmektedir.

Türkiye’de polislik alanında yapılan akademik yayınlarda Emniyet Genel Müdürlüğü’nün yüksek lisans ve doktora eğitimi için burslu olarak yurt dışına gönderdiği polis yöneticilerinin yaptıkları tezler ve Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü’nde yapılan yüksek lisans ve doktora tezleriyle görece bir artış olduğu görülmektedir. Bu tezlerin yanı sıra polis sapma ve suçluluğu konusunda Polis Bilimleri Dergisi’nde yayımlanmış bilimsel makaleler de literatürde dikkatleri çekmektedir.

Küçükuysal (2008) doktora tezinde, Türk polis teşkilatında (EGM) polislerin saygınlık (integrity) algısında kurum kültürünün etkisini incelemiştir. Bu çalışmada Küçükuysal yaş, cinsiyet, rütbe, eğitim düzeyi, istihdam süresi, atama türü gibi kişi-

sel ve mesleki özelliklerden polislerin saygınlık algılarının ne derece etkilendiğini belirlemeye çalışmıştır.

Avrupa Konseyi'nin 2001 yılında Avrupa Polis Etiği Kuralları'nı yayımlamasından sonra Türkiye'de polis sapma ve suçları alanındaki yayınlarda görece bir artışın olduğu gözlenmektedir. Bu yayınları sempozyum, kitap, makale ve bilimsel alan araştırmaları ve bu konularda yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri olarak sınıflandırmak mümkündür.

Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı'na 2001 yılında düzenlenen “21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu” polislikte yaşanan sorunların bilimsel olarak tartışılmasında önemli bir boşluğu doldurmuştur. 18-19 Kasım 2005 tarihinde “II. Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu” Sakarya Üniversitesi'nde düzenlenen sempozyumla etik tartışmalar ayrı bir hız ve önem kazanmaya başlamıştır. Bu çalışmalardan sonra 18-20 Ekim 2006'da ODTÜ'de düzenlenen “II. Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi” kamu görevlilerinin etik dışı ve sapkın davranışlarının tartışıldığı bir diğer önemli akademik çalışmadır.

Türkiye'de polis sapması ve suçluluğu alanında yapılan çalışmaların geçmişi oldukça yenidir. Bu alanda yapılan çalışmalar kriminoloji alanında yapılan çalışmalar olmaktan çok genellikle polis etiği alanında yapılan ilk çalışmalardır. Polis etiği alanında; Cerrah ve Eryılmaz (2001) *Avrupa Polis Etiği Yönetmeliği*; Aydın (2001) *Yönetmelik ve Örgütsel Etik*; Bal ve Eryılmaz (2002) *Polis Meslek Etiği*; Bal ve Beren (2003) *Polis Etiği*; Aydın (2006) *Eğitim ve Öğretimde Etik*; Erdoğan (2008) *Güvenlik Hizmetlerinde Etik İlkeler ve Profesyonel Davranışlar*; Cerrah (2008) *Avrupa Polis Etiği Kuralları ve Türkiye'de Güvenlik Personelinde Mesleki Sosyalleşme*; Cizre ve Cerrah (2008), *Güvenlik Sektörü Yönetimi: Türkiye ve Avrupa*; Akay (2009), *Türkiye'de Güvenlik Sektörü: Sorular, Sorunlar, Çözümler* önemli eserler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve Avrupa Konseyi'nin (2009) finanse ettiği *Kamu Etiği Akademik Araştırmaları: Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik Projesi* kapsamında Türkiye'de yapılan 12 adet alan çalışmasından biri olan, Cerrah ve diğerleri (2009) “Kolluk hizmetleri ve Etik” çalışması, özellikle Türkiye'nin üç büyük ilinde (İstanbul, Akara, İzmir) trafik hizmetlerinde görülen “gündelik rüşvet” sorununa odaklanmıştır.

TESEV'in (2005, 2006-2008) yıllarında yayınladığı "*Almanak Türkiye: Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim*" adlı almanak çalışmaları güvenlik sektöründe var olan yapısal sorunlara değinmesi açısından literatürde önemli bir yere sahiptir.

Türk Polis Teşkilatı Etik Kuralları (TÜPEK) 2007 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde 2005 yılından itibaren "Polis Etiği" dersiyle etik eğitimin polis amir adaylarına verilmeye başlanması önemli bir gelişmedir. Polis Akademisi Polis Meslek Yüksek Okulları'nda 2001 yılından beri "Polis Meslek Hukuku ve Polis Etiği" dersi, 2008-2009 eğitim öğretim yılından itibaren "Polis Etiği" adıyla ve yeni bir içerikle polis memuru adaylarına verilmeye başlanmıştır. Ayrıca EGM Eğitim Daire Başkanlığı'nın düzenlediği gerek Polis Meslek Eğitim Merkez'lerinde (POMEM) verilen 6 aylık hizmet öncesi eğitim kurslarında gerekse hizmet içi kurslarında polis etik eğitimine yer vermeye başlaması bir diğer olumlu adım olarak karşımıza çıkmaktadır.

İçli, polisin huzur ve güvenliği sağlayabilmek için kullandığı güç kullanma yetkisiyle ilgili sapma ve suçluluğu çalışmıştır. Güç kullanma yetkisinin yerinde ve aşırı kullanılması gibi bir çelişkili takdir yetkisinin olduğunu ve bu yetkiyi dengeli kullanmanın zor ve gerekli olduğunu vurgulamıştır (İçli, 1998). İçli bir başka çalışmasında Türkiye'de polislik mesleğinde etik kurallara duyulan ihtiyacı belirtmiştir (İçli, 2002: 65-76).

Cerrah (2000) "Güvenlik Hizmetlerine Sivil Katılım ve Sapma Davranışlarının Analizi: Türkiye Örneği" başlıklı makalesinde, polislerin sapma davranışının bireysel olmaktan çok sosyal bir olgu olduğu ve güvenlik hizmetlerine demokratik katılım ve denetim mekanizmalarının olmayışının polis sapma davranışının artarak devam etmesine neden olduğunu savunmuştur. Kavgacı ise polis teşkilatlarında demokratik değişim için teşkilat dışında 'Bağımsız Polis Şikâyet Sistemi' kurulması gerektiğini savunmuştur (Kavgacı, 1998: 55-67).

Çaya 2008 yılında Türkiye'de ilk kez polis sapma ve suçluluğunun ileri boyutu olan polis yolsuzluğu konusunda ABD'de yaşanan polis yolsuzluğu vakaları ve türlerinden örnekler vererek bu durumun küresel bir olgu olduğunu gündeme getirmiştir. Akgül ve Gül ise ABD'de polis yolsuzluğunu kontrol etmek için gelişt-

rilen stratejileri değerlendirdikleri bir çalışma yapmışlardır (Akgl ve Gl, 2009:119-139).

Göksu ve Karakaya ise polisin sapma davranışlarının etiketleme kuramı aı-sından değerlendirmişlerdir (Göksu ve Karakaya, 2009: 27-43).

Lofca Kuzey Teksas niversitesi'nde yaptığı yüksek lisans tezinde ABD'de yaşanan polis disiplin suçu örnek olaylarını inceleyerek Türk polis teşkilatına (EGM) uygulanabilir bir hesapverebilirlik modeli önerisinde bulunmuştur. Lofca, 2009 yı-lında söz konusu çalışmayı Almanya'da İngilizce olarak yayımlamıştır.

Cingiz ve diğerleri, EGM personel bilgi sisteminde (PBS) 2009 şubatı ayı iti-bariyle 81.590 suç işlemiş ve 138.933 suç işlememiş personel kaydı üzerinde çalışma yapmışlardır. Veri manplasyonu işleminden sonra veri setinde idari suç işlediği için ceza alan personele ait 41.666 kayıt kalmıştır. Veri setinde var olan 164 suçu mesleki/bireysel etik kurallara aykırı fiiller (1), görevle ilgili mevzuata aykırı fiiller (2), zor kullanma-şiddet içeren fiiller (3), genel ahlaka aykırı fiiller (4), yolsuzluk fiilleri (5) olmak üzere beş ana kategoriye ayırmışlardır. Cingiz ve diğerleri, bu veri seti üzerinde idari suç işleyen personel profilini belirleyebilmek amacıyla analizler yapmıştır (Cingiz ve diğerleri 2010, 421:440).

Çetinkaya (2010), Michigan Devlet niversitesi'nde yaptığı doktora tezinde Polis Akademisi ğrencilerinin küçük polis yolsuzluğunu nasıl algıladıkları konu-sunu çalışmıştır (etinkaya, 2010). Bu alışmada Polis Akademisi İstanbul, İzmir ve Ankara'daki yerleşkelerinde öğrenim görmekte olan 280 GBF ve 376 PMYO ğren-cisine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda GBF ile PMYO ğrencilerinin 'k-k yolsuzluk' (petty corruption) algılamalarının farklı olduğu bulunmuştur. GBF ğrencilerinin PMYO ğrencilerine göre küçük yolsuzluğu daha ciddi bir durum olarak algıladıkları görülmüştür.

şahin, polis yolsuzluğunu araç içi kamera, kapalı devre televizyon sistemleri, araç takip sistemi, tablet PC ve bilgisayarlı izleme sitemleri gibi gözetleme ve denet-leme teknolojileri kullanarak azaltılabileceğini savunmuştur (şahin, 2010).

Baylan, Kırıkkale ilinde 2011 yılında asayiş, polis merkezi ve trafik birimle-rinde çalışan 257 polis memur ve amirlerinin iğvenlik hizmetlerinde gündelik rş-

vet sorununu nasıl algıladıklarını saptamak için bir alan araştırması yapmıştır. Çalışmanın en önemli bulgusu gündelik rüşvetin üstlere bildiriminde isteksizliğin varlığıdır (Baylan, 2012).

Beyaz (2011), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yaptığı doktora çalışmasında kriminal polis laboratuvarında çalışılan adli bilim uzmanları ve olay yeri inceleme personelinin etik ilkelerini nasıl algıladıklarını ve nasıl bir etik eğitimi gördüklerini incelemiştir. Aynı zamanda Beyaz çalışmasında, adli bilim uzmanları ve olay yeri inceleme personelinin eğitimleri yönelik bir hizmet içi eğitim model önerisi de geliştirmiştir.

Sarıkaya (2013) ABD ve Türkiye'de polis yolsuzluğunu karşılaştırmalı bir analiz yöntemiyle ABD'de Rutgers Üniversite'sinde "A Comparative Analysis of Police Corruption in the US and Turkey" başlıklı bir doktora çalışması yürütmektedir.

2.5. DÜNYADA YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Harrison ve Cragg (1991: 4, 72) polislerin İngiltere ve Galler'de en çok; saldırı, yanlış tutuklama, kasıtlı soruşturma yapmak ve suç uydurma, ihmal, ölüme sebebiyet verme, mal ve eşyalara el koyma, mal ve eşyalara zarar verme, kötü niyetle başkasının haklarına tecavüz etme, başkasının mülkine izinsiz girmek gibi sivil hakları çiğnediklerini ve haklarında dava açıldığını belirtmektedir. 1985-1990 yılları arasında sırasıyla 1985'te 592, 1986'da 531, 1987'de, 1988'de 522, 1989'da 517, 1990'da 406 polis olmak üzere toplam 2976 polis memurunun disiplin suçundan ceza aldığını belirtmektedir (Harrison ve Cragg, 1991: 66).

Tüm toplumlar polis sapma ve suçluluğu açısından ikiye ayrıldığı söylenilebilir. Bu toplumlardan ilki polislik ve adalet alanlarında sorunların varlığını kabul ederek, sorunları azaltmak için çaba gösteren gelişmiş demokrasilerdir. İkinci tür toplumlar ise, polis sapma ve suçluluğu sorununun farkında olmayan ya da farklı nedenlerden dolayı problemlerin üzerine gidemeyen az gelişmiş ya da diğer bir ifade ile geri kalmış ülkelerdir. polis disiplin suçu ve polis yolsuzluğu alandaki çalışmalar; başta ABD olmak üzere, İngiltere, Hollanda, Polanya, Bosna Hersek, Avusturalya da yoğunlaşmak-

tadır. Bu açıdan bakıldığında gelişmiş ülkelerde polis etiği alanında yapılan çalışmaların nitel ve nicel olarak gelişmiş olmasının bir tesadüf olmadığı söylenebilir.

Klockars ve diğerleri (2000) polis dayanışması, sessizlik kuralları (code of silence), polislerin hatalarını rapor etmedeki isteksizleri gibi engelleri aşarak polis yozlaşmasını çalışılabilme ve polisler arasındaki saygınlık düzeyini inceleyebilmek için bir anket geliştirmişlerdir. Klockars ve diğerleri polis dürüstlüğü ve polis yozlaşmasının iki zıt kavram olduğunu iddia etmişlerdir. Ancak polisler arasındaki dürüstlük düzeyinin ölçülmesiyle polis yozlaşmasının yaygınlığının ortaya çıkarılabileceğini düşünmekteydiler. Çünkü polis dayanışması, sessizlik kuralları, polislerin hatalarını rapor etmedeki isteksizleri gibi faktörler polis yozlaşmasını ölçmeyi zorlaştırmaktaydı. Kraska ve Kappeler (1988) bireysel dürüstlüğü; adalete ve iyiliğe içten bağlılık olarak tanımlamaktadır. Klockars ve diğerleri ise bireysel dürüstlüğü; “polisler arasındaki mesleki imtiyazların ve hakları istismar etmenin baştan çıkarıcılığına karşı direnme normatif eğilimi” olarak (the normative inclination among police to resist temptations to abuse the rights and privileges of their occupation) olarak farklı bir perspektiften tanımlamaktaydılar (Klockars, Ivkovic, ve Haberfeld, 2006: 1). Bu tanıma göre, dürüstlük düzeyi yüksek olan polislerin daha az yozlaşmış olabileceği gibi tam tersinin de hipotez olması mümkündür. Geliştirdikleri anket polis dürüstlüğü'nün üç boyutu olan; ciddiyet, disiplin ve görevi suistimali rapor etme davranışını ölçmeyi hedeflemekteydi. Bazı sorunları olsa da bu tür anketler polislerin yolsuzluk hakkındaki algılarını ölçmeye çalışmaktadır. Anket yapılan polisler, meslektaşları tarafından yaftalanma endişesi ile doğru cevap vermede tereddüt edebilirler. Ancak tüm sınırlılıklarına rağmen, Klockars ve diğerlerinin geliştirdikleri “polis dürüstlük ölçeği” farklı ülkelerden birçok araştırmacı tarafından kullanılmaktadır (Klockars, Ivkovich, Harver, ve Haberfeld, 2000; Küçükuysal, 2008).

Bazı akademisyenler polis sapma ve suçluluğunu önlemek için istihdam öncesi, polislerin niteliklerine ve seçim yöntemlerine dikkat çekmişlerdir. Bazı akademisyenler ise, polis etik eğitimi üzerinde durarak polis mesleki saygınlığının sağlanabileceğini savunmuşlardır. Walker, Alpert ve Kenney (2001) Goldstein'nın 1970'lerde geliştirdiği “problem police officer” kavramından yola çıkarak problem polislerin tespit edilerek polis yozlaşmasını engelleyecek “erken uyarı sistemi” önerisinde bulunmuşlardır (Walker, 2000).

Kargin, Polislerin meslektaşlarının suç ve hatalarını ihbar etme isteklerini etkileyen faktörlerin belirleyebilmek için Fildelfiya Polis Teşkilatı'nda (PPD) çalışan rastgele seçilmiş 504 polise anket uygulamıştır. Kurduğu represyon modelinde bireysel demografik, kurumsal faktör ve konu ile ilgili bazı faktörlerin eşzamanlı olarak polislerin meslektaşlarının hatalarını ihbar etmede etkili olduğunu bulmuştur (Kargin, 2009).

Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde, polis sapması alanında çalışan bilim insanları henüz polis sapma ve suçluluğunu tam açıklayan bir teori ortaya koyamamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

3.1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE HİPOTEZLER

Bu bölümde, İstanbul, Ankara ve İzmir Emniyet Müdürlüğü'nde görev yapan emniyet personeli arasından disiplin suçu işleyen bir grupta, yine bu illerde görev yapmakta olup herhangi bir disiplin suçu işlememiş personel arasından kura ile rastgele bir şekilde seçilen aynı sayıda ki kontrol grubundan oluşan bir örneklem üzerinde, grup karşılaştırmalarına dayalı analizlere yer verilmiştir. Bu doğrultuda, suçlu ve kontrol grubunda yer alan personeli birbirinden ayıran özelliklerin neler olduğu konusunda daha önceden yapılmış bir çalışma olmadığı için keşfedici (*exploratory*) bir alan araştırması yapılmıştır.

Aşağıdaki bölümde öncelikle araştırma sorusu ve hipotezlere yer verilmiş, ardından evren ve örneklem hakkında bilgi verilmiş, sonra veri kaynağına değinilmiştir.

3.1.1. Araştırma Sorusu

Bu çalışmanın temel amacı “Polis disiplin suçlarını işleyen polisler ile disiplin suçu işlemeyen polisleri birbirinden ayıran özellikler nelerdir?” sorusuna yanıt aramaktır. Bu çerçevede, araştırma sorusunu cevaplayabilmek için bu genel soruyu oluşturan alt bileşenlerin her biri hipotez haline getirilerek istatistiksel testlere tabi tutulmuştur. Başka bir deyişle, araştırma ile veri setinde bulunan disiplin suçu işlemiş görevlilerin, kontrol grubundaki görevlilerden demografik, sosyal ve mesleki özellikler bakımından farklı olup olmadıkları incelenmiştir.

3.1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2005-2010 yılları arasında EGM'de çalışan emniyet hizmetleri sınıfı (EHS) personeli oluşturmaktadır. EGM Personel Daire istatistiklerine göre emniyet hizmetleri sınıfında polis amir ve memuru olarak çalışan toplam polis sayısı 2005'te 175.044, 2006'da 181.196, 2007'de 187. 541, 2008'de 193.147, 2009'da 204.376 ve 2010'da 213.787 kişidir. Aşağıda EGM emniyet hizmetleri sınıfı personelin rütbe ve yıllara göre dağılımı verilmiştir:

Tablo 3.1: 2005-2012 Yılları Arasında EGM Polis Memuru ve Amiri Sayıları

Yıllar	Snf.Üst. Em.Md.	1/1.Snf. Em.Md.	1/2.Snf. Em.Md.	2.Snf. Em.Md.	3.Snf. Em.Md.	4.Snf. Em.Md.	Em. A.	B.Kom.	Kom.	Kom. Yrd.	Başpolis Memuru	Pol. Mem.	Genel Toplam
2005	1	17	813	671	483	915	2.263	3.685	3.113	1.985		161.098	175.044
2006		15	831	595	847	881	2.472	3.342	2.700	2.155		167.359	181.196
2007	1	13	895	635	741	1.191	3.163	2.722	2.859	1.757		173.564	187.541
2008	1	10	983	645	875	1.441	3.428	1.905	2.746	2.251		178.862	193.147
2009	1	8	1.037	848	895	2.020	3.085	1.972	2.045	3.252		189.213	204.376
2010	1	9	1.118	703	1.126	2.347	2.905	2.085	1.610	4.413		197.470	213.787
2011		6	1.258	833	1.378	2.411	2.594	2.271	1.448	5.307	9.220	201.693	228.419
2012	1	1.214	8	831	1.377	2.405	2.303	9.197	2.537	1.446	5.325	201.375	228.019

2010 yılı itibariyle 73 milyon 722 bin 988 kişi olan Türkiye nüfusunun, %17.98'i İstanbul'da %6.47'si Ankara'da, %5.36'sı İzmir'de yaşamaktadır. 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 74.724.269 kişi olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), adrese dayalı nüfus kayıt sistemi 2011 yılı sonu nüfus sayımı sonuçlarına göre 2012 yılında İstanbul'da 13. 624. 240 kişi Ankara'da 4. 890. 893 kişi ve İzmir'de ise 3. 965. 232 kişi yaşamaktadır. Diğer bir deyişle, 2012 yılı itibariyle araştırma yapılan illerin toplam nüfusa oranı İstanbul'da %18.23, Ankara'da %6.55, İzmir'de %5.31'tir. Türkiye nüfusunun toplam %30.09'u bu illerde yaşamaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan İstanbul, Ankara, İzmir illerinde 2005-2010 tarihleri arasında İl Emniyet Müdürlükleri emri altında çalışan tüm polis amir ve memurlara ilişkin istatistikler aşağıda verildiğı gibidir:

Tablo 3.2: EGM 2005-2010 Yılları Arasında EHS Personel Sayısı

Yıl	İl	1/1.Snf. Em.Md.		1/2.Snf. Em.Md.		2.Snf. Em.Md.		3.Snf. Em.Md.		4.Snf. Em.Md.		Em. A.		B.Kom.		Kom.		Kom. Yrd.		Pol. Mem.		EHS TOPLAM
		Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	Bayan	Erkek	
2005	Ankara				1	1	24	2	29	1	77		160	6	283	31	248	22	169	785	11.535	13.374
	İstanbul				1	1	29		42		82	3	188	7	458	30	351	14	329	1.351	26.019	28.905
	İzmir				1		20	2	23	1	53		121	7	194	13	146	1	78	552	9.342	10.554
2006	Ankara			1	2	20	1	50	1	67	2	144	9	242	34	248	15	156	815	11.896		13.703
	İstanbul			1		25		82	1	63	3	198	11	397	25	288	11	379	1.404	27.476		30.364
	İzmir	1				13	2	46	1	63	3	120	7	167	9	125	3	80	564	9.393		10.580
2007	Ankara			1	1	23		36	1	63	4	183	16	187	26	247	18	120	836	12.467		14.248
	İstanbul			1		23		76		63	3	240	16	272	21	318	9	338	1.382	28.521		31.301
	İzmir	1				18	3	37	2	63	3	156	8	118	6	131	2	66	593	9.464		10.674
2008	Ankara		1		1	25		49		63	6	190	13	139	30	244	16	143	783	12.818		14.866
	İstanbul		1			35		74		63	5	264	22	208	12	322	9	325	1.277	28.700		31.958
	İzmir			1		22	1	40	3	63	4	141	8	70	4	121	1	92	619	9.588		11.033
2009	Ankara			1	1	36		39		63	9	159	8	163	21	156	14	191	878	13.664		15.727
	İstanbul	1			1	45		67	1	63	6	230	18	200	11	298	15	407	1.340	31.073		34.391
	İzmir			1		20	1	35	3	63	7	134	8	71	4	81	3	143	656	9.964		11.415
2010	Ankara			1		28		48	1	63	12	156	9	169	15	124	19	246	884	13.677		15.754
	İstanbul				1	42		84	2	63	15	192	13	176	11	302	21	558	1.325	31.634		35.045
	İzmir			1		15	2	48	3	63	13	120	4	68	3	75	17	199	699	10.178		11.720

2005-2010 tarihleri arasında İstanbul, Ankara, İzmir Emniyet Müdürlükleri'nde çalışan polis amir ve memurlarından amirlerin uyarılarına uymamak (1), uygun olmayan kılık kıyafet (2), görevi savsaklamak (3), güven duygusunu sarsacak eylem (4) suçlarını işleyen ve bu suçlardan ceza almış 211 polis amir ve memuru rastgele örneklem seçim metodu kullanılarak seçilmiştir. Kontrol grubu olarak ise aynı il müdürlükleri emrinde çalışan ve söz konusu disiplin suçlarını hiç işlememiş 211 polis amir ve memuru rastgele örneklem seçim metoduyla tespit edilmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2005-2010 tarihleri arasında İstanbul, Ankara, İzmir Emniyet Müdürlükleri'nde çalışan bu dört disiplin suçunu işleyen (211 kişi) ve hiç disiplin cezası almamış (211 kişi), toplam 422 polis amir ve memuru oluşturmaktadır. Örneklemin rütbe, cinsiyet ve il dağılımı aşağıda verilen tablodaki gibidir:

Tablo 3.3: Örneklemin Rütbe, Cinsiyet ve İllere Göre Kontrol ve Suçlu Grubu Dağılımı Tablosu

Rütbe	Cinsiyet	Ankara			İstanbul			İzmir			Toplam
		Grup		Toplam	Grup		Toplam	Grup		Toplam	
		Kontrol Grubu	Suçlu Grubu		Kontrol Grubu	Suçlu Grubu		Kontrol Grubu	Suçlu Grubu		
Çarşı ve Mahalle Bekçisi	Bay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Polis Memuru	Bay	54	60	114	53	57	110	48	57	105	329
	Bayan	1	0	1	3	0	3	2	0	2	6
Başpolis	Bay	5	0	5	6	0	6	6	0	6	17
	Bayan	2	0	2	0	0	0	1	0	1	3
Komiser Yardımcısı	Bay	1	2	3	1	2	3	2	1	3	9
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Komiser	Bay	0	7	7	2	3	5	1	2	3	15
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Başkomiser	Bay	4	1	5	4	9	13	2	6	8	26
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Emniyet Amiri	Bay	1	2	3	1	0	1	3	1	4	8
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Sınıf Emniyet Müdürü	Bay	3	0	3	0	1	1	2	0	2	6
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Sınıf Emniyet Müdürü	Bay	1	0	1	2	0	2	0	0	0	3
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Sınıf Emniyet Müdürü	Bay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Sınıf Emniyet Müdürü	Bay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bayan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kontrol/Suçlu Toplam		72	72	144	72	72	144	67	67	134	422

Örneklemin rütbe, suçlu grubu, kontrol grubu ve il dağılımının ayrıntıları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Örnekleme İstanbul'da 3 polis memuru, Ankara'da 1 polis memuru ve 2 başpolis, İzmir'de 2 polis memuru ve 1 başpolis olmak üzere kontrol grubunda toplam 9 bayan polis vardır. Suçlu grubunda hiç bayan polis yoktur. Bayan polisler tüm örneklemin % 2,1'ni oluşturmaktadır. Çalışmada kontrol grupları; Ankara'da 72 kişi, İstanbul'da 72 kişi, İzmir'de ise 67 kişi olmak üzere toplam 211 polisten oluşmaktadır. Suçlu grupları ise; Ankara'da 72 kişi, İstanbul'da 72 kişi, İzmir'de ise 67 kişi olmak üzere toplam 211 polisten oluşmaktadır. Çalışmada en çok 329 kişi ile polis memuru örnekleme yer almıştır. Bunu sırasıyla 26 başkomiser ve 15 komiser takip etmektedir.

2010 yılında İstanbul'da 35.045 Ankara'da, 15.754 ve İzmir'de 11.720 toplam polis görev yapmaktadır. İstanbul'da 33.468 Ankara'da, 14.811 ve İzmir'de 11.036 polis memuru görev yapmaktadır. İstanbul'da 1325, Ankara'da 884 ve İzmir'de 699 bayan polis memuru çalışmaktadır. Söz konusu illerde sırasıyla İstanbul'da 63 Ankara'da, 56 ve İzmir'de 42 rütbeli bayan polis amiri vardır. Seçilen örneklemin kontrol grubunu %2,1'ni bayanların oluşturduğu düşünüldüğünde bu oranın İstanbul, Ankara ve İzmir Emniyet Müdürlüklerinde çalışan personelin cinsiyet dağılımları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

3.1.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmaya konu olan veri seti, Polis Akademisi ile EGM Personel Daire Başkanlığı arasında yapılan bir protokolle gerçekleştirilen ve TÜBİTAK tarafından mali olarak desteklenen “*Polisler Tarafından İşlenen Memur Suçları ve Disiplin Suçlarının Kriminolojik Nedenlerinin Belirlenmesi ve Bu Tür Suçların Önlenmesine Yönelik Bir Politika Modeli Geliştirilmesi*” isimli araştırma projesi kapsamında toplanan veriler arasından yalnızca Ankara, İstanbul ve İzmir şehirlerinde görev yapan disiplin suçu işlemiş ve işlememiş toplam 422 personele ilişkin verilerin çekilmesiyle oluşturulmuştur. Bu personelin 211'i amirlerin uyarılarına uymamak suçunu (54 kişi) , uygun olmayan kılık kıyafet suçunu (49 kişi), görevi savsaklamak suçunu (54 kişi) ve güven duygusunu sarsacak eylemlerde bulunma suçunu (54 kişi) işlemiş personelden, geriye kalan 211 personel de suç işleyen personelle aynı ilde görev yapıp suç

işlememiş olan personel arasından kontrol grubu olarak belirlenen ve kura ile rastgele belirlenen personelden oluşmaktadır.

3.1.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumu

Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS 18 programı aracılığıyla analize tabi tutulmuştur. Yukarıda değinildiği gibi bağımlı değişkenler ‘amirlerin uyarılarına uymamak’, ‘uygun olmayan kılık kıyafet’, ‘görevi savsaklamak’ ve ‘güven duygusunu sarsacak eylem’ olmak üzere toplam dört disiplin suçudur.

Verilerin çözümlemesi çapraz tablo, ki-kare, bağımsız t-testi ve Mann-Whitney U testleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.1.5. Hipotezler

Polis sapmasını keşfedebilmek için polis disiplin suçu işleyen ve işlemeyen polislerin Türk Polis Teşkilatı (EGM) örneğinde karşılaştırılarak polis disiplin suçu işlemenin belirleyicilerinin tespit edilebilmesi amacıyla araştırma hipotezleri geliştirilmiştir. Bu çerçevede çalışmada odaklanılan ve test edeceğimiz hipotez setleri aşağıda sıralanmıştır.

H₁= Erkek polisler **bayan** polislere göre ortalama olarak daha çok disiplin suçu işlerler.

H₂= Disiplin suçu işleyen polislerin **yaşı** disiplin suçu işlemeyen polislerinkine göre ortalama olarak daha düşüktür.

H₃ = Bekâr polisler **evli** polislere kıyasla ortalama olarak daha fazla disiplin suçu işler.

H₄= Disiplin suçu işleyen polislerin **eğitim düzeyi** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.

H₅= Disiplin suçu işleyen polislerin **rütbesi** diğer polislere göre daha düşüktür.

H₆= Disiplin suçu işleyen polislerin **aylık ortalama gelirleri** diğer polislere kıyasla daha düşüktür.

H₇= Disiplin suçu işleyen polislerin **ortalama çocuk sayısı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha fazladır.

H₈= Disiplin suçu işleyen polislerin ortalama **hizmet yılı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.

H₉= Disiplin suçu işleyen polislerin **disiplin suçundan önceki sicil notu** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha azdır.

H₁₀= Disiplin suçu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki aldıkları **ödül sayısı** ortalaması disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.

H₁₁= Disiplin suçu işleyen polislerin **aldığı hizmet içi kurs sayısı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre ortalama olarak daha azdır.

H₁₂= Disiplin suçu işleyen polislerin **verdiği hizmet içi kurs sayısı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre ortalama olarak daha azdır.

H₁₃= Disiplin suçu işleyen polisler diğer polislere kıyasla daha fazla **referans** kullanırlar.

H₁₄= Disiplin suçu işleyen polislerin **disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha fazladır.

3.1.6. Sınırlılıklar

1. Çalışmada Türkiye’de içgüvenlik hizmetini ulusal çapta sunmakta olan genel kamu güvenliği kurumları olan; Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü’nden sadece EGM incelenmiştir.

2. Bu araştırmanın örnekleme 2005-2010 yılları arasında İstanbul, Ankara, İzmir Emniyet Müdürlükleri’nde çalışan emniyet hizmetleri sınıfı polis memurlarından birinci sınıf emniyet müdürlerine kadar rütbeli personel ile sınırlıdır. EGM emniyet hizmetleri sınıfında çalışan rütbeli ve rütbesiz polisler dışındaki Emniyet Teşkilatı Kanunu (ETK) madde 82, ek madde 4, madde 9 ile EÖDT kapsamına giren, akademik kadrodaki personel ve doktor, hemşire, teknisyen gibi sivil memurlar çalışma kapsamı dışındadır.

3. Araştırmada kullanılan veriler yalnızca resmi kayıtlara yansıyan bilgileri içermekte olup suç işleyen personelin neden suç işlediğini suç işlemeyen personelin de neden suç işlemediğini anlamamıza imkân sağlayacak bilgilerden yoksundur. Bu sebeple personeli mümkün oldukça farklı açılardan tanıma ve analiz etmeyi mümkün kılacak anketlerin ve derinlemesine mülakatların yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

4. Ayrıca tezde Emniyet Genel Müdürlüğü Disiplin Tüzüğü'nde tanımlanmış olan 164 çeşit disiplin suçundan sadece 5 tanesi polis disiplin suçu olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda Emniyet Genel Müdürlüğü Disiplin Tüzüğü kapsamında 2005-2010 yılları arasındaki polislere verilmiş olan idari disiplin cezaları araştırma kapsamındadır. Adli suç ve cezalar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VERİ ANALİZİ VE BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, elde edilen verilerin analizleri yapılmıştır. Öncelikle bu bölümde, bağımlı ve bağımsız değişkenlerin betimsel analizleri yapılmıştır. İleri sürülen hipotezlerin kabul ya da reddedilmesini sağlayacak bulgu ve sonuçlar sunulmuştur. Çalışmada, incelenen dört disiplin suçunu işleyen polisler ile bu suçlardan hiç ceza almamış personel arasında bağımsız değişkenler açısından farklılık olup olmadığı analiz edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmamızın hipotezleri SPSS 18 istatistik programıyla analiz edilmiştir. Çalışmanın analiz bulguları betimleyici ve çıkarımsal istatistikler kapsamında yapılmıştır. Değişkenlerin ölçüm düzeyine uygun olarak disiplin suçu işleyen ve işlemez iki grup arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı, çapraz tablo, ki-kare, bağımsız t-testi ve Mann- Witney U testleri yapılarak analiz edilmiştir. İlk olarak betimsel istatistikler başlığı altında İstanbul, Ankara ve İzmir Emniyet Müdürlükleri’nde 2005-2010 yılları arasında çalışan emniyet hizmetleri sınıfında rütbeli rütbesiz tüm personel istatistikleri verilmiştir.

4.1. DATANIN GENEL BETİMSSEL ÖZELLİKLERİ

4.1.1. Bağımlı Değişkenler

Emniyet Genel Müdürlüğü Disiplin Tüzüğü’nde (EGMDT) tanımlanan disiplin suçları içerisinde tüm Türkiye’de en çok ceza alınan ilk beş disiplin suçu olan; “amir ve üstlerinin, görev ve mesleki konulara veya tutum ve davranışlarına ilişkin uyarılarına uymamak veya umursamamak” suçu, “EHS kılık kıyafet yönetmeliğine göre eksik kuşamla göreve çıkmak, görev yeri, kol arması ve sicil numarasını takmamak” suçu, “görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek” suçları ile “hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak” suçu ve “hizmet içinde resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak

eylem ve davranışlarda bulunmak” suçları seçilmiştir. “hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak” suçu ile “hizmet içinde resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak”, suçları birleştirilerek “resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak suçu” diğer bir deyişle “güven duygusunu sarsacak eylem” şeklinde yeniden tanımlanarak kodlanmıştır.

İstanbul, Ankara, İzmir Emniyet Müdürlükleri’nde çalışan polis amir ve memurlarından söz konusu bu dört suçu işleyerek ceza almış 211 polise ait demografik özellikler aşağıda verildiği gibidir:

Tablo 4.1: Disiplin Suçları (Bağımlı Değişkenler)

Bağımlı değişkenler	Ölçüm Düzeyi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Amirlerin uyarılarına uymamak	İsimsel/Kukla	54	25,6	25,6	25,6
Uygun olmayan kılık kıyafet	İsimsel/Kukla	49	23,2	23,2	48,8
Görevi savsaklamak	İsimsel/Kukla	54	25,6	25,6	74,4
Güven duygusunu sarsacak eylem	İsimsel/Kukla	54	25,6	25,6	100
Toplam		211	100	100	

Tablo 4.2: Disiplin Suçlarının İllere Göre Dağılımı

Disiplin suçu		İl			Toplam
		Ankara	İstanbul	İzmir	
Amirlerin uyarılarına uymamak	Sayı	18,00	18,00	18,00	54,00
	Yüzde	0,25	0,25	0,27	0,26
Uygun olmayan kılık kıyafet	Sayı	18,00	18,00	13,00	49,00
	Yüzde	0,25	0,25	0,19	0,23
Görevi savsaklamak	Sayı	18,00	18,00	18,00	54,00
	Yüzde	0,25	0,25	0,27	0,26
Güven duygusunu sarsacak eylem	Sayı	18,00	18,00	18,00	54,00
	Yüzde	0,25	0,25	0,27	0,26
Toplam	Sayı	72,00	72,00	67,00	211,00
	Yüzde	1,00	1,00	1,00	1,00

4.1.2. Bağımsız Değişkenler

Araştırmada açıklayıcı değişken olarak; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, suç tarihindeki rütbesi, suç tarihindeki maaşı, çocuk sayısı, hizmet yılı, disiplin suçundan önceki sicil notu, disiplin suçundan önceki ödül miktarı, aldığı kurs sayısı, verdiği kurs sayısı, referans, disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği çalışılmıştır. Bağımsız değişkenlerin ölçüm düzeyleri, normal dağılım durumları ve uygulanan analizlerle ilgili detaylı bilgi aşağıdaki tabloda açıklanmıştır:

Tablo 4.3: Bağımsız Değişkenlerin Ölçüm Düzeyleri, Normal Dağılım Durumları ve Uygulanan Analizler Tablosu

Bağımsız Değişkenler	Ölçüm Düzeyi	Dağılım	Yapılan Test
Cinsiyet	İsimsel Değişken	Normal değil	Ki kare
Yaş	Aralıklı değişken	Normal	T test
Medeni durum	İsimsel Değişken	Normal değil	Ki kare
Eğitim	Sıralı Değişken	Normal	Ki kare
Suç tarihindeki rütbesi	Sıralı Değişken	Normal değil	Ki kare
Suç tarihindeki maaşı	Aralıklı Değişken	Normal değil	Mann-whitney U
Çocuk sayısı	Aralıklı Değişken	Normal değil	Mann-whitney U
Hizmet yılı	Aralıklı Değişken	Normal değil	Mann-whitney U
Disiplin suçundan önceki sicil notu	Aralıklı Değişken	Normal	T test
Disiplin suçundan önceki ödül miktarı	Aralıklı değişken	Normal	T test
Aldığı kurs sayısı	Aralıklı değişken	Normal	T test
Verdiği kurs sayısı	Aralıklı değişken	Normal	T test
Referans	İsimsel Değişken	Normal değil	Ki kare
Disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği	Aralıklı değişken	Normal	T test

4.2. HİPOTEZ TESTLERİ: ÇIKARIMSAL İSTATİSTİKLER

Çalışmada test edilen hipotezlerin bulguları sırasıyla aşağıda verilmiştir. Bu bölümde, her bir hipotezin altında öncelikle açıklayıcı değişken olarak kullandığımız değişkene ait genel dağılım özellikleri verilmiş, ardından da hipotez testinde kullanıla-

cak analize geçilmiştir. Genel olarak araştırma sorusuna ve özelde de hipotezlere konu olan analizler temelde fark testlerinden oluşmaktadır. Yani, araştırma ile suç işlemiş ve işlememiş personeli birbirinden ayıran faktörlerin ortaya konulması hedeflendiği için, bu iki grupta yer alan personelin sahip olduğu bir takım özelliklerin ortalamaları karşılaştırılmıştır. Bu nedenle, açıklayıcı değişkenin aralıklı (interval) veya oransal (ratio) değişkenler olduğu durumlarda, bu değişkenlerin dağılımlarının normal olduğu durumlarda t testi kullanılmıştır. Normal dağılım olmayan değişkenlerde ise Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Açıklayıcı değişkenin sıralı (ordinal) ve isimsel (nominal) değişken olduğu durumlarda ise Ki-kare testi kullanılmıştır.

Bu bölümde nicel araştırmaya ilişkin betimsel istatistiklere ve hipotez testlerine ilişkin çıkarımsal istatistiklerin sonuçlarına yer verilmiştir.

4.2.1. Cinsiyet ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_1 = Erkek polisler **bayan** polislere göre ortalama olarak daha çok disiplin suçu işlerler.

4.2.1.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.4: Cinsiyet Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Cinsiyet	Bay	Sayı	46	54	100
		% içinde grup	,85	1,00	,93
	Bayan	Sayı	8	0	8
		% içinde grup	,15	,00	,07
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde grup	1	1	1

Tablo 4.4’de cinsiyetin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına baktığımızda; erkek personel arasında suç işleyenler oranı %100’ü bulurken, bayan personel arasında bu suçu işleyen hiçbir personel bulunmamaktadır. Veriye göre amirlerin uyarılarına uymamak suçunu işleyen personelin tamamı erkeklerden oluşmaktadır. Veri seti içinde bu suçu işleyen bayan personel yoktur.

Tablo 4.5: Cinsiyet ile amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	8,640	1	0,003
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	6,615	1	0,01
Olasılık Oranı	11,731	1	0,001
Fisher'in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	8,560	1	0,003
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Cinsiyet değişkeninin, amirlerin uyarılarına uymamak suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.5’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, cinsiyetin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur ($p=0,003$). Yani, cinsiyet ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

4.2.1.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.6: Cinsiyet Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen Ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Cinsiyet	Bay	Sayı	49	49	98
		% içinde cinsiyet	,50	,50	1,00
Toplam		Sayı	49	49	98
		% içinde cinsiyet	,50	,50	1,00

Tablo 4.6’da cinsiyetin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, erkek personel arasında suç işleyenler oranı % 50 iken, bayan personel arasında bu suçu işleyen hiçbir personel bulunmamaktadır. Veriye göre uygun olmayan kılık kıyafet suçunu işleyen personelin tamamı erkeklerden oluşmaktadır. Veri seti içinde bu suçu işleyen bayan personel yoktur.

Tablo 4.7: Cinsiyet ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi		
		Değeri
Pearson Ki-kare Testi		. ^a
Geçerli Sayısı	Gözlemlerin	98
a. No statistics are computed because Cinsiyet is a constant.		

Cinsiyet değişkeninin, uygun olmayan kılık kıyafet suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.7’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, cinsiyetin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.9’da görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, cinsiyet ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

4.2.1.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.8: Cinsiyet Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Cinsiyet	Bay	Sayı	53	54	107
		% içinde cinsiyet	,5	,5	1,0
	Bayan	Sayı	1	0	1
		% içinde cinsiyet	1,0	,0	1,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde cinsiyet	,5	,5	1,0

Tablo 4.8’de cinsiyetin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, erkek personel arasında suç işleyenler oranı % 50 iken, bayan personel arasında bu suçu işleyen hiçbir personel bulunmamaktadır. Veri seti içinde kontrol grubu içinde 1 bayan personel vardır. Veriye göre görevi savsaklamak suçu işleyen personelin tamamı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 4.9: Cinsiyet ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	1.009	1	.315
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	.000	1	1.000
Olasılık Oranı	1.396	1	.237
Fisher'in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	1.000	1	.317
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Cinsiyet değişkeninin, görevi savsaklamak suçu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.9’da sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, cinsiyetin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.9’da görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, cinsiyet ile görevi savsaklamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur($p=0,315$).

4.2.1.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.10: Cinsiyet Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Cinsiyet	Bay	Sayı	54	54	108
		% içinde cinsiyet	50,00	50,00	100,00
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde cinsiyet	50,00	50,00	100,00

Tablo 4.10’da cinsiyetin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, erkek personel arasında suç işleyenler oranı %50 iken, bayan personel arasında bu suçu işleyen hiçbir personel bulunmamaktadır. Veri seti içinde kontrol

grubu içinde 1 bayan personel vardır. Verisetinde güven duygusunu sarsacak eylem suçunu işleyen personelin tamamı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 4.11: Cinsiyet İle Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi		
		Değeri
Pearson Ki-kare Testi		.a
Geçerli Gözlemlerin Sayısı		108

Cinsiyet değişkeninin, güven duygusunu sarsacak eylem suçunu işleyen personel ile bu suç işleyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.11’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, cinsiyetin bu suç işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.11’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, cinsiyet ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

4.2.2. Yaş ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_2 = Disiplin suçu işleyen polislerin **yaşı** disiplin suçu işlemeyen polislerinkine göre ortalama olarak daha düşüktür.

Tablo 4.12: Disiplin Suçlarına Göre Yaş

Disiplin Suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	20	60	34,22	9,371
Uygun olmayan kıyafet suçu	98	21	57	35,70	9,881
Görevi savaştırmamak suçu	108	20	56	38,41	9,253
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	22	62	39,93	9,116

Örnekleme yer alan polis memurlarının yaşları 20 ile 62 arasında değişmektedir. Yaş ortalaması ise Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 34.22; Uy-

gun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 35, 70, görevi savsaklamak suçunda 38,41 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 39,93'tür.

4.2.2.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.13: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Yaş İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
Yaş	Suçlu Grubu	54	32,94	9,213	1,254
	Kontrol Grubu	54	35,50	9,438	1,284

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
Yaş	Varyanslar eşit	.069	.793	-1.424	106	.157	-2.556	1.795	-6.114	1.003
	Varyanslar eşit değil			-1.424	105.938	.157	-2.556	1.795	-6.114	1.003

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.13'de bakıldığında, Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama yaşlarının 32,94 iken, kontrol grubunun ortalama yaşının 35,50 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama yaşta gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir (p=0,157).

4.2.2.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.14: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Yaş İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
yaş	Suçlu Grubu	49	29,92	7,337	1,048
	Kontrol Grubu	49	41,49	8,668	1,238

Bağımsız Örneklem Testi									
	Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
	F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
								Aşağı	Yukarı
Varyanslar eşit	,752	,388	-7,133	96	,000	-11,571	1,622	-14,792	-8,351
Varyanslar eşit değil			-7,133	93,450	,000	-11,571	1,622	-14,793	-8,350

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.14’de bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama yaşlarının 29, 22 iken, kontrol grubunun ortalama yaşının 41, 49 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama yaşta gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.2.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.15: Görevi Savsaklamak Suçu ve Yaş İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
Yaş	Grup	54	33.63	8.605	1.171
	Kontrol Grubu	54	43.19	7.232	.984

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
Yaş	Varyanslar eşit	.416	.520	-6.247	106	.000	-9.556	1.530	-12.588	-6.523
	Varyanslar eşit değil			-6.247	102.951	.000	-9.556	1.530	-12.589	-6.522

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.15'e bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama yaşlarının 33,63 iken, kontrol grubunun ortalama yaşının 43,13 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama yaşta gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.2.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.16: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Yaş İlişkisi

Grup İstatistikleri										
		Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması				
yaş	Grup		54	36.52	8.424	1.146				
	Kontrol Grubu		54	43.33	8.552	1.164				

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
				F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı
		Aşağı	Yukarı							
yaş	Varyanslar eşit	.228	.634	-4.172	106	.000	-6.815	1.634	-10.054	-3.576
	Varyanslar eşit değil			-4.172	105.976	.000	-6.815	1.634	-10.054	-3.576

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.16'ya bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama yaşlarının 36,52 iken, kontrol grubunun ortalama yaşının 43,33 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama yaşta gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.3. Medeni Durum ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_3 = Bekâr polisler evli polislere kıyasla ortalama olarak daha fazla disiplin suçları işler.

4.2.3.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.17: Medeni Durum Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Medeni durum	Bekar	Sayı	0	22	22
		% içinde grup	,00	,41	,20
	Evli	Sayı	54	32	86
		% içinde grup	1,00	,59	,80
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde grup	1,00	1,00	1,00

Tablo 4.17'ye medeni durumun suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, evli personel arasında suç işleyenler oranı % 59'u bulurken, bekar personel arasında bu suçu işleyenlerin oranı % 41'tir. Veriye göre kontrol grubunda bulunan hiç bekar personel bulunmamaktadır. Kontrol grubunun tamamı evlilerden oluşmaktadır.

Tablo 4.18: Medeni Durum İle Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	27.628	1	.000
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	25.173	1	.000
Olasılık Oranı	36.189	1	.000
Fisher'in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	27.372	1	.000
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Medeni durum değişkeninin, amirlerin uyarılarına uymamak suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.18’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, medeni durumun bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur ($p=0,000$). Yani, medeni durum ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

4.2.3.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.19: Medeni Durum Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Medeni durum	Bekar	Sayı	0	16	16
		% içinde medeni durum	,0	1,0	1,0
	Evli	Sayı	49	33	82
		% içinde medeni durum	,6	,4	1,0
Toplam		Sayı	49	49	98
		% içinde medeni durum	,5	,5	1,0

Tablo 4.19’da medeni durumun suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, evli personel arasında suç işleyenler 33 kişi iken, bekar personel arasında bu suçu işleyenler 16 kişidir. Veriye göre kontrol grubunda bulunan hiç bekar personel bulunmamaktadır. Kontrol grubunun tamamı evlilerden oluşmaktadır.

Tablo 4.20: Medeni Durum ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi					
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi	Exact Sig. (2-yönlü)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Ki-kare Testi	9.818	1	.002		
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	7.758	1	.005		
Olasılık Oranı	13.296	1	.000		
Fisher’in Kesinlik Testi				.003	.001
Doğrusallık İlişkisi	9.727	1	.002		
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108				

Medeni durum değişkeninin, Uygun olmayan kılık kıyafet suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.20’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, medeni durumun bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.20’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, medeni durum ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,002$).

4.2.3.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.21: Medeni Durum Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personelle Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Medeni durum	Bekar	Sayı	0	9	9
		% içinde medeni durum	,0	1,0	1,0
	Evli	Sayı	54	45	99
		% içinde medeni durum	,5	,5	1,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde medeni durum	,5	,5	1,0

Tablo 4.21’de medeni durumun suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, evli personel arasında suç işleyenler 45 kişi iken, bekar personel arasında bu suçu işleyenler 9 kişidir. Veriye göre kontrol grubunda bulunan hiç bekar personel bulunmamaktadır. Kontrol grubunun tamamı evlilerden oluşmaktadır.

Tablo 4.22: Medeni Durum ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	9.818	1	.002
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	7.758	1	.005
Olasılık Oranı	13.296	1	.000
Fisher’in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	9.727	1	.002
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Medeni durum değişkeninin, görevi savsaklamak suçu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.22’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare

testinin sonuçları, medeni durumun bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.20’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında medeni durum açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, medeni durum ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,002$).

4.2.3.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.23: Medeni Durum Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Medeni durum	Bekar	Sayı	0	7	7
		% içinde medeni durum	,0	1,0	1,0
	Evli	Sayı	54	47	101
		% içinde medeni durum	,5	,5	1,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde medeni durum	,5	,5	1,0

Tablo 4.23’de medeni durumun suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, evli personel arasında suç işleyenler 47 kişi iken, bekar personel arasında bu suçu işleyenler 7 kişidir. Veriye göre kontrol grubunda bulunan hiç bekar personel bulunmamaktadır. Kontrol grubunun tamamı evlilerden oluşmaktadır.

Tablo 4.24: Medeni Durum İle Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	7.485	1	.006
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	5.499	1	.019
Olasılık Oranı	10.190	1	.001
Fisher’in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	7.416	1	.006
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Medeni durum değişkeninin, güven duygusunu sarsacak eylem suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.24’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, medeni durumun bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.24’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında medeni durum açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, medeni durum ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,006$).

4.2.4. Eğitim ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_4 = Disiplin suçu işleyen polislerin **eğitim düzeyi** disiplin suçu işlemeyen polislerle göre daha düşüktür.

4.2.4.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.25: Eğitim Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Eğitim	'Ortaokul'	Sayı	0	1	1
		% içinde grup	,0	,0	,0
	'3 Yıllık Lise'	Sayı	2	13	15
		% içinde grup	,0	,2	,1
	'2 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	33	35	68
		% içinde grup	,6	,6	,6
	'4 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	16	5	21
		% içinde grup	,3	,1	,2
	'5 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	1	0	1
		% içinde grup	,0	,0	,0
	'Yüksek Lisans'	Sayı	2	0	2
		% içinde grup	,0	,0	,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde grup	1,0	1,0	1,0

Tablo 4.25’de eğitimin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, eğitim durumunun hem suçlu grubunda (35 kişi) hem de kontrol grubunda (33 kişi) 2 yıllık yüksek okul düzeyinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Veriye göre kontrol grubunda hiç ortaokul mezunu personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.26: Eğitim ile Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	17.887	5	.003
Olasılık Oranı	20.678	5	.001
Doğrusallık İlişkisi	15.993	1	.000
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Eğitim değişkeninin, amirlerin uyarılarına uymamak suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.26’da sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, eğitimin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.26’da görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında eğitim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, eğitim ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,003$).

4.2.4.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.27: Eğitim Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Eğitim	Ortaokul	Sayı	4	0	4
		% içinde eğitim	1	0	1
	3 Yıllık Lise	Sayı	1	7	8
		% içinde eğitim	0,1	0,9	1
	4 Yıllık Lise	Sayı	0	1	1
		% içinde eğitim	0	1	1
	2 Yıllık Yüksek Okul	Sayı	25	37	62
		% içinde eğitim	0,4	0,6	1
	4 Yıllık Yüksek Okul	Sayı	18	4	22
		% içinde eğitim	0,8	0,2	1
	Yüksek Lisans	Sayı	1	0	1
		% içinde eğitim	1	0	1
Toplam		Sayı	49	49	98
		% içinde eğitim	0,5	0,5	1

Tablo 4.27’de eğitimin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, eğitim durumunun hem suçlu grubunda (37 kişi) hem de kontrol grubunda (25 kişi) 2 yıllık yüksek okul düzeyinde yoğunlaştığını görmekteyiz.

Tablo 4.28: Eğitim ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi (iki yönlü)
Pearson Ki-kare Testi	21,732	5	,001
Olasılık Oranı	25,353	5	,000
Doğrusallık ilişkisi	6,380	1	,012
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	98		

Eğitim değişkeninin, uygun olmayan kılık kıyafet suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.28’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, eğitimin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.28’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında eğitim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, eğitim ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,001$).

4.2.4.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.29: Eğitim Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Eğitim	'Ortaokul'	Sayı	0	2	2
		% içinde eğitim	,0	1,0	1,0
	'3 Yıllık Lise'	Sayı	7	11	18
		% içinde eğitim	,4	,6	1,0
	'4 Yıllık Lise'	Sayı	1	1	2
		% içinde eğitim	,5	,5	1,0
	'2 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	27	30	57
		% içinde eğitim	,5	,5	1,0
	'4 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	19	10	29
		% içinde eğitim	,7	,3	1,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde eğitim	,5	,5	1,0

Tablo 4.29’da eğitimin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, eğitim durumunun hem suçlu grubunda (30 kişi) hem de kontrol grubunda (27 kişi) 2 yıllık yüksek okul düzeyinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Veriye göre kontrol grubunda hiç ortaokul mezunu personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.30: Eğitim ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	5.840	4	.211
Olasılık Oranı	6.667	4	.155
Doğrusallık İlişkisi	4.920	1	.027
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Eğitim değişkeninin, görevi savsaklamak suçu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.30’da sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, eğitimin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.30’da görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında eğitim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, eğitim ile görevi savsaklamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,211$).

4.2.4.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.31: Eğitim Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

		Grup		Toplam
		Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
'Ortaokul'	Sayı	2	2	4
	% içinde eğitim	,5	,5	1,0
'3 Yıllık Lise'	Sayı	5	15	20
	% içinde eğitim	,3	,8	1,0
'2 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	26	18	44
	% içinde eğitim	,6	,4	1,0
'4 Yıllık Yüksek Okul'	Sayı	20	16	36
	% içinde eğitim	,6	,4	1,0
'Yüksek Lisans'	Sayı	1	1	2
	% içinde eğitim	,5	,5	1,0
'Doktora'	Sayı	0	2	2
	% içinde eğitim	,0	1,0	1,0
Toplam	Sayı	54	54	108
	% içinde eğitim	,5	,5	1,0

Tablo 4.31’de eğitimin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, eğitim durumunun hem suçlu grubunda (18 kişi) hem de kontrol grubunda (26 kişi) 2 yıllık yüksek okul düzeyinde yoğunlaştığını görmekteyiz.

Tablo 4.32: Eğitim ile Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	8.899	5	.113
Olasılık Oranı	9.913	5	.078
Doğrusallık İlişkisi	.308	1	.579
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Eğitim değişkeninin, güven duygusunu sarsacak eylem suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.32’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, eğitimin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.32’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında eğitim açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, eğitim ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,113$).

4.2.5. Suç Tarihindeki Rütbesi ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_5 = Disiplin suçu işleyen polislerin **rütbesi** diğer polislere göre daha düşüktür.

4.2.5.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.33: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
suç tarihindeki rütbesi	Polis Memuru	Sayı	39	50	89
		% içinde grup	,7	,9	,8
	Başpolis	Sayı	5	0	5
		% içinde grup	,1	,0	,0
	Komiser Yardımcısı	Sayı	2	0	2
		% içinde grup	,0	,0	,0
	Komiser	Sayı	0	2	2
		% içinde grup	,0	,0	,0
	Başkomiser	Sayı	3	2	5
		% içinde grup	,1	,0	,0
	Emniyet Amiri	Sayı	2	0	2
		% içinde grup	,0	,0	,0
	4. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	2	0	2
		% içinde grup	,0	,0	,0
	3. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	1	0	1
		% içinde grup	,0	,0	,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde grup	1,0	1,0	1,0

Tablo 4.33’de suç tarihindeki rütbenin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, suç tarihindeki rütbenin hem suçlu grubunda (50 kişi) hem de kontrol grubunda (39 kişi) polis memuru rütbesinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Veriye göre kontrol grubunda hiç komiser rütbesinde personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.34: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	15.560	7	.029
Olasılık Oranı	20.973	7	.004
Doğrusallık İlişkisi	5.261	1	.022
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Suç tarihindeki rütbesi değişkeninin, amirlerin uyarılarına uymamak suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.34’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, suç tarihindeki rütbenin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.34’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçu işleyen ve işlemeyen polisler arasında suç tarihindeki rütbe açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, suç tarihindeki rütbe ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,029$).

4.2.5.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.35: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
suç tarihindeki rütbesi	Polis Memuru	Sayı	39	47	86
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	45,30	54,70	100,00
	Başpolis	Sayı	5	0	5
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	100,00	0,00	100,00
	Komiser Yardımcısı	Sayı	0	1	1
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	0,00	100,00	100,00
	Başkomiser	Sayı	3	0	3
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	100,00	0,00	100,00
	Emniyet Amiri	Sayı	1	1	2
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	50,00	50,00	100,00
	4. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	1	0	1
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	100,00	0,00	100,00
Toplam		Sayı	49	49	98
		% içinde suç tarihindeki rütbesi	50,00	50,00	100,00

Tablo 4.35’de suç tarihindeki rütbenin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, suç tarihindeki rütbenin hem suçlu grubunda (47 kişi) hem de kontrol grubunda (39 kişi) polis memuru rütbesinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Veriye göre kontrol grubunda hiç komiser yardımcısı rütbesinde personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.36: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi (2-yönlü)
Pearson Ki-kare Testi	10,744	5	,057
Olasılık Oranı	14,608	5	,012
Doğrusallık İlişkisi	3,345	1	,067
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	98		

Suç tarihindeki rütbesi değişkeninin, uygun olmayan kılık kıyafet suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.36’da sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, suç tarihindeki rütbenin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.36’da görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında suç tarihindeki rütbe açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, suç tarihindeki rütbe ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,057$).

4.2.5.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.37: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

		Grup		Toplam
		Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Polis Memuru	Sayı	39	42	81
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	,5	,5	1,0
Başpolis	Sayı	5	0	5
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	1,0	,0	1,0
Komiser Yardımcısı	Sayı	2	4	6
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	,3	,7	1,0
Komiser	Sayı	2	2	4
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	,5	,5	1,0
Başkomiser	Sayı	2	6	8
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	,3	,8	1,0
Emniyet Amiri	Sayı	1	0	1
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	1,0	,0	1,0
4. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	2	0	2
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	1,0	,0	1,0
3. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	1	0	1
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	1,0	,0	1,0
Toplam	Sayı	54	54	108
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	,5	,5	1,0

Tablo 4.37’de suç tarihindeki rütbenin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, suç tarihindeki rütbenin hem suçlu grubunda (42 kişi) hem de kontrol grubunda (39 kişi) polis memuru rütbesinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Veriye göre 2. sınıf ve 1. sınıf emniyet müdürü rütbesinde personel bulunmaktadır.

Tablo 4.38: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	11.778	7	.108
Olasılık Oranı	15.360	7	.032
Doğrusallık İlişkisi	.295	1	.587
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Suç tarihindeki rütbesi değişkeninin, görevi savsaklamak suçu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.38’de sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, suç tarihindeki rütbenin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4.38’de görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında suç tarihindeki rütbe açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Diğer bir deyişle, suç tarihindeki rütbe ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,108$).

4.2.5.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.39: Suç Tarihindeki Rütbesi Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

		Grup		Toplam
		Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Polis Memuru	Sayı	44	35	79
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	0,6	0,4	1
Başpolis	Sayı	5	0	5
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	1	0	1
Komiser	Sayı	1	8	9
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	0,1	0,9	1
Başkomiser	Sayı	2	8	10
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	0,2	0,8	1
Emniyet Amiri	Sayı	1	2	3
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	0,3	0,7	1
4. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	0	1	1
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	0	1	1
3. Sınıf Emniyet Müdürü	Sayı	1	0	1
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	1	0	1
	Sayı	54	54	108
	% içinde suç tarihindeki rütbesi	0,5	0,5	1

Tablo 4.39’da suç tarihindeki rütbenin suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, suç tarihindeki rütbenin hem suçlu grubunda (44 kişi) hem de kontrol grubunda (35 kişi) polis memuru rütbesinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Veriye göre kontrol grubunda hiç komiser yardımcısı rütbesinde personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.40: Suç Tarihindeki Rütbesi İle Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	17.403	6	.008
Olasılık Oranı	21.124	6	.002
Doğrusallık ilişkisi	6.120	1	.013
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Suç tarihindeki rütbesi değişkeninin, güven duygusunu sarsacak eylem suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.40’da sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, suç tarihindeki rütbenin bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.40’da görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında suç tarihindeki rütbe açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, suç tarihindeki rütbe ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,008$).

4.2.6. Suç Tarihindeki Maaşı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_6 = Disiplin suçu işleyen polislerin **aylık ortalama gelirleri** diğer polislerle kıyasla daha düşüktür.

Tablo 4.41: Disiplin Suçlarına Göre Suç Tarihindeki Maaşı

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	2025	2939	2085,16	189,215
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	2025	2872	2061,41	150,607
Görevi savsaklamak suçu	108	2025	2939	2094,03	183,094
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	2025	2939	2112,17	197,754

Örnekleme yer alan polis memurlarının suç tarihindeki maaşı 2025 lira 2939 lira arasında değişmektedir. Maaş ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 2085,16; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 2061,41; görevi savsaklamak suçunda 2094,03 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 2112,17 Türk lirasıdır.

4.2.6.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.42: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
suç tarihindeki maaşı	Kontrol Grubu	54	59.98	3239.00
	Grup	54	49.02	2647.00
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	suç tarihindeki maaşı
Mann-Whitney U	1162
Wilcoxon W	2647
Z	-2.741
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	0.006

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama suç tarihindeki maaşı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.42’de bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama suç tarihindeki maaşının ortalama sırası 49,02 iken; kontrol grubunun ortalama suç tarihindeki maaşının ortalama sırasının 59,98 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama suç tarihindeki maaşında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,006$).

4.2.6.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.43: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
suç tarihindeki maaşı	Kontrol Grubu	49	53.43	2618.00
	Grup	49	45.57	2233.00
	Toplam	98		

Statisticsa Testi	
	suç tarihindeki maaşı
Mann-Whitney U	1008.000
Wilcoxon W	2233.000
Z	-2.403
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.016

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama suç tarihindeki maaşı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.43’de bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin su-

çunu işleyen polislerin ortalama suç tarihindeki maaşının ortalama sırası 45,57 iken; kontrol grubunun ortalama suç tarihindeki maaşının ortalama sırasının 53,43 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama suç tarihindeki maaşında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylemektedir ($p=0,016$).

4.2.6.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.44: Görevi Savsaklamak Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
suç tarihindeki maaşı	Kontrol Grubu	54	55.81	3014.00
	Grup	54	53.19	2872.00
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	suç tarihindeki maaşı
Mann-Whitney U	1387.000
Wilcoxon W	2872.000
Z	-.574
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.566

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama suç tarihindeki maaşı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.44’de bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama suç tarihindeki maaşının ortalama sırası 53,19 iken, kontrol grubunun ortalama suç tarihindeki maaşının ortalama sırasının 55,81 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama suç tarihindeki maaşında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,566$).

4.2.6.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.45: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Suç Tarihindeki Maaşı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
suç tarihindeki maaşı	Kontrol Grubu	54	49.43	2669.00
	Grup	54	59.57	3217.00
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	suç tarihindeki maaşı
Mann-Whitney U	1184.000
Wilcoxon W	2669.000
Z	-2.161
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.031

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama suç tarihindeki maaşı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.45’de bakıldığında, güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama suç tarihindeki maaş ortalama sırası 59,57 iken, kontrol grubunun ortalama suç tarihindeki maaş ortalama sırasının 49,43 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama suç tarihindeki maaşında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,031$).

4.2.7. Çocuk Sayısı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_7 = Disiplin suçu işleyen polislerin **ortalama çocuk sayısı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha fazladır.

Tablo 4.46: Disiplin Suçlarına Göre Çocuk Sayısı

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	0	4	1,81	,888
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	0	4	1,48	1,021
Görevi savsaklamak suçu	108	0	4	1,55	1,136
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	0	4	1,77	1,085

Örnekleme yer alan polislerden suç tarihinde çocuk sayısı en çok 4'tür. Çocuk sayısı ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 1,81; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 1,48; görevi savsaklamak suçunda 1,55 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 1,77'dir.

4.2.7.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.47: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
çocuk_sayısı	Kontrol Grubu	54	43.83	2367.00
	Grup	54	65.17	3519.00
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	çocuk_sayısı
Mann-Whitney U	882.000
Wilcoxon W	2367.000
Z	-3.713
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.000

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama çocuk sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.47’de bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama çocuk sayısının ortalama sırası 65,17 iken, kontrol grubunun ortalama çocuk sayısının ortalama sırasının 43,83 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama çocuk sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.7.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.48: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
çocuk_sayısı	Kontrol Grubu	49	44.31	2171.00
	Grup	49	54.69	2680.00
	Toplam	98		

Statisticsa Testi	
	çocuk_sayısı
Mann-Whitney U	946.000
Wilcoxon W	2171.000
Z	-1.869
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.062

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama çocuk sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.48’e bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama çocuk sayısının ortalama sırası 54,69 iken, kontrol grubu-

nun ortalama çocuk sayısının ortalama sırasının 44,31 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama çocuk sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,062$).

4.2.7.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.49: Görevi Savsaklamak Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
çocuk_sayısı	Kontrol Grubu	54	49.08	2650.50
	Grup	54	59.92	3235.50
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	çocuk_sayısı
Mann-Whitney U	1165.500
Wilcoxon W	2650.500
Z	-1.846
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.065

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama çocuk sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.49'a bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama çocuk sayısının ortalama sırası 59,92 iken, kontrol grubunun ortalama çocuk sayısının ortalama sırasının 49,08 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama çocuk sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,065$).

4.2.7.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.50: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Çocuk Sayısı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
çocuk_sayısı	Kontrol Grubu	54	48.00	2592.00
	Grup	54	61.00	3294.00
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	çocuk_sayısı
Mann-Whitney U	1107.000
Wilcoxon W	2592.000
Z	-2.264
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.024

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama çocuk sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.50'ye bakıldığında, güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama çocuk sayısının ortalama sırası 61 iken, kontrol grubunun ortalama çocuk sayısının ortalama sırasının 48 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama çocuk sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,024$).

4.2.8. Hizmet Yılı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_8 = Disiplin suçu işleyen polislerin ortalama **hizmet yılı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.

Tablo 4.51: Disiplin Suçlarına Göre Hizmet Yılı

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	0	3	,21	,494
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	0	3	,22	,601
Görevi savsaklamak suçu	108	0	8	,31	1,001
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	0	5	,34	,866

Örneklemede yer alan polislerin suç tarihindeki hizmet yılı 3 ile 8 yıl arasında değişmektedir. Hizmet yılı ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 0,21; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 0,22; görevi savsaklamak suçunda 0,31 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 0,34'tür.

4.2.8.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.52: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
Hizmet yılı	Kontrol Grubu	54	52.35	2827.00
	Grup	54	56.65	3059.00
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	hizmet_yılı
Mann-Whitney U	1.342.000
Wilcoxon W	2.827.000
Z	-1.057
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.290

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama hizmet yılı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygu-

lanmıştır. Tablo 4.52'ye bakıldığında, Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama hizmet yılının ortalama sırası 52,35 iken, kontrol grubunun ortalama hizmet yılının ortalama sırasının 56,65 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama hizmet yılında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,290$).

4.2.8.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.53: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
Hizmet yılı	Kontrol Grubu	49	47,54	2329,50
	Suçlu Grubu	49	51,46	2521,50
	Total	98		

Statisticsa Testi	
	hizmet_yılı
Mann-Whitney U	1104,500
Wilcoxon W	2329,500
Z	-1,122
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	,262

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama hizmet yılı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.53'e bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama hizmet yılının ortalama sırası 51,46 iken, kontrol grubunun ortalama hizmet yılının ortalama sırasının 47,54 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama hizmet yılında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,262$).

4.2.8.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.54: Görevi Savsaklamak Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
hizmet_yılı	Kontrol Grubu	54	52.71	2846.50
	Grup	54	56.29	3039.50
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	hizmet_yılı
Mann-Whitney U	1361.500
Wilcoxon W	2846.500
Z	-.895
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.371

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama hizmet yılı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.54'e bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama hizmet yılının ortalama sırası 59,92 iken, kontrol grubunun ortalama hizmet yılının ortalama sırasının 49,08 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama hizmet yılında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir (p=0,371).

4.2.8.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.55: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Hizmet Yılı İlişkisi

Sıraların Ortalaması (Ranks)				
	Grup	Sayı	Ortalama Sıra (Rank)	Sıraların Ortalama Toplamı (Ranks)
hizmet_yılı	Kontrol Grubu	54	52.34	2826.50
	Grup	54	56.66	3059.50
	Toplam	108		

Statisticsa Testi	
	hizmet_yılı
Mann-Whitney U	1341.500
Wilcoxon W	2826.500
Z	-1.038
Anlamlılık düzeyi (2-kuyruklu)	.299

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama hizmet yılı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tablo 4.55'e bakıldığında, güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama hizmet yılının ortalama sırası 61 iken, kontrol grubunun ortalama hizmet yılının ortalama sırasının 48 olduğu görülmektedir. Mann-Whitney U testi tablosu ise ortalama hizmet yılında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,299$).

4.2.9. Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_9 = Disiplin suçu işleyen polislerin **disiplin suçundan önceki sicil notu** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha azdır.

Tablo 4.56: Disiplin Suçlarına Göre Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	98	63	100	91,40	7,080
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	88	68	100	90,28	7,708
Görevi savsaklamak suçu	94	71	100	90,89	6,364
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	96	70	100	90,52	6,750

Örnekleme yer alan polislerin suç tarihindeki disiplin suçundan önceki sicil notu 63 ile 71 arasında değişmektedir. Disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 91,40; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 90,28; görevi savsaklamak suçunda 90,89 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 90,52'dir.

4.3.9.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.57: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
önceki sicil notu ortalaması	Grup	53	88.43	6.853	.941
	Kontrol Grubu	45	94.89	5.654	.843

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
önceki sicil notu ortalaması	Varyanslar eşit	.630	.429	-5.029	96	.000	-6.455	1.283	-9.003	-3.907
	Varyanslar eşit değil			-5.109	95.931	.000	-6.455	1.264	-8.963	-3.947

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.57'ye bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki sicil notunun ortalaması 88,43 iken, kontrol grubunun disiplin suçundan önceki sicil notunun ortalaması 94,89 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki sicil notunda gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir (p=0,000).

4.3.9.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.58: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
önceki sicil notu ortalaması	Suçlu Grubu	47	87,46	7,978	1,164
	Kontrol Grubu	41	93,51	6,001	,937

Bağımsız Örneklem Testi									
	Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
	F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
								Aşağı	Yukarı
Varyanslar eşit	6,234	,014	-3,973	86	,000	-6,051	1,523	-9,079	-3,024
Varyanslar eşit değil			-4,050	84,259	,000	-6,051	1,494	-9,022	-3,080

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.58'e bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması 87,46 iken, kontrol grubunun disiplin suçundan önceki sicil notu ortalamasının 93,51 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki sicil notu ortalamasında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.3.9.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.59: Görevi Savsaklamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
önceki sicil notu ortalaması	Suçlu Grubu	50	89,03	6,373	,901
	Kontrol Grubu	44	93,00	5,722	,863

Bağımsız Örneklem Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Aşağı
önceki sicil notu ortalaması	Varyanslar eşit	,609	,437	-3,158	92	,002	-3,967	1,256	-6,462	-1,472
	Varyanslar eşit değil			-3,180	91,957	,002	-3,967	1,248	-6,444	-1,489

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.59'a bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması 89,03 iken, kontrol grubunun disiplin suçundan önceki sicil notu ortalamasının 93 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki sicil notu ortalamasında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,002$).

4.3.9.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.60: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Sicil Notu İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
önceki sicil notu ortalaması	Suçlu Grubu	52	89,02	6,586	,913
	Kontrol Grubu	44	92,30	6,575	,991

Bağımsız Örneklem Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Aşağı
önceki sicil notu ortalaması	Varyanslar eşit	,007	,933	-2,433	94	,017	-3,279	1,348	-5,956	-,603
	Varyanslar eşit değil			-2,433	91,438	,017	-3,279	1,348	-5,957	-,602

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.60'a bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki sicil notu ortalaması 6,58 iken, kontrol grubunun disiplin suçundan önceki sicil notu ortalamasının 6,57 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki sicil notu ortalamasında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,017$).

4.2.10. Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_{10} = Disiplin suçu işleyen polislerin **disiplin suçundan önceki aldıkları ödül sayısı ortalaması** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.

Tablo 4.61: Disiplin Suçlarına Göre Ödül Miktarı

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	6	65	27,05	16,109
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	6	80	29,00	17,329
Görevi savsaklamak suçu	108	6	76	28,96	16,397
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	6	79	29,00	17,052

Örnekleme yer alan polislerin suç tarihindeki disiplin suçundan önceki aldıkları ortalama ödül sayısı 6 ile 80 arasında değişmektedir. Disiplin suçundan önceki aldıkları ortalama ödül sayısı ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 27,05; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 29; görevi savsaklamak suçunda 28,96 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 29’dur.

4.2.10.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.62: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi

Grup İstatistikleri									
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması				
ödül miktarı	Grup	54	29.09	18.201	2.477				
	Kontrol Grubu	54	25.00	13.567	1.846				

Bağımsız Örneklem t-Testi									
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi					
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı
									Aşağı Yukarı
ödül miktarı	Varyanslar eşit	1.474	.227	1.325	106	.188	4.093	3.089	-2.032 10.217
	Varyanslar eşit değil			1.325	98.003	.188	4.093	3.089	-2.038 10.223

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama disiplin suçundan önceki ödül miktarı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.62’ye bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalaması 29,09 iken; kontrol grubunun ortalama disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalamasının 25 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki ödül miktarında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,188$).

4.2.10.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.63: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi

Grup İstatistikleri										
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması					
ödül miktarı	Suçlu Grubu	49	34,02	19,068	2,724					
	Kontrol Grubu	49	23,98	13,848	1,978					

Bağımsız Örneklem Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
ödül miktarı	Varyanslar eşit	,064	,801	2,982	96	,004	10,041	3,367	3,358	16,724
	Varyanslar eşit değil			2,982	87,613	,004	10,041	3,367	3,350	16,732

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki ödül miktarı ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.63'e bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalaması 34,02 iken; kontrol grubunun disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalamasının 23,98 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki ödül miktarında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,004$).

4.2.10.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.64: Görevi Savsaklamak Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
ödül miktarı	Grup	54	32.93	18.076	2.460
	Kontrol Grubu	54	25.00	13.567	1.846

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
ödül miktarı	Varyanslar eşit	.109	.741	2.577	106	.011	7.926	3.076	1.828	14.024
	Varyanslar eşit değil			2.577	98.329	.011	7.926	3.076	1.823	14.029

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki ödül miktarı ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.64'e bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalaması 33,63 iken; kontrol grubunun disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalamasının 25,13 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki ödül miktarında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,011$).

4.2.10.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.65: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Disiplin Suçundan Önceki Ödül Miktarı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
ödül miktarı	Grup	54	33.00	19.245	2.619
	Kontrol Grubu	54	25.00	13.567	1.846

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
ödül miktarı	Varyanslar eşit	.128	.721	2.497	106	.014	8.000	3.204	1.647	14.353
	Varyanslar eşit değil			2.497	95.246	.014	8.000	3.204	1.639	14.361

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan disiplin suçundan önceki ödül miktarı ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.65'e bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalamasının 33 iken, kontrol grubunun disiplin suçundan önceki ödül miktarının ortalamasının 25 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, disiplin suçundan önceki ödül miktarında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,014$).

4.2.11. Aldığı Kurs sayısı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_{11} = Disiplin suçu işleyen polislerin **aldığı hizmet içi kurs sayısı** disiplin suçu işle-meyen polislere göre ortalama olarak daha azdır.

Tablo 4.66: Disiplin Suçlarına Göre Aldığıhizmet İçi Kurs Sayısı

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	5	40	17,80	9,091
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	14	40	16,51	7,545
Görevi savsaklamak suçu	108	8	40	16,57	7,695
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	10	40	19,19	8,713

Örnekleme yer alan polislerin suç tarihindeki disiplin suçundan önceki aldığı hizmet içi kurs sayısı 5 ile 40 arasında değişmektedir. Disiplin suçundan önceki aldığı hizmet içi kurs sayısı ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 17,80; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 16,51; görevi savsaklamak suçunda 16,57 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 19,19'dur.

4.2.11.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.67: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
aldığı kurs sayısı	Grup	54	21.07	11.481	1.562
	Kontrol Grubu	54	14.52	3.628	.494

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
aldığı kurs sayısı	Varyanslar eşit	114.097	.000	4.001	106	.000	6.556	1.638	3.307	9.804
	Varyanslar eşit değil			4.001	63.479	.000	6.556	1.638	3.282	9.829

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama aldığı kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.67'e bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama aldığı kurs sayısının 21,07

iken, kontrol grubunun ortalama aldığı kurs sayısının 14,52 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama aldığı kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.11.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.68: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
aldığı kurs sayısı	Suçlu Grubu	49	19,02	10,109	1,444
	Kontrol Grubu	49	14,00	,000	,000

Bağımsız Örneklem Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
aldığı kurs sayısı	Varyanslar eşit	84,604	,000	3,476	96	,001	5,020	1,444	2,154	7,887
	Varyanslar eşit değil			3,476	48,000	,001	5,020	1,444	2,117	7,924

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama aldığı kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.68'e bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama aldığı kurs sayısı 19,02 iken; kontrol grubunun ortalama aldığı kurs sayısının 14 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama aldığı kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,001$).

4.2.11.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.69: Görevi Savsaklamak Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
aldığı kurs sayısı	Grup	54	18.85	10.210	1.389
	Kontrol Grubu	54	14.30	2.177	.296

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
aldığı kurs sayısı	Varyanslar eşit	66.235	.000	3.207	106	.002	4.556	1.421	1.739	7.372
	Varyanslar eşit değil			3.207	57.811	.002	4.556	1.421	1.712	7.399

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama aldığı kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.69'a bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama aldığı kurs sayısı 18,85 iken, kontrol grubunun ortalama aldığı kurs sayısının 14,30 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama aldığı kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,002$).

4.2.11.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.70: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Aldığı Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
aldığı kurs sayısı	Grup	54	18.67	8.902	1.211
	Kontrol Grubu	54	19.72	8.570	1.166

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
aldığı kurs sayısı	Varyanslar eşit	.064	.801	-.628	106	.532	-1.056	1.682	-4.389	2.278
	Varyanslar eşit değil			-.628	105.848	.532	-1.056	1.682	-4.389	2.278

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama aldığı kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.70'e bakıldığında, görevi sarsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama aldığı kurs sayısı 18,67 iken, kontrol grubunun ortalama aldığı kurs sayısının 19,72 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama aldığı kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını söylemektedir ($p=0,532$).

4.2.12. Verdiği Kurs sayısı ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H₁₂= Disiplin suçu işleyen polislerin **verdiği hizmet içi kurs sayısı** disiplin suçu işlemeyen polislere göre ortalama olarak daha azdır.

Tablo 4.71: Disiplin Suçlarına Göre Verdiği Kurs Sayısı

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	0	11	2,05	2,330
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	0	7	1,81	1,854
Görevi savsaklamak suçu	108	0	13	2,40	2,693
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	0	24	2,59	3,451

Örnekleme yer alan polislerin suç tarihindeki disiplin suçundan önceki verdiği hizmet içi kurs sayısı 0 ile 24 arasında değişmektedir. Disiplin suçundan önceki verdiği hizmet içi kurs sayısı ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 2,05; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 1,81; görevi savsaklamak suçunda 2,40 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 2,59’dur.

4.2.12.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.72: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
verdiği kurs sayısı	Grup	54	.87	1.260	.171
	Kontrol Grubu	54	3.22	2.560	.348

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2- kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
verdiği kurs sayısı	Varyanslar eşit	21.424	.000	- 6.057	106	.000	-2.352	.388	- 3.122	-1.582
	Varyanslar eşit değil			- 6.057	77.243	.000	-2.352	.388	- 3.125	-1.579

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, ortalama verdiği kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.72'e bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama verdiği kurs sayısı 0,87 iken, kontrol grubunun ortalama verdiği kurs sayısının 3,22 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama verdiği kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.12.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.73: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri									
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması				
verdiği kurs sayısı	Suçlu Grubu	49	1,16	1,532	,219				
	Kontrol Grubu	49	2,45	1,937	,277				

Bağımsız Örneklem Testi									
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi					
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı
									Aşağı Yukarı
verdiği kurs sayısı	Varyanslar eşit	7,019	,009	-3,644	96	,000	-1,286	,353	-1,986 -,585
	Varyanslar eşit değil			-3,644	91,166	,000	-1,286	,353	-1,987 -,585

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, ortalama verdiği kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.73'e bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama verdiği kurs sayısının 1,16 iken, kontrol grubunun ortalama verdiği kurs sayısının 2,45 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama verdiği kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.12.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.74: Görevi Savsaklamak Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
verdiği kurs sayısı	Grup	54	1.57	2.477	.337
	Kontrol Grubu	54	3.22	2.668	.363

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
verdiği kurs sayısı	Varyanslar eşit	1.933	.167	-3.327	106	.001	-1.648	.495	-2.630	-.666
	Varyanslar eşit değil			-3.327	105.420	.001	-1.648	.495	-2.630	-.666

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, ortalama verdiği kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.74'e bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama verdiği kurs sayısı 1,57 iken, kontrol grubunun ortalama verdiği kurs sayısının 3,22 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama verdiği kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,001$).

4.2.12.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.75: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Verdiği Kurs Sayısı İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
verdiği kurs sayısı	Grup	54	1.44	1.423	.194
	Kontrol Grubu	54	3.74	4.396	.598

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
verdiği kurs sayısı	Varyanslar eşit	15.258	.000	-3.652	106	.000	-2.296	.629	-3.543	-1.050
	Varyanslar eşit değil			-3.652	63.986	.001	-2.296	.629	-3.553	-1.040

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama verdiği kurs sayısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.75'e bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama verdiği kurs sayısı 1,44 iken, kontrol grubunun ortalama verdiği kurs sayısının 3,74 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama verdiği kurs sayısında gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=.0,001$).

4.2.13. Referans ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_{13} = Disiplin suçu işleyen polisler diğer polislerle kıyasla daha fazla **referans** kullanırlar.

4.2.13.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.76: Referans Değişkeninin Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Referans	Kullanmamış	Sayı	54	42	96
		% içinde grup	1,00	,80	,9
	Kullanmış	Sayı	0	12	12
		% içinde grup	,00	,20	,1
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde grup	1,0	1,0	1,0

Tablo 4.76'ya referansın suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, referans kullanmayan personellerin arasında suç işleyenlerin oranı %80'i bulurken, referans kullanmış personel arasında bu suçu işleyen personel oranı %20'yi bulmaktadır. Kontrol grubunda referans kullanmış hiçbir personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.77: Referans ile Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	13.500	1	.000
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	11.344	1	.001
Olasılık Oranı	18.139	1	.000
Fisher'in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	13.375	1	.000
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Referans değişkeninin, amirlerin uyarılarına uymamak suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.77'ye sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, referansın bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.77'ye görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında referans açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, referans ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000$).

4.2.13.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.78: Referans Değişkeninin Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Referans	Kullanmamış	Sayı	49	32	81
		% içinde Referans	,60	,40	1,00
	Kullanmış	Sayı	0	17	17
		% içinde Referans	,00	1,00	1,00
Toplam		Sayı	49	49	98
		% içinde Referans	,5	,5	1,0

Tablo 4.78'e referansın suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, referans kullanmayan personellerin arasında suç işleyen 32 kişi varken, referans kullanmış personel arasında bu suçu işleyen 17 personel bulunmaktadır. Kontrol grubunda referans kullanmış hiç personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.79: Referans ile Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-Kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi (2-yönlü)
Pearson Ki-kare Testi	20,568	1	,000
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	18,219	1	,000
Olasılık Oranı	27,162	1	,000
Fisher'in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	20,358	1	,000
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	98		

Referans değişkeninin, uygun olmayan kılık kıyafet suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.79'a sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, referansın bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.79'a görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında referans açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, referans ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000$).

4.2.13.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.80: Referans Değişkeninin Görevi Savsaklamak Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Referans	Kullanmamış	Sayı	54	43	97
		% içinde Referans	,6	,4	1,0
	Kullanmış	Sayı	0	11	11
		% içinde Referans	,0	1,0	1,0
Toplam	Sayı		54	54	108
	% içinde Referans		,5	,5	1,0

Tablo 4.80’e referansın suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, referans kullanmayan personellerin arasında suç işleyen 43 kişi varken, referans kullanmış personel arasında bu suçu işleyen 11 personel bulunmaktadır. Kontrol grubunda referans kullanmış hiç personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.81: Referans ile Görevi Savsaklamak Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi (2-yönlü)
Pearson Ki-kare Testi	12,247	1	0
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	10,122	1	0,001
Olasılık Oranı	16,499	1	0
Fisher’in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	12,134	1	0
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Referans değişkeninin, görevi savsaklamak suçu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygu-

lanmıştır. Tablo 4.81’e sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, referansın bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.81’e görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçu işleyen ve işlemeyen polisler arasında referans açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, referans ile görevi savsaklamak suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000$).

4.2.13.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.82: Referans Değişkeninin Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçunu İşleyen ve İşlemeyen Personele Göre Dağılımını Gösteren Çapraz Tablo Analizi

			Grup		Toplam
			Kontrol Grubu	Suçlu Grubu	
Referans	Kullanmamış	Sayı	54	50	104
		% içinde Referans	,5	,5	1,0
	Kullanmış	Sayı	0	4	4
		% içinde Referans	,0	1,0	1,0
Toplam		Sayı	54	54	108
		% içinde Referans	,5	,5	1,0

Tablo 4.82’ye referansın suçlu grubu ve kontrol grubu arasındaki dağılımına bakıldığında, referans kullanmayan personellerin arasında suç işleyen 50 kişi varken, referans kullanmış personel arasında bu suçu işleyen 4 personel bulunmaktadır. Kontrol grubunda referans kullanmış hiç personel bulunmamaktadır.

Tablo 4.83: Referans ile Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Ki-kare Testi

Ki-Kare Testi			
	Değeri	Df	Anlamlılık düzeyi
Pearson Ki-kare Testi	4,154	1	0,042
Süreklilik Düzeltme Katsayısı	2,337	1	0,126
Olasılık Oranı	5,699	1	0,017
Fisher’in Kesinlik Testi			
Doğrusallık İlişkisi	4,115	1	0,042
Geçerli Gözlemlerin Sayısı	108		

Referans değişkeninin, güven duygusunu sarsacak eylem suçunu işleyen personel ile bu suçu işlemeyen personel arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklı bir dağılım gösterip göstermediğini anlayabilmek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Tablo 4.83'e sunulan analiz tablosunda yer alan Pearson Ki-kare testinin sonuçları, referansın bu suçu işleyenlerle işlemeyenler arasında homojen bir dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Tablo 4.83'e görüldüğü gibi, söz konusu disiplin suçunu işleyen ve işlemeyen polisler arasında referans açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer bir deyişle, referans ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,042$).

4.2.14. Disiplin Suçundan Önceki Toplam Şube Değişikliği ve Disiplin Suçu İşleme İlişkisi

H_{14} = Disiplin suçu işleyen polislerin **disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği** disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha fazladır.

Tablo 4.84: Disiplin Suçlarına Göre Toplam Şube Değişikliği

Disiplin suçu	Sayı	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Amirlerin uyarılarına uymamak suçu	108	1	7	3,25	1,996
Uygun olmayan kılık kıyafet suçu	98	1	9	3,50	2,017
Görevi savsaklamak suçu	108	1	9	3,74	1,940
Güven duygusunu sarsacak eylem suçu	108	1	10	4,33	2,209

Örneklemede yer alan polislerin suç tarihindeki disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği 1 ile 10 arasında değişmektedir. Disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği ortalaması ise amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunda 3,25; uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunda 3,50; görevi savsaklamak suçunda 3,74 ve güven duygusunu sarsacak eylem suçunda 4,33'tür.

4.2.14.1. Amirlerin Uyarılarına Uymamak

Tablo 4.85: Amirlerin Uyarılarına Uymamak Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
toplam şube değişikliği	Grup	54	2.91	1.170	.159
	Kontrol Grubu	54	2.15	1.280	.174

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
suc_tar_sube	Varyanslar eşit	.040	.842	3.218	106	.002	.759	.236	.291	1.227
_degisikligi	Varyanslar eşit değil			3.218	105.156	.002	.759	.236	.291	1.227

Amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama toplam şube değişikliği bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.85'e bakıldığında, amirlerin uyarılarına uymamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama toplam şube değişikliği 2.91 iken, kontrol grubunun ortalama toplam şube değişikliğinin 2,15 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama toplam şube değişikliğinde gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir (p=0,002).

4.2.14.2. Uygun Olmayan Kılık Kıyafet

Tablo 4.86: Uygun Olmayan Kılık Kıyafet Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
toplam_sube_degisikligi	Suçlu Grubu	49	2,80	2,121	,303
	Kontrol Grubu	49	4,20	1,645	,235

Bağımsız Örneklem Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalamaların farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
Toplam şube değişikliği	Varyanslar eşit	1,041	,310	-3,672	96	,000	-1,408	,384	-2,169	-,647
	Varyanslar eşit değil			-3,672	90,412	,000	-1,408	,384	-2,170	-,646

Uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama toplam şube değişikliği bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.86'ya bakıldığında, uygun olmayan kılık kıyafet disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama toplam şube değişikliği 2.80 iken, kontrol grubunun ortalama toplam şube değişikliğinin 4,20 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama toplam şube değişikliğinde gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

4.2.14.3. Görevi Savsaklamak

Tablo 4.87: Görevi Savsaklamak Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
toplam şube değişikliği	Grup	54	3.11	1.269	.173
	Kontrol Grubu	54	2.15	1.280	.174

Bağımsız Örneklem t-Testi									
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi					
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı
									Aşağı Yukarı
toplam şube değişikliği	Varyanslar eşit	.073	.788	3.926	106	.000	.963	.245	.477 1.449
	Varyanslar eşit değil			3.926	105.992	.000	.963	.245	.477 1.449

Görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama toplam şube değişikliği bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.87'ye bakıldığında, görevi savsaklamak disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama toplam şube değişikliği 3.11 iken, kontrol grubunun ortalama toplam şube değişikliğinin 2,15 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama toplam şube değişikliğinde gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir (p=0,000).

4.2.14.4. Güven Duygusunu Sarsacak Eylemde Bulunmak

Tablo 4.88: Güven Duygusunu Sarsacak Eylem Suçu ve Toplam Şube Değişikliği İlişkisi

Grup İstatistikleri					
	Grup	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata Ortalaması
toplam şube değişikliği	Grup	54	3.24	1.258	.171
	Kontrol Grubu	54	1.94	1.106	.151

Bağımsız Örneklem t-Testi										
		Levene'nin Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği T-testi						
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-kuyruklu)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	Farkın %95 Güven Aralığı	
									Aşağı	Yukarı
toplam şube değişikliği	Varyanslar eşit	1.238	.268	5.687	106	.000	1.296	.228	.844	1.748
	Varyanslar eşit değil			5.687	104.291	.000	1.296	.228	.844	1.748

Güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen personel ile kontrol grubu arasında, sahip olunan ortalama toplam şube değişikliği bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4.88'e bakıldığında, güven duygusunu sarsacak eylem disiplin suçunu işleyen polislerin ortalama toplam şube değişikliğin 3.24 iken, kontrol grubunun ortalama toplam şube değişikliğinin 1,94 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi tablosu ise, ortalama toplam şube değişikliğinde gözlemlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söylemektedir ($p=0,000$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

TARTIŞMA VE SONUÇ

Demokratik toplumlarda polislik, profesyonelce icra edilmesi gereken bireysel ve toplumsal hak ve özgürlükleri doğrudan etkileyen hassas bir meslek olarak kabul edilmektedir (Cerrah, 2011a). Polislik, doğası gereği mensuplarının yoğun ‘inisiyatif’ (discretion) kullanmak zorunda kaldıkları bir meslektir. Polisler inisiyatif kullanarak karar verirken hukuki normları ihlal edebilmektedir. Polis sapma ve suçluluğu gibi karmaşık bir olgu basit disiplin kural ihlali boyutunda tespit edilip müdahale edilmesi ileri polis suçluluğunu önlemede de ayrı bir öneme sahiptir. Zira polis sapma davranışı sadece polis teşkilatlarını ilgilendiren bir olgu değil aynı zamanda toplumu oluşturan tüm vatandaşları etkileyen bir olumsuzluğa sahiptir.

Polislerin neden suç işledikleri henüz polislik ve kriminoloji literatüründe bugüne kadar yanıtı net bir şekilde verilmemiştir. Polis teşkilatlarında disiplin suçu işleyen polisleri, disiplin suçu işlemeyen polislerden ayıran özellikler belirlenebilirse polis sapma davranışını ölçme mümkün olacaktır. Böylelikle polis sapma ve suçluluğunun sıklığı ve yaygınlığı hakkında daha nesnel, bilimsel bilgiye ulaşılabilecektir. Bu yönüyle kriminoloji literatürüne polis sapma ve suçluluğunu belirlemede çalışmada incelenen faktörlerin yol göstericiliği önem taşımaktadır. Böylece polis sapma ve suçlarını polis disiplin suçu gibi erken bir aşamada iken fark edilerek çeşitli yol ve yöntemlerle müdahale yoluyla önleme ve mücadele strateji ve politikaları geliştirmeye katkı sağlanılabilecektir.

Çalışmada, “H1= Erkek polisler bayan polislere göre ortalama olarak daha çok disiplin suçu işlerler.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Cinsiyet değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ancak cinsiyet değişkeni ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çalışmada, “H2= Disiplin suçu işleyen polislerin yaşı disiplin suçu işlemeyen polislerinkine göre ortalama olarak daha düşüktür.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Yaş değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ancak yaş değişkeni ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H3 = Bekâr polisler evli polislerle kıyasla ortalama olarak daha fazla disiplin suçu işler.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Medeni durum değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H4= Disiplin suçu işleyen polislerin eğitim düzeyi disiplin suçu işlemeyen polislerle göre daha düşüktür.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Eğitim değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu ve uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ancak eğitim değişkeni ile görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çalışmada, “H5= Disiplin suçu işleyen polislerin rütbesi diğer polislerle göre daha düşüktür.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Suç tarihindeki rütbesi değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Suç tarihindeki rütbesi değişkeni ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu ve görevi savsaklamak suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ancak suç tarihindeki rütbesi değişkeni ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H6= Disiplin suçu işleyen polislerin aylık ortalama gelirleri diğer polislerle kıyasla daha düşüktür.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Suç tarihindeki maaşı değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu ve uygun olmayan kılık kıyafet suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Suç tarihindeki maaşı değişkeni ile görevi savsaklamak suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ancak suç tarihindeki maaşı değişkeni ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H7= Disiplin suçu işleyen polislerin ortalama çocuk sayısı disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha fazladır.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çocuk sayısı değişkeni ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ancak çocuk sayısı değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H8= Disiplin suçu işleyen polislerin ortalama hizmet yılı disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Hizmet yılı değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çalışmada, “H9= Disiplin suçu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki sicil notu disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha azdır.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Disiplin suçundan önceki sicil notu değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H10= Disiplin suçu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki aldıkları ödül sayısı ortalaması disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha düşüktür.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Disiplin suçundan önceki ödül miktarı değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ancak disiplin suçundan önceki ödül miktarı değişkeni ile uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H11= Disiplin suçu işleyen polislerin aldığı hizmet içi kurs sayısı disiplin suçu işlemeyen polislere göre ortalama olarak daha azdır.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Aldığı hizmet içi kurs sayısı değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ancak aldığı hizmet içi kurs sayısı değişkeni ile güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çalışmada, “H12= Disiplin suçu işleyen polislerin verdiği hizmet içi kurs sayısı disiplin suçu işlemeyen polislere göre ortalama olarak daha azdır.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: : Verdiği hizmet içi kurs sayısı değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H13= Disiplin suçu işleyen polisler diğer polislere kıyasla daha fazla referans kullanırlar.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Referans değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çalışmada, “H14= Disiplin suçu işleyen polislerin disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği disiplin suçu işlemeyen polislere göre daha fazladır.” hipotezi uygulanan hipotez testleri seçilen dört disiplin suçu için şu sonuçlara ulaşılmıştır: Disiplin suçundan önceki toplam şube değişikliği değişkeni ile amirlerin uyarılarına uymamak suçu, uygun olmayan kılık kıyafet suçu, görevi savsaklamak suçu ve güven duygusunu sarsacak eylem suçu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Politika Önerileri

3201 sayılı kanun ve 4.6.1937 tarihli disiplin tüzüğü günümüz polislik mesleki disiplinini sağlayabilmekten uzaktır. Bu süreçte Türkiye’de iki anayasa ve birçok kez anayasa değişiklikleri yapılmasına rağmen genel kolluk için hazırlanmış ve Birinci Dünya Savaşı ve sonrası konjonktüründen de etkilenmiş ‘askerî polislik’ (military policing) felsefesi ile hazırlanmış olan bir disiplin yönetmeliği günümüz modern içgüvenlik konsept ve felsefelerine çok uzak kalmaktadır. 20. yüzyılın başından itibaren çağdaş demeokratik ülkelerde polis bilimleri alanında ‘profesyonel polislik’ (professional policing), ‘toplum merkezli polislik’ (community policing) ve ‘demokratik polislik’ (demokratik policing) olmak üzere üç önemli polislik felsefesi ve paradigması değişimi yaşanmıştır. Polislik alanındaki bu değişimler ve gelişmeler polis eğitim kurumlarında ve çeşitli EGM kurumsal yapılanma ve politikalarında

kendini göstermeye başlamış olsa bile bunun henüz disiplin sistemine yansımadağı görölmektedir.

Cezalandırıcı (retributive) bir felsefeye sahip olan Türk içgüvenlik disiplin sisteminin mevcut haliyle yoğun bir iş stresi ve iş yükü altında görev yapan polislerin karşılaştığı sorunları çözemediğı görölmektedir. Türk içgüvenlik disiplin sistemi cezalandırma boyutu dışında, ödüllendirme, eğitim, rehabilitasyon, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, stres yönetimi, iletişim becerileri, finans yönetimi gibi konularda onarıcı (restorative) bir boyut eklenerek yeniden dizayn edilmelidir. Zira polislerin disiplin sorunlarını çözmekten daha çok sorunları büyüten ve karmaşıklaştıran bir yapı ve niteliğe sahiptir. Polislerin ‘amirin iki dudağı arasında’ olmak diye tabir ettikleri disiplin sistemi nesnel olmaktan uzak bir yapıya sahiptir. Mevcut yapı, mevzuat ve uygulayıcıları ile uzmanlaşma ve işbölümü gibi günümüzün iki önemli sosyal bilimler kavramlarından yürürlüğe girdiğı andan itibaren hiç etkilenmemiş gibidir.

Keyfilikten uzak ve objektif ve bir ABD polis teşkilatları modelinde olduğı gibi ‘içişleri birimi’ (internal affairs) kurmak gerekmektedir (Gül, Dolu ve Doğutaş, 2010, Gül ve O’Connor 2012). Bu birim cezalandırmanın yanı sıra polis sapma davranışını önleme ve onarma perspektifiyle (proactive) polislerin iş stresi ve benzeri psikolojik, sosyal, ekonomik ve iletişim gibi sorunlarıyla ilgilenmelidir. Polis sapma davranışı ve suçu gerçekleştikten sonra (reactive) cezalandırma ve tayin metoduyla yer değıştirme sorun yaşayan polisin problemlerini bir yerden başka bir yere kaydırmaktan ve sorunu büyütmekten öteye gidememektedir. Bir müddet sonra memur mesleğinden ve amirlerinden soğuyabilmektedir. Meslektaşlar arasında keyfi ve inisiyatif boyutu ağır disiplin cezalandırmaları mesleki barışı ve kurumsal adaleti sağlamaktan çok bozan bir yapıya sahiptir. Hukukun uygulayıcısı bir mesleğin mensupları arasında başta disiplin hukukunun böyle uygulanması polislerin hukuka olan inançlarını sarsabilmektedir. Sorunları çözmek yerine zaman zaman problemlerin kaynağını oluşturabilmektedir.

657 sayılı DMK’nın genel memurlar için hazırlanmış hükümlerinin genelde tüm içgüvenlik personeline özelde polisler daha sert bir şekilde uyarlanmış bir disiplin sisteminin yapı, mevzuat, aktör ve politikaları ile polis disiplinini sağlamakta zorlanıldığı görölmektedir. Polislik gibi özgün mesleki yapı ve sorunları olan bir

mesleğe kendi özel koşulları dikkate alınarak çağdaş yaklaşımları da içeren yeni bir anlayış ve yaklaşımla (paradigma) yeni disiplin sistemi kurulması hem polislerin kendi aralarında sağlıklı bir iş ortamı sağlama ve devam ettirme hem de idari ve adli görevlerini yerine getirmeleri ve vatandaş memnuniyetinin sağlanması açısından özel bir önem taşımaktadır.

Katkılar

Türkiye’de son on yılda Polis Akademisi’nin 2001’den sonrasında üniversiteleşme süreciyle birlikte polis bilimleri alanında yapılan bilimsel çalışmalarda ve yayınlarda hem niteliksel hem de niceliksel bir artış gözlenmektedir. Ancak bu olumlu gelişmelere rağmen hala polis sapma ve suçları alanında yapılan çalışmalarda hem nitelik hemde nicelik bakımından alınması gereken çok mesafe vardır.

Türkiye’nin üç büyük ilinde gerçekleştirilen bu nicel alan araştırması ile Türkiye’de ve uluslararası sosyoloji, kriminoloji ve polis bilimleri alanında polis/kolluk sapma ve suçlarının tanımlanması, sınıflandırılması ve polis/kolluk sapma ve suçlarına neden olan faktörlerin belirlenmesi konusunda yapılan ilk çalışma olması dolayısıyla katkı sunulmaktadır. Bir diğer açıdan alanda polis sapmasının ileri boyutlarından olan polis yolsuzluğu ile ilgili daha önce yapılan birkaç ulusal ve yerel ölçekte çalışma olsa da polis disiplin suçu gibi birincil sapma boyutu bu tezle ilk kez çalışılmıştır.

Polis sapma ve suçlarının erken ve ilk aşaması olan basit disiplin suçlarına neden olan faktörlerin belirlenebilmesi, gerek bir daha tekrarlanmasının gerekse daha ciddi disiplin suçlarının işlenmesinin önlenmesi açısından ayrı bir değer taşımaktadır. Ayrıca disiplin suçları ile başlayan polis sapma ve yozlaşması polis yolsuzluğu ve yağmacılığı ile grup ve sistematik kurumsal boyutlara kadar varabilmektedir. Çoğu zaman disiplin suçu boyutundan çıkarak adli yargı alanı içinde cezalandırma ve meslekten atma dışında bir mücadele yöntemi kalmamaktadır. Bu durumda zaten iş işten geçmiş olmaktadır. ve genellikle polis yozlaşması sorunu çözülmediği gibi faturası da çok ağır olmaktadır. Dolayısıyla, polis sapmasının erken aşamada iken tespit edilebilmesi hem önleyici ve onarıcı hem de mücadeleci polis disiplin stratejileri ve politikalarını geliştirmeyi olanaklı hale getirecektir. Bu hem polislerin kendileri ve aileleri, polis

teşkilatları hemde içgüvenlik hizmeti alıcısı konumundaki tüm toplumun ve vatandaşların memnuniyeti, huzuru, güvenliği açısından önemli bir katkıdır.

Uluslararası bilimsel literatürde polis sapma ve suçları için kullanılan kavramlar ve terminolojinin Türk İçgüvenlik Sistemi (TİS) bağlamında Türkçeye adapte edilerek kazandırılması bu çalışmanın önemli bir diğer bilimsel katkısıdır.

Gelecekte Yapılacak Araştırmalar İçin Öneriler

EGM emniyet hizmetleri sınıfı personelinin tümünü temsil edebilecek 81 ilde tüm şube ve branşları kapsayan geniş bir bilimsel çalışma yapılabilir.

Kriminoloji biliminin bu güne kadar geliştirdiği suç teorilerinin her bir polis suçu için Türkiye özelinde test edilmesi gerekmektedir. Yapılacak nitel ve nicel bilimsel araştırmalarla polis sapma ve suçlarının araştırılmasına ihtiyaç vardır. Türkiye’de polis sapma ve suçlarının hangi yaygınlık ve sıklıkta işlendiğine dair çalışmalar yapılmalıdır. Polis sapma ve suçlarının nedenlerine, bu suçların nasıl önleneceğine ve bu suçlarla nasıl mücadele edileceğine yönelik akademik çalışmalar yapılabilir.

Polis sapma ve suçlarını ölçebilmek için polis suçlarına özgü ölçek ve anket geliştirilebilir. Belli periyotlarla kamuoyu güven indeksleri oluşturulup, etkin bir toplumsal polis gözetimi ve denetimi sağlanabilir.

Bağımsız kolluk komisyonu bir an önce hayata geçirilmelidir. Çünkü polis teşkilatlarında yaşanan sorunlar kurum içinde ve kurum personeli tarafından çözülemeyecek boyutta bir sorundur.

Türkiye’de yapılacak polis sapma ve suçları alanındaki çalışmalarla yeni teori ve çözüm modelleri ile uluslar arası polis bilimleri literatürüne de katkı sağlanabilir.

Polislik mesleği gibi mesleki dayanışmanın yoğun yaşandığı bir meslekteki sapma ve suçu çalışmada karşılaşılabilecek en temel sorun araştırma nesnesi olan polislerin “Kol kırılır yen içinde kalır.” anlayışı ile susmasıdır. İçgüvenlik personelinin, meslektaşları arasında polis bilimleri literatüründe ‘ispiyoncu’ (whishelblower) veya ‘fare’ (cheese eater) olmamak için konuşmaması veya ankete katılmaması ya da gerçek cevaplar vermemesi durumları ile karşılaşabilmektedir. Bu alanda çalışacak araştırmacıların bu konuya dikkat edecek metod ve veri toplama yöntemleri seçmeleri bilimsel çalışmalar için ayrı bir önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Adaman, Fikret; Çarkoglu, Ali ve Senatalar, Burhan, (2003), *İş Dünyası Gözünden Türkiye’de Yolsuzluğun Nedenleri ve Önlenmesine İlişkin Öneriler*, İstanbul: TESEV Yayınları.
- Akay, Hale, (2009), *Türkiye’de Güvenlik Sektörü: Sorular, Sorunlar, Çözümler*, İstanbul: TESEV Yayınları.
- Akgül, Arif; Gül, Serdar K., (2009), “Polis Yolsuzluğunun Kontrolüne Yönelik Geliştirilen Stratejiler: Amerika Örneği/The Strategies To Control Police Corruption. The Case Usa”, *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(3), ss. 119-139.
- Akyılmaz, Bahtiyar, (2003), “Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar”, 4-5 Nisan 2003, *Kamu Personeli Sorunları Konulu İdare Hukuku Sempozyumu*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- Alderson, John C., (1979), *Policing Freedom: A Commentary on the Dilemmas of Policing in Western Democracies*, Eastover, Plymouth: Macdonalds ve Evans.
- Aldous, Christopher, (1997), *The Police in Occupation Japan Control, Corruption and Resistance to Reform*, New York, NY: Routledge.
- Armacost, Barbara E., (2004), “Organizational Culture and Police Misconduct”, *George Washington Law Review*, 72(3), pp. 453–546.
- Ascoli, David., (1979), *The Queen's Peace: The Origins and Development of the Metropolitan Police 1829-1979*, London: Hamish Hamilton.
- Aydın, Ahmet H., (1997), *Police Organization and Legitimacy*, Aldershot: Avebury.
- Aydın, İnyet. P., (2001) *Yönetmel Mesleki ve Örgütsel Etik*, 2. Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Aydın, İnyet, (2006) *Eğitim ve Öğretimde Etik*, 2. Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bahar, Halil İ., (2009), *Sosyoloji*, Ankara: Usak Yayınları.

- Bal, İhsan ve Beren, Fatih, (2003), *Polis Etiği*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bal, İhsan ve Eryılmaz, Mesut B., (2002), *Polis Meslek Etiği*, Ankara: Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları.
- Barker, Thomas and Roebuck, Julian, (1973), *An Empirical Typology of Police Corruption: A Study in Organizational Deviance*, Springfield, Illinois: Charles C. Thomas Publisher.
- Barker, Thomas, (1977a), "Peer Group Support for Police Occupational Deviance", *Criminology*, 15, ss 353.
- Barker, Thomas, (1977b), "Social Definitions of Police Corruption: The Case of South City", *Criminal Justice Review*, 2, pp., 101-110.
- Barker, Thomas, (1983), "Rookie Police Officer's Perception of Police Occupational Deviance", *Police Studies*, 6(2), pp., 30-38.
- Barker, Tom, and Carter, David, (1986), *Police Deviance*, Cincinnati: Anderson.
- Barker, Thomas, and Carter, David, (1990), "Fluffing Up the Evidence and Covering Your Ass: Some Conceptual Notes on Police Lying", *Deviant Behavior*, 11, pp. 61-73.
- Barker, Thomas, and Carter, David, (1991), *Police Deviance*, Cincinnati: Anderson.
- Barker, Tom, (2006), *Police Ethics: Crisis in Law Enforcement*, 2nd Edition, Springfield, IL: Charles C. Thomas, Publisher.
- Barry, Daniel P., (1999), *Handling Police Misconduct in an Ethical Way*, Master of Arts Degree at University of Nevada, Las Vegas, USA.
- Baylan, Ali R., (2012), *Poliste Ekonomik Çıkar Motifli Yozlaşma Algısı: Gündelik Rüşvet Üzerine Bir Alan Araştırması*, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Lisans Tezi, Ankara.
- Bayley, David H., (1977), *Police and Society*, Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Bayley, David, and Perito, Robert, (2011), "Police Corruption What Past Scandals Teach about Current Challenges", *United States Institute of Peace, Special Report 294*, Washington (erişim tarihi: 10. 06.2012, <http://www.usip.org/files/resources/SR%20294.pdf>)

- Berkeley, George E., (1969), *The Democratic Policeman*, Boston: Beacon Press.
- Beyaz, Hakan, (2011), *Kriminal Polis Laboratuvarında Çalışılan Adli Bilim (Kriminalistik) Uzmanları ve Olay Yeri İnceleme Personelinin Etik İlkeleri ve Etik Eğitimi: Bir Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Boes, Jennifer O.; Chandler, Callie J. and Timm, Howard W., (1997), "Police Integrity: Use of Personality Measures to Identify Corruption-Prone Officers", *Defence Personnel Security Research Center*, Monterey: CA.
- Burmeister, W., (1957), "Citizens in Uniform", *International Review of Education*, 3(1), pp. 45-53.
- Caldero, Michael A., Crank, John P., (2004), *Police Ethics: The Corruption of Noble Cause*, Cincinnati, OH, USA: Anderson Publications.
- Cassell, Paul G., and Fowles, Richard, (1998), "Handcuffing the Cops? A Thirty-Year Perspective on Miranda's Harmful Effects on Law Enforcement", *Stanford Law Review*, 50(4), pp.1055-1103.
- Cerrah, İbrahim, (2000), "Güvenlik Hizmetlerine Sivil Katılım ve Sapma Davranışlarının Analizi: Türkiye Örneği", *Polis Bilimleri Dergisi*, 2(7-8), ss. 111-133.
- Cerrah, İbrahim ve Eryılmaz, Mesut B., (2001), *Avrupa Polis Etiği Yönetmeliği*, Ankara: 72 Tasarım Ltd.
- Cerrah, İbrahim, (2008), *Avrupa Polis Etiği Kuralları ve Türkiye'de Güvenlik Personelinde Mesleki Sosyalleşme*, İstanbul: Tesev Güvenlik Sektörü Çalışmaları Dizisi 3.
- Cerrah, İbrahim; Çevik, Hasan H.; Göksu, Turgut ve Balcıoğlu, Ercan, (2009), *Kolluk Hizmetleri ve Etik*, Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik Projesi, Ankara: Avrupa Konseyi-Kamu Görevlileri Etik Kurulu.
- Cerrah, İbrahim, (2011a), *Demokratik Toplumlarda İçgüvenlik*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Cerrah, İbrahim, (2011b), *Polis Etiği*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.

- Cerrah, İbrahim, (2012), *Polisliğe Giriş*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Champion, Dean J., (2001), *Police Misconduct in America: A Reference Handbook*, Santa Barbara, California, ABC-CLİO Inc.
- Chan, Janet B. L.; Devery, Christopher, and Doran, Sally, (2003), *Fair Cop: Learning the Art of Policing*, Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Chapman, Brian, (1970), *Police State*, London: Macmillan.
- Chappell, Allison T., and Piquero, Alex R., (2004), “Applying Social Learning Theory to Police Misconduct”, *Deviant Behavior*, 25(2), pp. 89-108.
- Cingiz, Ali İ.; Büker, Said ve Tetik, Selen, (2010) , “Emniyet Teşkilatında İdari Ceza Alan Personel Profilinin Belirlenmesi”, içinde  evik, Hasan H.; Bu ak, Muammer ve Filiz, Orhan, (Eds.), *Polis Teşkilatında İnsan Kaynakları Yönetimi*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Cizre,  mit ve Cerrah, İbrahim, (2008), *Güvenlik Sektörü Yönetişimi: Türkiye ve Avrupa*, , İstanbul: Tesev Güvenlik Sektörü  alışmaları Dizisi 4.
- Cox, Steven M., (1996), *Police: Practices, Perspectives, Problems*, Boston: Allyn and Bacon.
- Crank, John P., and Caldero, Michael A., (1999), *Police Ethics: The Corruption of Noble Cause*, Cincinnati, OH: Anderson Publishing Co.
-  a lar, Ali, (1999), “Polis ve Polisliğin Ortaya  ıkışı: Sosyolojik Bir İnceleme”, *Polis Bilimleri Dergisi*, 4(1), ss.121-132.
-  aya, Sinan, (2008), “Poliste Yolsuzluk ABD  rneği”, *Polis Bilimleri Dergisi*, 10 (3)41-54.
- Çevik, Hasan H., ve Göksu, Turgut, (2002), *Türkiye’de Devlet, Toplum ve Polis*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Çevik, Hasan H.; Göksu, Turgut; Filiz, Orhan; G l, Serdar K., (2010), *Güvenlik Yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Çetinkaya, Nebi, (2010), *Perception of Police Corruption Among Turkish Police Cadets*, doctoral dissertation at Michigan State University, East Lansing, Michigan.

- Dean, Geoff and Gottschalk, Petter, (2011), "Continuum of Police Crime: An Empirical Study of Court Cases", *International Journal of Police Science and Management*, 12(4), pp.1-13.
- Dean, Geoff; Bell, Peter, and Lauchs, Mark, (2010), "Conceptual Framework for Managing Knowledge of Police Deviance", *Policing and Society*, 20(2), pp.204-222.
- dictionary.com, (2011), (<http://dictionary.reference.com/browse/politic>, Erişim Tarihi: 11.06.2011)
- Dolu, Osman, (2012), *Su Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*, 4. Baskı, Ankara: Sekin Yayıncılık.
- Dönmezer, Sulhi, (1994), *Kriminoloji*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.ř.
- Durmuş, Alper, (2010), *Memur Disiplin Hukuku*, 6. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ede, Andrew J., (2000), *The Prevention of Police Corruption and Misconduct: A Criminological Analysis Complaint Against Police*, Doctoral Dissertation at Griffith University, South Brisbane QLD, Australia.
- en.wikipedia.org, (2011), (<http://en.wikipedia.org/wiki/Police>, Erişim Tarihi: 11.06.2011)
- Erdoğan, Fevzi, (2008), *Güvenlik Hizmetlerinde Etik İlkeler ve Profesyonel Davranışlar*, Ankara: Aydan Matbaası.
- Ergut, Ferdan, (2004), *Modern Devlet ve Polis: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Toplumsal Denetimin Diyalektiğı*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Feridun, İbrahim, (2010), *Polis Efendilere Mahsus Terbiye ve Malumat-ı Meslekiye, Matbaa-i Hayriye*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Fındıklı, Remzi, (2000), "Polislik Mesleğinin Özelliğı ve Mesleki Kimlik Olgusu", *Polis Bilimleri Dergisi*, 2(5-6), ss.1-16.
- Fletcher, Lancelot R., (2007), "On The Title of Plato's Republic (Politeia)", (http://www.freelance-academy.org/plato-republic/On_title_of_Republic.pdf, Erişim Tarihi: 11.06.2011)

- Fyfe, James J., and Kane, Robert J., (2006), "Bad Cops:A Study of Career-Ending Misconduct Among New York City Police Officers", *Criminology and Public Policy*, 8(4), pp.737-769.
- Geleri, Aytekin , (2009), *Önleyici Polislik*, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Gerber, Theodore P., and Mendelson Sarah E., (2008), "Public Experience of Police Violence and Corruption in Contemporary Russia: A Case Predatory Policing?", *Lawve Society Rewiev*, 42(1), pp.1-43.
- Giddens, Anthony, (1997), *Sociology: Introductory Readings*, 3rd Edition, Cambridge: Polity Press.
- Goldsmith, Andrew J., (2010), "Policing's New Visibility", *British Journal of Criminology*, 50(5), pp.914-934.
- Goldstein, Herman, (1977), *Policing a Free Society*, Cambridge, MA: Ballinger Pub. Co.
- Gottschalk, Petter, (2010), "Crime-Based Survey Instrument for Police Integrity Measurement", *Policing-An International Journal of Police Strategies ve Management*, 33(1), pp.52-68.
- Gottschalk, Petter, (2011), *Police Managment: Professional Integrity in Policing*, New York: Nova Science Publishers.
- Göksu, Turgut ve Karakaya, Muhittin, (2009), "Polisin Sapma Davranışlarının Etiketleme Kuramı Açısından Değerlendirilmesi", *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(4), ss.27-43.
- Grant, Heath, and Terry, Karen J., (2005), *Law Enforcement in the 21st Century*, New York: Pearson and A B.
- Green, Garry, (1997), *Occupational Crime*, 2nd Edition, Chicago, IL: Nelson-Hall.
- Greener, Beth K., (2009), "UNPOL: UN Police as Peacekeepers", *Policing and Society*, 19(2), pp.106-118.
- Grobler, Elizabeth, (2009), "A Criminological Examination of Police Criminality", (<http://uir.unisa.ac.za/dspace/bitstream/10500/1530/16/09chapters3to5.pdf>, Erişim Tarihi: 29.10.2010)

- Gul, Serdar K.; Dolu, Osman, and Dogutas, Cemil, (2010), "Performance Appraisal System in the Turkish National Police: the Case of Ankara Police Department", *Police Practice and Research*, 11(6), pp.505-519.
- Gul, Serdar K., and O'Connell, Paul, (2013), *Police Performance Appraisals: A Comparative Perspective*, Boca Raton, FL: CRC Press.
- Haberfeld, Maria R., and Cerrah, İbrahim, (2002), *Comparative Policing: Struggle for Democratization*, CA: Sage Publications.
- Harris, Christopher J., (2010), "Problem Officers? Analyzing Problem Behavior Patterns from a Large Cohort", *Journal of Criminal Justice*, 38(2), pp. 216–225.
- Harrison, John, and Cragg, Stephen, (1991), *Police Misconduct: Legal Remedies*, 2nd Edition, London: Leagal Action Group.
- Henslin, James M., (2005), *Sociology: A Down to Earth Approach*, 7th Edition., Boston: Allyn and Bacon/ Pearson.
- Hickman, Matthew J.; Piquero, Alexis R., and Greene, Jack R., (2004), *Police Integrity and Ethics*, Belmont, CA: Wadsworth Thomson Learning.
- Ivkovic, Sanja K., (2005a), "Police (mis)behavior: A Cross-Cultural Study of Corruption Seriousness", *Policing-An International Journal of Police Strategies ve Management*, 28(3), pp.546–566.
- Ivkovic, Sanja K., (2005b), *Fallen Blue Knights: Controlling Police Corruption*, New York, NY, USA: Oxford University Press.
- İçli, Tülin, (1998), "Güç Kullanma Yetkisi ve Bunun Kullanımında Polisin Çelişkisi", *Polis Bilimleri Dergisi*, C.1, S.1, ss. 69-72.
- İçli, Tülin, (2002), "Polis ve Etik Kurallar Gereksinimi", içinde Bal, İhsan ve Eryılmaz, M. Bedri (Ed.), *Polis Meslek Etiği*, Ankara: Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları.
- İçli, Tülin G., (2004), *Kriminoloji*, Ankara: Martı Kitapevi.
- Kääriäinen, Juha; Lintonen, Tomi; Laitinen, Ahti, and Pollock, Joycelyn, (2008), "The 'Code of Silence': Are Self-Report Surveys a Viable Means for Studying Police Misconducts?", *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 9(2), pp. 86-96.

- Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve Avrupa Konseyi, (2009), *Kamu Etiği Akademik Araştırmaları: Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik Projesi*, C:1, Ankara:
- Kane, Robert J., and White, Michael D., (2009), “Bad cops A study of Career-Ending Misconduct Among New York City Police Officers”, *Criminology ve Public Policy*, 8(4), pp.737–770.
- Kappeler, Victor E.; Sluder, Richard D., and Alpert, Geoffrey P., (1994), *Forces of Deviance: Understanding the Dark Side of Policing*, Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Karagöz, Ahmet, (2002), *Özel Güvenlik ve Emniyet Teşkilatı: Suç Önleme Hizmetleri*, Ankara: Yayınevi yok.
- Kargin, Vedat, (2009), *An Investigation Factors Proposed to Influence Police Officers’ Peer reporting Intentions*, doctoral dissertation at Indiana University of Pennsylvania, Orlando, Florida.
- Kavgacı, Halil İ., (1998), “Polis Organizasyonunda Demokratik Değişim: Bağımsız Bir Polis Şikayet Sistemi”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.1, S.1, ss. 55-67.
- Kleinig, John, (1996), *The Ethics of Policing*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Kleinig, John, (2001), *The Blue Wall of Silence: An Ethical Analysis Occasional Paper XIII*, Center for Research in Crime and Justice, New York, NY: New York University School of Law.
- Klockars, Carl B., (1980), “The Dirty Harry Problem”, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 33, pp.33-55.
- Klockars, Carl B.; Ivkovic, Sanja K., and Haberfeld, Maria R., (2006), *Enhancing Police Integrity*, Dordrecht, The Netherlands: Springer.
- Klockars, Carl B.; Ivkovic, Sanja K., and Haberfeld, Maria R., (2004), *The Contours of Police Integrity*, Newbury Park, CA: Sage Publication.
- Klockars, Carl B.; Ivkovic, Sanja K.; Harver, W. E., and Haberfeld, Maria R., (2000), *The Measurement of Police Integrity: Research in Brief*, Washington, DC: US Department of Justice, National Institute of Justice.

- Küçükuysal, Bahadır, (2008), *Determinants of Turkish Police officers' Perception of Integrity: Impact of Organizational Culture*, Doctoral dissertation at University of Central Florida, Orlando, Florida.
- Lersh, Kim M., (Ed.), (2002), *Policing and Misconduct*, Upper Saddle River: Prentice-Hall Publishing.
- Lipsky, Michael, (1980), *Street-Level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Services*, New York: Russel Sage Foundation.
- Lofca, İzzet, (2002), *A Case Study On Police Misconduct in The United States Of America and An Applicable Model For The Turkish National Police*, Master of Science, University of North Texas.
- Lofca, İzzet, (2009), *Remedies on Police Misconduct in the Usa and Insights for Police Departments*, Germany: VDM Verlag Dr. Müller.
- Lynch, Gerald W., (1999), *Human Dignity and the Police Ethics and Integrity in Police Work*, New York: Charles C. Thomas Publisher.
- Macionis, John J., (2005), *Sociology*, 10th Edition, Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Manning, Peter K., (2009), "Bad Cops", *Criminology ve Public Policy*, 8(4), pp.787-794.
- Maple, Jack, and Mitchell, Chris, (1999), *The Crime Fighter: Putting the Bad Guys Out of Business*, New York: Doubleday.
- Maslow, Abraham H., (1943), "A Theory of Human Motivation", *Psychological Review*, 50, pp.370-396.
- Mastrofski, Stephen D., (2004), "Controlling Street-Level Police Discretion", *The Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, 593, pp.100-118.
- McMullan, M., (1961), "A Theory of Corruption", *Sociological Review*, 9(2), pp.181-201.
- Miller, Joel, (2003), *Police Corruption in England and Wales: An Assessment of Current Evidence*, London: Home Office, Home office online report 11/03.

- Moran, Jon, (2005), “ ‘Blue walls,’ ‘grey areas’ and ‘cleanups’: Issues in The Control of Police Corruption in England and Wales, Crime”, *Law and Social Change*, 43(1), pp.57-79.
- Moskos, Peter, (2008), *Cop in The Hood: My Year Policing Baltimore’s Eastern District*, Princeton: Princeton University Press.
- Muir, William K. Jr., (1977), *Police: Streetcorner Politicians*, Chicago: University of Chicago Press.
- Myetymology, (2011), (<http://www.myetymology.com/latin/politia.html>, Erişim Tarihi: 11.06.2011).
- Newburn, Tim, (1999), “Understanding and Preventing Police Corruption: Lessons from The Literature”, *Police Research Series 110*, Home Office Policing and Reducing Crime Unit Research, Development and Statistics Directorate, London UK.
- O’shea, Timothy C., and Nicholls, Keith, (2003), “Police Crime Analysis: A Survey of Us Police Departments with 100 or more Sworn Personnel”, *Police Practice and Research*, 4(3), pp.233–250.
- Open Society Justice Initiative, (2007), *I Can Stop and Search Whoever I Want: Police Stops of Ethnic Minorities in Bulgaria, Hungary, and Spain*, New York, NY: Open Society Institute.
- OSCE and DCAF, (2006), *Conference Report, Citizen in Uniform: Implementing Human Rights in the Armed Forces*, Germany Federal Ministry of Defence, 7-8 September, Berlin.
- Palmiotto, Michael J., (Ed.), (2001), *Police Misconduct: A Reader for the 21st Century*, Upper Saddle River, NJ: Pearson-Prentice Hall.
- Palmiotto, Michael J., (2005), *Policing: Concepts, Strategies and Current Issues in American Police Forces*, 2nd Edition, Durham, NC: Carolina Academic Press.

- Pogarsky, Greg and Piquero, Alex R., (2004), "Studying the Reach of Deterrence: Can Deterrence Theory Help Explain Police Misconduct?", *Journal of Criminal Justice*, 32(4), pp.371-386.
- PDB, (2011), *Ceza Alan Personel Profili İle İlgili Değerlendirme Raporu*, Ankara: İnsan Kaynakları Geliştirme ve Soruşturma Şube Müdürlükleri.
- Pontell, Henry N., (1999), *Social Deviance: Readings in Theory and Research*, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Porter, Louise E., and Warrender, Celia, (2009), "A Multivariate Model of Police Deviance: Examining The Nature of Corruption, Crime and Misconduct", *Policing ve Society*, 19(1), pp.79-99.
- Prenzler, Tim, and Ransley, Janet, (Eds.) (2002), *Police Reform: Building Integrity*, Sydney, Australia: Hawkins Press.
- Prenzler, Tim, (2009), *Police Corruption: Preventing Misconduct and Maintaining Integrity*, Boca Raton, FL: CRC Press-Taylor.
- Punch, Maurice, (1985), *Conduct Unbecoming: The Social Construction of Police Deviance and Control*, London: Tavistock Publications.
- Punch, Maurice, (2000), "Police Corruption and Its Prevention", *European Journal on Criminal Policy and Research*, 8, pp.301-324.
- Punch, Maurice, (2009), *Police Corruption: Deviance, Accountability and Reform in Policing*, Portland, Oregon, USA: Willan Publishing.
- Rainaes, Julie B., (2010), *Ethics in Policing: Misconduct and Integrity*, Sudbury, Massachuestts: Jones and Bartlett Publishers.
- Reiner, Robert, (1985), *The Politics of The Police*, New York: Harvester Wheatsheaf.
- Reiss, Albert J. Jr., (1978), "Forward", in L. W. Sherman (Ed.), *Scandal and Reform: Controlling Police Corruption*, (pp. xi-xiv), Berkeley: University of California Press.
- Roebuck, Julian B., and Barker, Thomas, (1974), "A Typology of Police Corruption", *Social Problemss*, 21(3), pp. 423-437.

- Robberg, Roy; Novak, Kenneth, and Grodner, Gary, (2005), *Police and Society*, 3rd. Edition, Los Angeles, California: Roxbury Publishing Company.
- Ross, Jeffrey I., (2001), Police Crime ve Democracy: Demystifying The Concept, Research, and Presenting a Taxonomy. in S. Einstein and M. Amir (Eds.), *Policing, Security and Democracy: Special Aspects of Democratic Policing* (pp.177–200), Huntsville, TX: Office of International Criminal Justice.
- Rowe, Michael, (2009), “Notes on a Scandal: The Official Enquiry Into Deviance and Corruption in New Zealand Police, *Australian ve New Zealand Journal of Criminology*, 42(1), pp.123-138.
- Sarikaya, Yusuf, (2013), *A Comparative Analysis of Police Corruption In The Us And Turkey*, doctoral dissertation at Rutgers University, New Jersey, USA
- Sherman, Lawrence W., (1974), *Police Corruption: A Sociological Perspective*, Garden City: NY: Anchor Books.
- Sherman, Lawrence W., (1978), *Scandal and Reform: Controlling Police Corruption*, Berkeley: University of California Press.
- Sherman, Lawrence W., (1980), “Three Models of Organizational Corruption in Agencies of Social Control, *Social Problems*, 27(4), pp.478-491.
- Sherman, Lawrence W., (1982), “Learning Police Ethics.”, *Criminal Justice Ethics*, 1(1), pp.10-19.
- Shusta, Robert M.; Levine, Deena R.; Harris, Philip R., and Wong, Herbert Z., (2008), *Multicultural Law Enforcement: Srategies for Peacekeeping in a Diverse Society*, 4th Ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson-Prentice Hall.
- Siegel, Larry J., (2006), *Criminology*, 9th Edition, Belmont, CA, US: Thomson Wadsworth.
- Simon, David R., and Hagan, Frank H., (1999), *White Collar Deviance*, Boston: Allyn ve Bacon.
- Simpson, E. Antony, (1977), *The Literature of Police Corruption*, New York: John Jay Press.
- Skogan Wesley G., and Meares, Tracey L., (2004), “Lawful Policing”, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 593 (1), pp. 66-83

- Skolnick, Jerome, (2002), "Corruption and the Blue Code of Silence", in Millie, Andrew and Das, Dilip K., (Eds.), (2008), *Contemporary Issues in Law Enforcement and Policing*, Boca Raton, FL: CRC Press Taylor ve Francis Group.
- Sokullu-Akıncı, Füsün, (1990), *Polis: Toplumsal Bir Kurum Olarak Gelişmesi, Polis Alt-Kültürü ve İnsan Hakları*, İstanbul: Gümüş Basımevi.
- Sözer, Alper M., (2010), *Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik*, Ankara: Adalet Yayınları.
- Stinson, Philip, M. Sr.; Liederbach, John, and Freiburger, Tina L., (2010), "Exit Strategy: An Exploration of Late-Stage Police Crime", *Police Quarterly*, 13(4), pp. 413-435.
- Stoddard, Ellwyn R., (1968), "The 'informal code' of Police Deviancy: a Group Approach to 'blue-coat crime' ", *Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, 59, pp.201-213.
- Sullivan, Larry E., and Rosen, Marie S., (Eds.), (2005), *Encyclopedia of Law Enforcement*, Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Sutherland, Edwin H., (1940), "White Collar Criminality", *American Sociological Review*, 5(1), pp. 2-10.
- Şahin, Nusret M., (2010), *Reducing Police Corruption: The Use of Technology to Reduce Police Corruption*, Degree of Master of Art in Criminal Justice, John Jay College of Criminal Justice of the City University of New York.
- TESEV, (2006), *Almanak Türkiye 2005: Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim*, Ed. Ümit Cizre, İstanbul: TESEV Yayınları.
- TESEV, (2009), *Almanak Türkiye 2006–2008: Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim*, Ed. Ali Bayramoğlu, Ahmet İnsel, İstanbul: TESEV Yayınları.
- Thibault, Edward A.; Lynch, Lawrence M., and McBride, Bruce R., (2002), *Proactive Police Management*, 5th Edition, Upper Saddle River, NJ: Pearson-Prentice Hall.
- USCHUSCH, (2004), *Strengthening the Long Arm of The Law: How are Fugitives Avoiding Extradition, and How Can We Bring Them to Justice? : Hearing*

Before The Subcommittee on Criminal Justice, Drug Policy and Human Resources of The Committee on Government Reform, House of Representatives, One Hundred Eighth Congress, First Session, October 1, 2003, Washington, D.C.: U.S. G.P.O.

UNODC, (2006), *The Integrity and Accountability of The Police: Criminal Justice Assesment Toolkit*, United Nations Office of Drug and Crime, Vienna International Center, Vienna, Austrai.

Waddington, Peter A. J., (1991), *The Strong Arm of The Law*, Oxford: Clarendon Press.

Waddington, Peter A. J., (1999), *Policing Citizens: Authority and Rights*, London: UCL Press.

Walker, Samuel, (2000), "Early warning Systems for Police: Concept, History, and Issues", *Police Quarterly*, 3, pp. 132-152.

Walker, Samuel; Alpert, Geoffrey P., and Kenney, Dennis J., (2001), "Early warning systems: Responding to the problem police officer", *The National Institute of Justice, Washington, D.C.: National Institute of Justice, Research in Brief*.

White, Michael D., (2007), *Current Issues and Controversies in Policing*, Boston: Allyn and Bacon/Pearson.

Wilson, James Q., (1963), "The Police and Their Problems: A Theory", *Public Policy*, 12, pp.189-216.

ÖZGEÇMİŞ

Ercan BALCIOĞLU

POLİS AKADEMİSİ, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Ankara, TÜRKİYE

KİŞİSEL

BİLGİLER:

Ad-Soyad: Ercan BALCIOĞLU

Ünvan: Araştırma Görevlisi

Doğum Tarihi: 18.12.1977

Medeni Durumu: Evli, 1 çocuk babası

Yabancı Dil: İngilizce

Adres: Polis Akademisi Başkanlığı, Suç Önleme Araştırma Merkezi

Yücetepe Mah. Necatibey Caddesi, No: 108 Anıttepe/ANKARA 06580

e-mail: ercanbalcioglu@yahoo.com

1. EĞİTİM DURUMU

Ph.D.	(2007-2012),	Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi,	Polis Akademisi.
M.A.	(2004),	Sosyoloji,	Mersin Üniversitesi.
B.S.	(2000),	Sosyoloji,	Mersin Üniversitesi.

2. AKADEMİK VE MESLEKİ DENEYİM

		Polis Akademisi Araş-	Suç Önleme Araştırma
2011-+	Araştırma Görevlisi	tırma Merkezleri	Merkezi
2007	Araştırma Görevlisi	Polis Akademisi	Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
2005-	Avrupa Birliği	Ankara Üniversitesi	Avrupa Toplulukları Araştırma ve
2006	Uzmanlığı		Uygulama Merkezi

3.1. TAMAMLANAN PROJELER

2007-2008-- “4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü projesinde Araştırmacı.

2008-2009-- “Orta ve Üst Kademe Polis Yöneticilerinin Yönetim Becerilerinin ve Rütbe Terfi Kurslarının Geliştirilmesi Projesi”, Emniyet Genel Müdürlüğü projesinde Araştırmacı.

2008-2009-- “Türkiye’de Yolsuzluğun Önlenmesi için Etik Proje” başlıklı Avrupa Konseyi-T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu projesinde Araştırmacı.

2009-2011-- “New Methods and Approaches in Improving Management Skills of Police Academy Graduates” başlıklı Avrupa Birliği, Türkiye Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Başkanlığı (Ulusal Ajans) projesinde Araştırmacı.

3.2. YÜRÜTÜLMEKTE OLAN PROJELER

2011-- “New Crimes in Europe and Trust-based Policies” (Avrupa’da Yeni Ortaya Çıkan Suçlar ve Güven Temelli Politikalar) başlıklı Avrupa Komisyonu 7. Çerçeve Sosyal ve Beşeri Bilimler projesinde (FP7-SSH-2011-2/Proposal No.290563 – FIDUCIA) projesinde Araştırmacı.

2011--“Polisler Tarafından İşlenen Memur Suçları ve Disiplin Suçlarının Kriminolojik Nedenlerinin Belirlenmesi ve Bu Tür Suçların Önlenmesine Yönelik Bir Politika Modelinin Geliştirilmesi” başlıklı TÜBİTAK SOBAG Projesinde (Ref. No: 110K463) Araştırmacı. (15.02.2011—15.08.2012).

4. KİTAP VE ANSİKLOPEDİ BÖLÜMLERİ ULUSLARARASI

Balcıoğlu, Ercan ve Dolu, Osman

2013--“Police Misconduct.” in Heith Copes and Craig J. Forsyth (eds.), Encyclopedia of Social Deviance, SAGE Publications. (Baskı aşamasında).

Balcıoğlu, Ercan ve Sünger, Ercan

2013--“Infidelity.” in Heith Copes and Craig J. Forsyth (eds.), Encyclopedia of Social Deviance, SAGE Publications. (Baskı aşamasında).

Cerrah, İbrahim; Çevik, Hasan H.; Göksu, Turgut ve Balcıoğlu, Ercan

2009-- *İç Güvenlik Hizmetlerinde Etik Uygulamalar: Türkiye'nin Büyük Şehirlerindeki Trafik Hizmetlerinde 'Gündelik Rüşvet' Sorunu Üzerine Bir Alan Araştırması*, Ankara: Kamu Görevlileri Etik Kurulu ve Avrupa Konseyi (http://www.etik.gov.tr/duyurular/etikhaftasi2008_konf/akademikarastirmaraporlar/Kolluk_Hizmetleri_ve_Etik.pdf, erişim tarihi: 19.06.2010)

5. HAKEMLİ DERGİLER ULUSAL

Balcıoğlu, Ercan

2011-- “Dolu, Osman, (2010), Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji” Kitap İncelemesi, *Kriminoloji Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, ss.163-176.

Büker, Hasan; Uludağ, Şener; Balcıoğlu, Ercan ve Dolu, Osman

2013-- “Bekçileri Kim Bekleyecek? Kolluk Görevlilerinde Sapma Davranışı ve Yolsuzluk Olgusunu Anlamak”, *Polis Bilimler Dergisi*, (Baskı aşamasında).

6. KİTAP VE ANSİKLOPEDİ BÖLÜMLERİ ULUSAL

Balcıoğlu, Ercan ve Dolu, Osman

2013-- “Aile İçi Şiddet” içinde geçtiği eser: Osman Dolu ve Hasan Büker (Ed.), *Viktimoloji: Mağdur Bilimine Giriş*, Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları (Baskı aşamasında).

Balcıoğlu, Ercan

2013-- “Beyaz Yaka Suçları” içinde geçtiği eser: Cinoğlu, Hüseyin ve Gültekin, Kübra (Ed.), *Kriminoloji*, Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları (Baskı aşamasında).

7. ULUSAL VE ULUSLARARASI KONFERANS VE SEMPOZYUMLAR

Balcıoğlu, Ercan, (2005), “Avrupa Birliği’nde Biyoteknoloji”, IX. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi, 7-9 Aralık 2005, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Balcioğlu, Ercan, (2008), “**II. Meşrutiyet Dönemi Kanun-i Esasi Değişikliklerinde Temel İnsan Hak ve Hürriyetleri**”, Uluslar arası Yüzüncü Yılında İkinci Meşrutiyet Kongresi, 7–10 Mayıs 2008, IRCICA, İstanbul, Türkiye.

Balcioğlu, Ercan, (2009), “**Polis Üzerindeki ‘Toplumsal Beklenti’ ve Baskıların Olası Sonuçları: ‘Adalet Düşüğü’ Örnekleri**”, “Polis Eğitim Programlarının Toplumsal Temelleri ve Çağdaş Gelişmeler Sempozyumu”, 27–29 Nisan 2009, Çukurova Üniversitesi-Polis Akademisi Kemal Serhatlı Polis Meslek Yüksek Okulu, Adana, Türkiye.

Balcioğlu, Ercan, (2009), “**Polis Alt Kültürü ve Etik: Kurumsal İhtiyaçların Vatandaşlardan Temin Edilmesinin Kolluk Personelinin Bireysel Yozlaşmasına Etkisi**”, “I. Ulusal Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı”, 11–13 Haziran 2009, Trakya Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Edirne, Türkiye.

Demircioğlu, Mehmet ve Balcioğlu, Ercan, (2010), “**Information Seeking Behavior of Crime Scene Investigators in Turkish National Police**”, *The Academy of Criminal Justice Science 47th Annual Meeting*, 23-27 Şubat 2010, San Diego, California, Amerika Birleşik Devletleri.

Demircioğlu, Mehmet ve Balcioğlu, Ercan, (2010), “**Death Penalty Debate in Turkey**”, *The Academy of Criminal Justice Science 47th Annual Meeting*, 23-27 Şubat 2010, San Diego, California, Amerika Birleşik Devletleri.

Balcioğlu, Ercan, (2011), “**İçgüvenlik Hizmetleri ve Mesleki Etik Eğitimi**”, The 3rd International Turkish Educational Research Congress, 3. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, 4-7 Mayıs 2011, Girne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.

Büker, Hasan; Balcioğlu, Ercan; Uludag, Sener, and Dolu, Osman, (2012), “**Unraveling the Criminological Determinants of Police Crimes: Findings from a Qualitative Research**”, *12th Annual Conference of the European Society of Criminology (Criminology in the 21st Century: a Necessary Balance between Freedom and Security)*, Bilbao, 12 to 15 September 2012, Basque Institute of Criminology, University of the Basque Country, Book of Abstracts, p. 327.

8. BURSLAR

2009—2010 Amerika Birleşik Devletleri New Jersey Kean Devlet Üniversitesi Criminal Justice Bölümünde 5 ay Araştırma Bursu.